

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Kopogtat a létszámemelés.

Irta: Dr. Kmety Károly.

Egyszerre torlódnak össze a legnagyobb horderejű és válságcsirákat magukban rejtő kérdések az alkotmányos tényezők előtt.

Itt van az annexió dolga, melynek az osztrák képviselőházban való tárgyalása a legteljesebb figyelmünket érdemli meg, mert világot vet arra a végzetes törekvésre, hogy a visszaszerzett tartományok olyan új államjogi alakulat céljaira használtassanak föl, amely a magyar állam életét nemes gyökereiben támadná meg.

Klofac-tól kezdve a hatalmas keresztényszocialista párt vezéréig, Lueger ur kebelbarátjáig Erbprinz Liechtensteinig, aki már a bánati vármegegyék is Nagyhorvátországba kebelezi, a nagynémetek kivételével minden számozott párt állást foglal az ellen, hogy Bosnyákország a Szent korona kétségtelen jogán, magyar főuralom alá adassék.

Itt van a bankkérdés, melynek növekvő feszereje már szinte szétrobbantással fenyegeti a koalíciót, sőt a függetlenségi pártot is, oly időben, mikor az összes magyar pártok szoros összetartására a legnagyobb szükség lesz és az állam létérdekei forognak kockán.

Itt van a választói reform kérdése, melynek sikeres valósitása ellen egy rész önzetlenül, más rész önző érdekekből támad és a javaslat sorsát s vele

együtt a koalíziós kormány legfontosabb ígéretének beváltását kétségessé akarják tenni, még a koalíziós és pártkötelékek elszakítása árán is.

Ezen nagy és komoly problémák közepette a legteljesebb komolysággal felszínre kerül az ujonczlétszám emelésének s vele együtt természetesen a katonaságot illető magyar követeléseknek kérdése is.

Kétségtelen, hogy a fenyegető külügyi helyzet is siettetni a katonai kormányzat igényét, mert a jelenlegi létszám mellett a véderő-szervezet sürgős fejlesztése nem történhetik meg. Nem ismeretes eddig a nyilvánosság előtt a katonai kormányzat igényének mérvé, sem pedig az, vajjon a létszámemelés kapcsolatban lesz-e a régen huzódó kétéves szolgálat kérdésének egyidejűleges megoldásával.

Bármint legyen is a dolog, Magyarország sem régi rendi, sem pedig népképviselője sohasem zárkozott el a pragmatika szankciója óta a honvédelem s a kölcsönös védelmi kötelezettség lojális teljesítésének kötelezettsége elől. Most sem helyezünk abszolút kedvezőtlen prognostikont kilátásba a véderő fejlesztését illetőleg. Hajlandók leszünk egy bizonyos mérvű, a nemzet fizikai és gazdasági erőihez s a természetes népszaporodás arányaihoz mért létszámemelésbe belemenni, akkor, ha államisági követelményeink egyidejűleges elismerésre és valósitásra találnak. Hang-

súlyozzuk azonban, hogy ezek a követelmények azon mérvben teljesítendőek, amint az a koalíció követelte. Nem elégedhetünk meg az ugynevezett kilenczes bizottság programjának realizálásával, hanem nemzeti létünk természetes és teteles törvényeinek megfelelőleg, a kiegészítő magyar hadsereg magyar lábraállítását tesszük feltétellé. Ezt fel nem adhatjuk a honvédség valamely nagyobb arányu fejlesztésének kedvéért sem, annyira nem, hogy a honvédségi létszámemelést is csak a közös hadsereg magyar részének magyar lábraállítása ellenében fogjuk megszavazni.

Tudjuk, hogy Ausztriában és talán a hadsereg köreiből is félre fogják álláspontunkat magyarázni s a haderő nehézz helyzetével, a végszükség állapotával, a súlyos felelősség reánk hártásával fognak nyomást gyakorolni. Amde eieve kijelenthetjük, hogy ezeknek és hasonló presszióknak igazságtalansága kézenfekvő. A felelősség súlyát nem a magyar törvényhozás, nem a koalíziós kormány és pártok, hanem azon hatalmi tényezők fogják viselni és igazán érezni is, akik képzelt és be nem következő veszedelmek címén államiságunk postulatumait érvényre jutni nem engedik.

Eppen jókor jutottunk hiteles tudomásra annak, hogy a paktum e tekintetben világos és korrekt, mert abbar mindkét fél hozzájárulásával megállapított, hogy létszámemelés a magyar

Nyitu Ádám disznót hizlal...

Irta: Móricz Pál

(Utánnomlás tilos.)

Nyitu Ádám disznósikoltásra riadt fel. Alig pitymallott a zuzmarás teli hajnal, Nyakas szomszédék torkonszurkák a kövér hizót.

— Kövér hizó? ... Nyitu Ádám kénytelen volt a száraz kortyvelessel megelégedni, mert Nyakas szomszédék nem hívták meg a disznótorba Ádámot. Ádám cigány busan kapargatta füstölten boglyas fejét. Kebeléből sirámosan böffent fel a szó. Feleségét, a harsaszájú, kövér cigányasszonyt szólította:

— Hallottad, Náném?

Náné rozoga nyoszolyán, fülledt dunya alatt nyüzsgölődött purdóival. Azonban az éhkoppiróstokra huzódzott a felkeléstől.

— Hallottam? ... Hallottam hát, te rücskös.

— Nono, Náném.

— Csak te hallgass! Dandóék is kövér disznót öltek, pedig csak brácsás a negyedik bandában ... Körtinél is vitott a disznó, pedig az csak özevgyasszony.

— Náném?

— Hadd el! Még annál a vén részeges Fankánál is volt disznótor, pedig ammar csak bandába sem jár, a bégét hordozza Lajick után ... Kukuék, Csikariék is — — —

— Náném!

— Murzukék, Poshadték, még csak — — —

— Hadd el! Hadd el már, te vadasszony.

— Rézmives Todorékról nem is beszé-

lek ... Mindnyájan öltek kövér disznót. Node a Naplesi, meg te, soh'sem öltök! A Naplesit még értem, mert a sok purdjával veremben lakik, mint az ürge. Annak jó az ürgehus, talán még a görényhus is?

— Hadd el már, Náném!

— Amde Naplesi csak szegény tapasztó cigány. Hanem te! Nagynyitu Ádám ... Urhoz számítd magadat. Mindég kolbászra, hurkára, gömböczre, meg bóröspecsenyére vásik az a szép fehér fogad.

— Náném.

— Hadd el! Trombitás volnál, mi volnál! Flighihornyista ... Első bandából. De utolsóbb vagy, mint amék nagybögön nincsen húr. Te még soha nem öltél disznót. Annyicskát sem, mint az öklöm.

Nyitu Ádámnak szikrázott a szeme

— Hallgass! Náné, hallgass! Megeszlek! Majdnem háibakaptak a nemlétező kövér disznón. Midőn egyszerre csak elvigyorodott Ádám, sőt kurjantott is Ádám:

— Megván!

Náné csak kimeresztette a szemét. Reménykedve emelgette a pihés, borzas fejét. Cigányék még hisznek a csudákban.

— Mi van meg? Ha a disznó van meg, hol hát az a disznó? Ha mindjárt töviskes disznó is. Nyitu Ádám ezenközben nyakába kapcsolta foltos csurakját. Visszaszólt az ajtóból:

— Lesz disznó, Náném ... Kövér disznó a jövő télre.

A tunyha Náné álmélkodva tekintett Ádámja után. Azután megszóptatta a kisebbik purdét, majd falnak fordult és gondtalanul hortyogott Náné ... Pedig ez egyszer tisztán számított

Ádám. Mert voltaképpen mi is szükséges a kövér disznóhoz? Csáscsók is így kezdik. Hogy kezdik? Előbb soványka malacot vásárolnak és addig hizlalják a soványka malacot, végül kövér disznóvá gömbölyödik. Már pedig mitől hizik legszebben a disznó? Talán a maktól? Arról csak álmodoznak a disznók. Akkor mitől? Kukoriczától. Csöstengeritől.

— Iia tehát tengerivel rakom tele a padot, majd csak támad kövér disznóm is! Nyitu Ádám számítgatott ilyenképpen, midőn jógazda Ormós Mihály háza felé koczogott. A Béni gyerek révén komások is voltak Ormós gazdával, Nyitu Ádám magában így vélekezett: — Majd kérek a nemzetes komától harmados földet, terem azon tengeri, futja abból disznóra is, hizlalni is ... Magában vigyorgott a cigány.

Nyitu Ádám a szolgalegény fedezetével türethetően somfordált a veréczen belülre, noha környékezték a kutyák. Tisztességtudón kopogtatta meg a kisház-ajtót.

— Búji'be!

— Szerencsés jóreggelt kívánok nemzetes komám urammak.

— Neked is cigány!

Ormós Mihály a búboskemence mellett enyhelyről derüsen fürkészte a hórihorgas cigányt. Falatozott a gazda. Lágy cipőt. Hideg kolbászt.

Nyitu Ádám sóváranpislogott a terített asztalra. Elértette Ormós Mihály.

— Kóstold no! Ha a fogad alá való?

— Köszönöm a hozzám való jószágát,

— Soh'se hállalkodj cigány!

állam nyelvének és jelvényeinek a hadseregbe való befogadása nélkül igényelhető nem lesz. Bizonyos az is, hogy a fuzió esetleges létrejövele ebben a kérdésben a paktumos megállapodást nem alterálja; a koalícióból eredő fuzionált pártok létszámot szintén nem emelhetnek más-kép, mint a mostani koalíció.

Bölcsesség és a magyar nemzet érényeiben, főleg hűséges ragaszkodásában való teljes, gyanútlan bizalom vezesse a döntő köröket s akkor megtalálják azt az utat, melyen megtalálják a honvédelem szempontjából is legmegnyugtatóbb megoldást.

Budapest, deczember 17.

A horvát bán Budapesten. Báró Rauch Pál horvát bán ma reggel Budapestre érkezett és a mai nap folyamán felkereste Wekerle Sándor miniszterelnököt, akinek az aktuális horvát kérdésekről tett jelentést. A bán érintkezett ma Josipovich Géza horvát miniszterrel, akiről tévesen írták meg a lapok, hogy Bécsbe utazott. A téves hír onnan származhatik, hogy a miniszter atyja, Josipovich Imre volt horvát miniszter tegnap Bécsbe érkezett.

A bankbizottság ülése. A bankbizottság deczember 21-én, hétfőn délután 6 órakor gróf Batthyány Tivadar elnöklésével ülést tart.

A fumei kormányzó Budapesten. Gróf Nákó Sándor fumei kormányzó ma Budapestre érkezett s a fumei állami tisztviselők küldöttségét vezette Wekerle Sándor miniszterelnök elé. A kormányzó, kinek kíséretében van Wickenburg István miniszteri tanácsos, kormányzó-helyettes is, ez alkalommal jelentést tett Wekerle Sándor miniszterelnöknek a kikötőváros politikai és gazdasági ügyeiről s holnap visszautazik Fiuméba, ahol a jelenleg ott időző Montecuccoli Rajmondót a haditengerészeti főparancsnokot fogadja.

Küldöttségek a képviselőházban. Bárányos és Borecs községek küldöttsége tiszteltet ma délelőtt Darányi Ignác földmivelésügyi miniszternél. A küldöttség arra kérte a minisztert, hogy a határvidéki részintalék szétosztását ejtse meg s hogy a dunai öblözet ármentesítését rendelje el. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter igen szívesen fogadta a küldöttséget s kérésük megvizsgálását és jóakaratu elintézését helyezte kilátásba. — Glogon község küldöttsége Sztérényi József államtitkártól hid-

Nyitu Ádám boldogan vicsoritgatta a fehér fogát. Mégis előbb szemügyre vette a kinált karcszékét. Nincsen-e rajta szurok? Nem rejtőzik-e benne tü? . . . Nyitu Ádám ilyen gondos szemle után letelepedett a székre. Falatoztak. Használták a rózsás kancsóban illatozó ürmös bort is. Ormós Mihály jólelkűleg hallgatta az Ádám terveit dísznőhízlalásról, tengeriföld kapálásról és előre vidult, hogy majd a tunyha cigányok miként izzadnak a határ legtávolibb csücskére kutyagolvást. De meg a kapanyél sem pikula.

— Adok Ádám, hogyne adnék földet. Mindlárt a dorogi csárdalaposnál. Fel is szántatom. Be is vettetem. A termés harmadrészét is padra rakatom. De becsületesen végezzétek a murkáját, koma.

— Itt a kezem, nem dísznőlá! —

— Látom. Tudom . . . Azóta már meg is lözte volna Náné.

Ebben az esztendőben gazdag terméstől virult a nánási határ. Az Ádámék tengerije is gyönyörűen fejlődött. Dicsekedtek Ádámék, hogy az óperenciás tengerenél is zöldebb a tengerijök. Hát még csövére?

— Tudjátok, ugy mondta Náné, a purdémánál is nagyobb.

A Nyitu Ádámék tengerije addig nőtt, imhol következett a törés ideje is. Midőn a pántlikás szárazlevelek zizegve hajlongtak az őszi szélben és a hőrség dudorodott pófával hordta vermébe az aransárga kukoricaszemeket. Csutkából, napraforgó kóróból épült sok száz kunyhó a véghossznélküli kukoricazsengegekben. Ott, hol emberi tanya nem volt, most százával nyüzsgött az ember. Férfiak, nők, öregek, ifjak

vámszedési engedélyt kért. Sztérényi államtitkár Kossuth miniszter nevében megígérte, hogy a kérdést lehetőleg kedvezően fogja elintézni.

Bolondgombák a Reichsrathban.

Budapest, deczember 17.

Délszlávok és keresztény-szocialisták tegnap több sürgősségi indítványt nyújtottak be a bécsi Reichsrathban, amelyek mind az annexiós törvény rögtönös elintézését követelték. És ezzel kapcsolatban — mintha sűrű, langyos nyári eső vonult volna el arrafelé — egész bolondgomba-telep sarjadt fel az osztrák parlament üléstermében. Délszlávok és keresztény-szocialisták egymásközt adták-vették a szót s így természetes, hogy a legtöbb frázis éle ellenünk hegyeződött ki. Szegény Magyarország! Herceg Liechtenstein, dr. Sustersic, Niemece, Málik, Laginja és a többi farsangi nevű ur elkobozta tőlünk nemcsak Boszniát, hanem az állami önállóságot, a dicsőséges történelmi multat is. És bizony aligha maradna nyomunk Európa térképén, hogyha lenne nekünk az ő szavuk szerint!

A bolondgombákból mutatoul bokrétába gyűjtünk egypárat:

Liechtenstein herceg óvást emelvény Magyarország Bosznia-Herszegovinára vonatkozó igényei ellen, azt bizonyitgatta, hogy a történelmi jog Ausztriáé, mert az okkupáció során osztrák pénz és véráldozattal hódították meg a bosnyák tartományokat. Liechtenstein herceg elfelejti azt, hogy történelmi jogokban az aucienitás a döntő, a mi jogaink pedig az okkupációnál jó néhány száz évvel régiebbek. Elfelejti továbbá azt, hogy a berlini kongresszuson is éppen Magyarország messze multba visszanyúló érdekelttségére való tekintettel adták a monarchiának az okkupálásra a megbízást. De különben is, hogyha minden jogczimet az okkupációból akarunk levezetni, az a hadi expedíció sem osztrák pénzen, hanem közös pénzen történt, amiből az akkori kulcs szerint mi is viseltük a terhet a kvóta ará-

nyában. És ha a pénzáldozatban kisebb is volt a mi kvótánk, mint Ausztriáé, viszont a véráldozatban mi viseltük a nagyobb veszteséget. Maglajnál, Bihácsnál, Szerajevónál magyar ezredek véreztek s meri-e latra terni Liechtenstein herceg, hogy mi lesz értékesebb a mérleg serpenyőjén, az ő aranyuk-e, vagy a mi vérünk?

Bosznia tehát a mienk, nemcsak azért, mert régen hozzánk tartozott, hanem mert mi véreztünk érte.

De akadtak még mások is, sanda mérsárosok, akik nem oda ütöttek, ahova czéloztak s azért követelték el Magyarországtól Boszniát és Hercegovinát, hogy az ne legyen sem Magyarországé, sem Ausztriáé. A délszláv álom víziója dereng fel ezekben a beszédekben s akármilyen ravaszán csoportosítják is a tényeket, minden szavukkal elárulják, hogy efelé a végső cél felé áhi-toznak. Sustersic például külön közjogi testről beszélt, melyet Bosznia-Hercegovina „őfelsége többi délszláv tartományaival“ egyesülve alkotna. (Ez az ur tehát kegyes volna Magyarország testéből egyszerűen kimentszeni a Horvát-Szlavon országokat, nem is számítva Dalmáciát, melyhez szintén lenne némi jogunk.) Laginja, aki olyas állítást is megkoczkáztatott, hogy „külön Magyarország, mint ilyen, nem létezik, hanem csakis államközösség“ — még őszintébben beszélt. Ő „más keleti szláv országokkal“ együtt „önálló államképet“ akar csinálni az annektált tartományokból s miután előrebocsátotta, hogy szerinte a szerbek és horvátok egyek, Szerbiáról és Montenegróról ezt mondja: „a nemzetiségi egyesülés szempontjából mi épp ugy mehetnénk oda, mint ők hozzánk“.

Ez, ha elszólás is, legalább őszinte beszéd s legmagasabb helyen, ahol mindig a monarchia egységét és szervezett szilárdságát tartják a leglényegesebb döntő szempontnak, legalább megítélhetik, hogy a dinasztia érdeke hogyan írja elő az annektált tartományok jövőjét?

És még nem is virradt, máris felzajdult a tájék. Kocsik zörögtek. Lármás vasfazék hánykódott az üres kasziban és a koránérkezők riogatták az alvókat:

— Hej, hó! . . .

— Csülökre cigányok! . . . Rakodjunk!

Kipkedtek-kapkodtak az álmos cigányok. Már virradt. Nemsokára özönlő napsugaraktól ragyogott az illatos, párás tájék. Garmadákban hevert az éjszakákon át fosztott kukoricacső. Máshol a gyermekek fáradhatlanul turkászgat-tak a haragos vörös kukoricacsövek után, de ebben a garmadában:

— Hehehe, hihíhi, haha! a Nyitu Ádám garmadájában nem tizenöt-husz cső vöröslött. Omló vérként piroslott az egész rakás. A napfényben szinte lángolt a sok ezernyi piros tengericső. Az Ormós Mihály gazda arca majd-hogy kétfelé szakadt a kacagásra ingerlő gyönyörűségtől és ha már Mihály gazdának ennyire tetszett a csöves piros halom, még inkább kevetélykedtek a cigányok. Vigyorogtak a fehér foguak, midőn a szomszéd földekről is gyülekeztek a hajduk a Nyitu Ádám verestengerijének bámulására.

— Ez már igazi veres csoda.

— No, még ilyen eset Pócson sem esett! — kunczogtak a hajduk a vastag bajusz alól nevetgélve hiesztelték a csodapiros tengeri-termet, amelyből rakott szekerekkel jutott Ádámnak is. Részelés után Ádám kevélyen kuporodott a rakott szekérre. Melléje huzódott Nánéja is. Ádám hetykén tekintgetett szét. Náné büszkén illette magát.

Ormós Mihály még a hátlováról is buzditotta a cigányokat:

szines, vidám csoportja bukkant a kukoriczatlálk rejtékében . . . Nóta is zendült. Rakott szekerek kattogtak a düllutakon. A béres vigan patogtatta karikás-ostorát. Csengett a czime-resszervu jószág kolompja. Bambult kis csikók nyerveze keresték anyjokat. Az ostorhegyes paripa nyalkán görbitgette nyakát.

Párnyfelhők bodorodtak a kék égbolton. Mintha csak a tengeri-táblák közepéből, a csutka-kunyhók előtti szabadtüzekből szállingottak volna az égbe. A paráznál sült gyengekukoricza étvágygerjesztőn illatozott. Halomra gyűitve vigyorgott a veres dísznőök. Nyitu Ádámék egész cigányrokonságukkal kicsődültek. Garmadára törték, halomba rakták a szárazhájában rejtőző kukoriczacsövet és midőn esledezt: a homályból imitt is, amott is tüzek lobbantak. Zümmögő hangok támadtak. Ilyenkor már hívősek az éjszakák, de nincsen puhább, melegebb ágy a frissen hántott kukoriczahéjnál. A purdénak feje sem látszott ki az illatos levélhalomból.

Kukoriczacső-fosztás közben dallamok zendültek a melegvérű ifjak ajkáról. Majd a csillagok járása felől beszélgettek. Ki sokáig nézte utjokat, melaságba ringatózott . . . Mesélgettek is. Némelyik mese tréfás volt, másik hátborzongató.

— Huh! mi zördült ott a tengericsutka között. Még Náné is felsikoltott. De annál vidámban kacagták a bogarászó bundás kutyát, midőn a zörgő kukoriczacsálak közül elődugta felét . . . Majd gyérült a szó. Édes szendertől lankadoztak a fáradt szempillák. Micsoda éjszakák voltak ezek!

— Jó éjszakát! Micsoda álmok repdestek a halálfejű pillék szárnyain, . . .

A politika világából.

Budapest, december 17.

Gróf Andrassy bécsi utja.

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter bécsi utja áll ma is az események homlokterében. Gróf Andrassy a mai nap nagyobb részét még Bécsben töltötte és csak a késő délutáni vonattal indult vissza Budapestre, ahová este kilenc órakor érkezett meg. Déli tizenkét órakor lakásán maradt és a délelőtti írásbeli munkákkal töltötte. Délben aztán elhagyta a szállót, hogy több látogatást tegyen. Gróf Andrassy Gyula ma is tanácskozott a közös és az osztrák kormány tagjaival. A közel jövőre várják Wekerle Sándor miniszterelnök Bécsbe érkezését, aki a királynak a magyar képviselőház legutóbbi ülészakaról fog jelentést tenni. A miniszterelnök valószínűleg vasárnap fog a király elé járulni.

Gróf Andrassy Gyula bécsi utját bizonyos körökben úgy igyekeztek fölűntetni, hogy az kormányválsággal, de legalább is miniszterválsággal függ össze. Ezt a híresztelést, amely első sorban a bécsi lapokban nyert szívélyes fogadtatást, illetékes helyen a leghatározottabban negczáfóliák. Nyomatékosan utalnak arra, hogy a kabinet tagjai között mindazon kérdésekre nézve, amelyek a parlamentáris politika szempontjából fontossággal bírnak, legteljesebb az egyetértés. Még a bank-kérdésben is azon az állásponton vannak már, amely végül a tökéletes egyetértéshez fog vezetni, úgy, hogy ma már bizonyosan lehet számítani arra, hogy akkor, amikor a kérdés parlamentári tárgyalás alá kerül, nem lesz véleményeltérés a miniszterek között. Ma tehát egyáltalán nem lehet válságról beszélni, mert hiszen a mostani kormány éppen azon dolgozik, hogy az átmeneti időszak megszűnése után se álljon be válságos helyzet.

Ezt a célt szolgálja a fuzió előkészítése, amelynek érdekében már huzamosabb idő óta folyik a munka. A fuzió feltétele pedig a katonai kérdéseknek és a bankügynek meg-

felelő megoldása. A katonai kérdésekben gróf Andrassy Gyula bécsi időzése hozott ugyan jelentékeny közeledést, de azért még távolról sem lehet kész megállapodásokról beszélni. Még vannak igen fontos véleménykülönbségek, amelyek kiegyenlítésre várnak, s gróf Andrassy Gyula mostani bécsi tárgyalásai éppen ebben az irányban folytak. A bank-kérdés most aligha volt behatóbb tárgyalások anyaga. Ebben az irányban Wekerle Sándor miniszterelnök fogja folytatni tárgyalásait, ha vasárnap Bécsben lesz. Mindezek a fáradozások azt célozzák, hogy a parlament karácsonyi szünetét alatt a fuzió ügyét végkép rendbehozzák.

Mindezek az ügyek holnap, vagy legkésőbb holnapután minisztertanács elé is kerülnek. Ekkor fog gróf Andrassy Gyula beszámolni bécsi tanácskozásainak eredményéről is.

Félhivatalosan a belügyminiszter utjáról ezt a jelentést adták ki:

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter kedden este az Andrassy-család több tagjával Bécsbe utazott; erre az utjára már régebben készült. Bécsben létét gróf Andrassy miniszter arra használta fel, hogy ő felségénél kihallgatáson jelenjék meg és Wekerle Sándor dr. miniszterelnök helyetteseként, aki a képviselőház és a Ház pénzügyi bizottságának tárgyalásai miatt Budapestről nem távozhatott, jelentést tegyen ő felségének a belpolitikai helyzetről. Alkalma nyílt egyúttal gróf Andrassy Gyulának arra is, hogy báró Aehrenthal közös külügyminiszterrel és báró Schönaich közös hadügyminiszterrel tanácskozzék.

Tény az, hogy sem kabinetválságról, sem részleges kabinetválságról, azaz miniszterválságról szó sem lehet és az erre vonatkozó híreszteléseket komolyan venni nem szabad. A legirányadóbb helyről ezenfelül a Budapesti Tudósítóval azt is közlik, hogy gróf Andrassy Gyula ő felségénél való kihallgatásán, valamint a közös miniszterekkel való tárgyalása alkalmával nem új akciózóról volt szó, mert ilyet nem is indítottak meg.

Gróf Andrassy Gyula, aki a nap legnagyobb részét gróf Andrassy Géza és családja társaságában töltötte, ma délután 4 óra 40 perczkor ismét visszautazott Budapestre.

A külügyminiszter lapja, a „Fremdenblatt“, Andrassy bécsi utjáról a következőket írja:

Minthogy nyilvánvaló, hogy a függetlenségi párt mindaddig nem akar a szőnyegen fekvő fontos javaslatoknak, a bankkérdésnek, a választói reformnak, és az annexió-javaslatnak tárgyalásába bocsátkozni, amíg biztos garanciákat nem nyújtanak neki arra nézve, hogy a bankkérdést az őt megnyugtató módon oldják meg, a kormány teljes erejéből azon fáradozik, hogy a helyzetet felderítse s egy olyan alkalmas megoldási módot találjon, amely a függetlenségi párt elégedetlen elemét az egyik, vagy a másik irányban kielégítse. Abban reménykednek, hogy a függetlenségi párt a katonai téren való nemzeti engedmények fejében, a bankkérdésben engedékenységre fogják bírni. Nyilvánvalóan tanácskozott Bécsben gróf Andrassy Gyula is, amikor összeköttetésbe lépett az osztrák és a közös kormány vezérszerepet játszó politikusaival s ugyanilyen irányban informálta a királyt is. A belügyminiszternek kihallgatásáról a késő esti órákig semmi hír sem érkezett Budapestre. Minthogy azonban a legközelebbi napokban Wekerle Sándor miniszterelnök is Bécsbe fog utazni, feltételezhető, hogy máig még semmi megállapodás sem történt. Különben is számolni kell azzal, hogy a magyar közvéleményt, a szokásos újvi nyilatkozatokig, a jelenlegi politikai helyzetről nem igen fogják felvilágosítani. Súlyosbítja a helyzetet még a képviselőház elnökének az az ismeretes nyilatkozata is, mely szerint ő a bankkérdésben csak olyan megoldást fogad el, amely biztos garanciát adna a függetlenségi pártnak az önálló bank felállítására nézve.

A keresztény-szociálista „Reichspost“ már tudja is, hogy milyen nemzeti vívmányokat hoz gróf Andrassy és röviden azt közli, hogy három pontban tettek katonai engedményeket és pedig a cimer- és zászlókérdésben, a katonai bíraskodás nyelvében és a magyar szolgálati nyelvben. Ez a régebbi idő óta folyó tanácskozásoknak ismert anyaga. Ezzel szemben azonban a „N. Fr. Pr.“ mai esti lapjában beavatott helyről kapott információk alapján a következőket jelenti:

Nem felel meg a tényeknek, hogy a tárgyalások a katonai kérdések körül annyira előrehaladtak, mint ahogy a „Reichspost“ állítja. A hadügyminiszter, miként azt a delegációban is jelezte, programot dolgozott ki a tárgyalásokra és ezt a programot megbeszélte

— Ez már csak gazdag termés. Vajon megörjira a padod, Ádám?

Most már a cigánynak állott feljebb. Bizalmaskodva vicsovogta:

— Az én padlásomat sohse' feltse, komám! Kérisfa ágosra épült az, komám.

— Nono, Ádám! Mihály gazda elvágatott, de utközben mindenhol figyelmeztette a szorgoskodó hajdukat Nyitu cigánynra. Azt mondom, megnézzétek, mert az öregapatok sem látott ennyi piros tengerit egy rakáson...

Végre csilingelt a csengő. Ádámék kikanyarodtak a kukoriczás rengetegből és mindenfelől az utszélre sereglettek a hajduk. Százan is kurjogatták.

— Hej, Ádám! Nyitu.
— Allj meg már Ádám, hadd nézzük a tengerit!

Ádám eleinte dicsekvésre fogta. Büszkén mutogatta a sok piros tengerit és csak idő múlán kapott észbe, hogy csufolkodnak a „gádsók“, midőn csak úgy harsogott feléje a csufondáros szó.

— Nyitu, honnét hozod ezt a sok pikulát?
— Nem pikula ez komám, hanem veres uborka...

— A kutyát bolondítsa kend, inceselkedett a harmadik, tengeri ez! Piros tengeri, ha mondom.

— Ádám, szólj már te is! Valójára piros engerit fuvarozol?

Már erre Ádám is nekivadult.
— Piros tengerit, hát!... A fekete halál árgítson meg. Mit akarsz tüle?

Egy utszéli göröngy menten puffant Ádám átán. Náné visitott:

— Jaj, megölik a rájom!

Kaczagtak a magyarok. Az egyik sunyin kérlelte a többit:

— Ne bántások ezt az ijedt cigányt. Tudja ez, mit csinál? Veres borjukat akar nevelni ezzel a sok veres tengerivel.

— Bolond kend, komám.

— Jól van no! Ha nekem nem hiszi kend, kérdezz meg Ádámotól. Ugy-e Ádám paitás, a burkus császár katonaságának kell az a sok veres borju, mert hogy a régiekbe mely esett?

Ádámnak a dühtől vérben forgott a szeme. Náné torka egész berekedt a kiabálástól. Ámde a hajduk nem unták el a tréfát.

— Én meg azt mondom, la! Ádám darut akar hízlatni.

— Inkább az előháti variakat szelidítse meg, mert a disznó ugy is megvesződik, avagy ijedtében világgá szelad ettől a sok piros tengeritől... És a pajkos magyarok mindjárt rá is kezdték a csufoságos kardalt:

Nyitu, kár! Kár!

Nyitu, kár! Kár!

Kár, kár! Kru Nyitu.

Midőn pedig még azzal is ijesztgették, hogy a kuzmirnak sem kell az ilyen piros tengeri, Ádám keseredetten ugrott le a székéről. Náné-ját a veres tengerivel együtt faképnél hagyta. Oldaluton koczogott a város felé. Bujkált, mint az ordas farkas. Fogát csikorgatta. Sirt. Átkozódott. Meg sem pihent az Ormós Mihály gölyafészkes házáig.

— Ugyan hamar hazaértetek, Ádám. Ormós nagyártatlan arczzal fogadta Nyitut.

— Jaj, nemzetes komám uram, miért cselekedte ezt velem?

Nyitunak rángatózott a szája, szemöldöke, még az orra is.

— Hát téged mi lelt, Ádám?

— Hisz még a kuzmirnak sem kell a piros tengeri.

— Ne bolondozz' már te, Ádám. Ormós Mihály is nekiveresedett a kaczagástól, midőn Ádám a veres tengeri fuvarozása közben szenvedett csufoltatásait számolta elő ékes cigányi szóval.

— Jaj, nemzetes komám uram, jaj! A bandából is kikárognak ezek az irigy malaczzlopó cigányok.

Ormós Mihály vigasztalta a nekivadult cigányt.

— Mig engem látsz, ne busulj Ádám! Szivesen adok én neked veres tengerit helyett fehéret is... Ezt különben annál is inkább cselekedhetted Mihály, mert hiszen szándékosan vetted piros kukoriczát a Nyitu Ádám harmados földjébe.

Mindazonáltal Nyitu Ádám végleg akkor békült ki, mikor nemzetes komája göndörszörű fekete süldőt is ajándékozott búfelejtőül. Olyan gyönyörű hizóvá fejlődött ez a süldő. Náné is elösmerte! Nánási cigányháznál nem szurtak még ilyen nehéz, kövér barmot... A disznótor-szagra gyült éhes variak ámulva károgták veres tetemeit.

— Kár, kár...

— Kár, kár...

Nyitu Ádám boszusan hessegette a variakat. Magában ugy vélekedett Ádám, hogy még mindig azt a hirhedt veres tengerit káralták ezek az okos, ezek a csufondáros variak is.

a magyar miniszterelnökkel. A program végleges megállapítása még nem következett be és a tárgyalásoknak befejezéséről mindaddig nem lehet szó, míg először: a magyar miniszterelnökkel nem jött létre a végleges megállapodás; másodsor: míg az osztrák kabinet nem járult a megállapodáshoz és végül harmadszor: míg a megállapodást a korona nem szentesítette. Ami eddig történt, az a következő: A hadügyminiszter, élve a kapott felhatalmazással, nem kötelező beszélgetések során az illetékes tényezőkkel körvonalazta a lehetséges engedmények határait és, a magyar kormány által elvállalható kötelezettségek mértékét. Feltehető, hogy tegnap gróf Andrássy Gyula is e kérdéssről táncskozott a hadügyminiszterrel, de végleges megállapodásról nincs szó. Magától értetődő, hogy a mai időpont, amikor Magyarországon válság a politikai helyzet, nem alkalmas a tárgyalásoknak tető alá való bittatására. A jövő év elején mindenesetre tisztázni kell e kérdéseket, mert a hadügyi kormány a katonai követeléseknek egy egész sorával kíván a delegáció elé lépni. A véderőjavaslatokat technikai nehézségek miatt még nem terjesztik elő mindjárt az év elején, csak egy bizonyos átmeneti idő múltán fog a hadügyi vezetés elállani a katonai követelésekkel, amelyek közt első sorban áll az ujonczlétszám felemelése. Néhány hét múlva lesznek csak teljesen aktuálisak a katonai kérdések és most tévesen állítják, hogy máris aktuálisak lettek.

Egy hónapi szünet.

A képviselőház ma tartotta utolsó ülését Karácsony előtt és érdemleges üléseit január tizenhétedikéig elnapolta. Csak a jövő hét keddjén lesz még egy formális ülés, a főrendiház üzenetének átvétele czéljából. Teljes egy hónapi szünetet kapott tehát a Ház. A mai ülésen még kevesebb képviselő volt együtt, mint tegnap. Politikai vita nem igen volt. A függetlenségi párt nyugalommal várja gróf Andrássy Gyula belügyminiszter bécsi utjának eredményét, amelyről azt hiszik, hogy a katonai kérdéseknek és a bank-ügynek valamelyes megoldásával közelebb hozta a fuziót. Csupán a bank-kérdés körül volt egy csoportban egy kis eszmecsere. Justh Gyula házelnök az ülés berekesztése után szintén a csoporthoz csatlakozott és a következőket mondta:

— Az önálló magyar jegybanknak annyi elszánt harczosa van, ahány függetlenségi képviselő van! De nemcsak mi kívánjuk, hanem kívánja az egész ország, mely a függetlenségi többséget a Házba küldte. Véleményem szerint nem is függetlenségi az, aki az önálló bankot nem akarja. Mi kétszázhatvanan vagyunk, akik az önálló bankot követeljük, annyian, ahány függetlenségi képviselő van a Házban.

Gróf Batthyány Tivadar, a bankbizottság elnöke, tudomásul adta, hogy a bankbizottságot hétfő délutánra ülésre hívta össze. A képviselők annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy ezen az ülésen fontos nyilatkozatok történnek a kormány részéről. A bankbizottság is akkor állapítja meg további eljárását és a bankkérdésben való álláspontját.

A képviselőház tehát egy hónapi szünetre ment szét, de a politika nem fog szünetelni.

Budapest, december 17.

A paktum. Polónyi Géza országgyűlési képviselő keddi képviselőházi beszédére dr. Hertzka Tivadar ma reggel a lapokban azt mondja, hogy ő dr. Wekerle Sándor miniszterelnök urnak adott ugyan át izenetet, ez azonban nem a paktumra vonatkozott. Bennünket most ezzel kapcsolatosan a következő nyilatkozat közzétételére kértek föl:

— A fölmerült kérdésben annyit tartok szükségesnek megjegyezni, hogy én mindazokat a föladatokat, amelyeket Polónyi Géza képviselő ur a bécsi áprilisi béketárgyalásokkor reám bízott, lelkiismeretesen teljesítettem. Lenkey Gusztáv.

A L. HÁZBÓL

I. Az utolsó ülés.

— Ebben az esztendőben utoljára vagyunk itt, — mondta az elnök az öt ostromló önálló bankosoknak, — most tehát ne csináljunk incidenset.

(Az önálló bankosok tudniillik már majdnem hogy külön párt gyanánt jelennek meg a folyosón és Justh Gyulát vezérik gyanánt szeretnék tisztelni. Nevezetes továbbá, hogyha tervük sikerülne, Justh Gyulának nem a pénzügyminiszteri, avagy kereskedelemügyi tárczát szánták, mint melyekhez a bank inkább tartoznék, mint a képviselőházi elnökséghez, hanem belügyminiszternek akarják megtenni Justh Gyulát.)

Am ünnepelelti hangulatában maga Justh úgy kívánta, hogy mane legyen incidens. Ma ne legyenek kapacitálások és agitációk a folyosón, ma ne legyen szó se krumplikapálásról, se lámpavasról. December 17-ike, enyhe téli nap s a fellegek hóval várandósak, ha meghallgatják a képviselő urak a vakációra való jókívánságokat, kellemes szánkós időre érkeznek haza, hol hó fedi a kastély tetejét és régi kliensek várják az irodában az ügyvédet. Andrássy Gyula gróf reggelre úgy se érkezett meg Bécsből, hát szenzációs újságokat nem hallhattak volna, legjobb lesz csendesen eloszlan és várni, mit hoz a holnap, épp úgy, mint amiképpen tegnap várták, hogy mit hoz a ma. Annyi a különbség, hogy a mára való várakozásra még rendelkezésükre állottak a képviselőház tágas, kényelmes pamlagokkal ellátott meleg folyosói, a diszkrét szögletek, társalgó- és étkező-szobák. Holnapra elerben már nincs Ház. Aki holnap jön, az csak az elnököt keresheti és aki az elnököt keresi, csak külön bankos lehet.

Miért gondolják tehát, hogy helyesebb, ha a nagy kérdésekben az egyezkedést arra az időre hagyják, amikor már nem ülésezik a képviselőház? Azért, mert a vakáció idejére elmennek haza szánkózni és disznótorozni ama honatyák, kiknek mindegy, hogy mi van a programban és hogy mit sütnek ki az okosabbak. Akire pedig szükség lenne, azt diszkrétebben meg lehet invitálni, akár összeesküvésre, akár az összeesküvés megtörésére. Aztán, aki Justh Gyulát keresi, nem tart tőle, hogy meglátja őt Wekerle és Apponyi és aki a miniszterekhez megy, nincs kitéve a bajnak, hogy utközben leszedik a lábáról a jövőendő minisztériumokra pályázók.

Amíg itt vannak még ma a nyílt fórumon a nagyok, javarészt a karácsonyi teendőkkal foglalkoznak. Sok ügyet kell elintézni, amit a képviselők választóiknak karácsonyi ajándékkul ígértek. Az igaz, hogy az appropriációt magát is egy nagy ajándéknak lehetne tekinteni az egész ország részére, de nem igen törődik vele az egyes ember, hogy mit kap az egész ország. Az ilyen cselekedet csak a kormány pozícióját erősítheti, de a képviselő pozíciója a kerületben azoktól a javaktól függ, amiket a korteseknek juttathat.

Más kérésekkel is megkönyvezik ünnepelelt a minisztereket. Az újságok akarnak kedveskedni olvasóiknak, hogy egynémely kérdésre megszólaltatják az ország nagyjait. Voltak már kérdések a felől, hogy ki mit szokott álmodni, mi a kedvencz étele, hányas számu a galléria, mikor kél, mikor fekszik, minő könyveket olvas és mi szeretne lenni, ha miniszter nem lenne. Tudjuk már, hogy Wekerle azért nem álmodik, mert ha alszik, akkor csak aludni akar, Kossuth Ferencnek kedvencz étele a főtt tészta, legkisebb számu galléria Josipovich Gézának van,

Apponyi gróf akkor kél fel, amikor felébred, Günther akkor fekszik le, amikor elálmosodik, a miniszterek mindenféle könyvet olvasnak, csak azokat nem, amelyek a dicsőség elmúlásáról szólnak és hogy Darányi, ha miniszter nem lenne, megint miniszter szeretne lenni. Most más kérdések következnek s az államférfiak szívesen szakítanak ki idejükből pár percet, hogy válaszoljanak. Jól is teszik. Hisz privát életük és gondolkozásmódjuk iránt a publikum részéről való érdeklődés leginkább azt jelenti, hogy a közönség szeretettel gondol a politikai élet nagyjaira, ami mindenesetre sokkal kedvesebb, mint ha csak akkor gondolna rájuk, amikor megbuknak.

Egy társaság megfigyelte, hogy egysorjában legalább tizen várják a miniszterelnököt hogy hozzájuthassanak.

— Kergetik, mint a nyulat a róka, — jegyezte meg Rakovszky István.

— A hasonlat nem találó, — vetette ellene a szomszédja, — mert a miniszterelnököt először is nem kergetik, másodsor pedig Wekerle legkevésbé se nyul; inkább aranynyá válik, amihez ő nyul, bocsánat a szójátékért és ha választani kellene, akkor is a rókához kellene hasonlítani.

— Egyezzünk ki, — proponálta Rakovszky, — mondjuk, hogy körülveszik, mint . . .

— Mint? . . .

— Mint egy miniszterelnököt.

Igaz is. Mire való más hasonlatot keresni, amikor a valóság minden hasonlatnál hibebebe fejezi ki a miniszterelnöki állapotot.

Apropos, nehogy elfeledjük, az utolsó ülés kell leírunk. Tehát felolvasták a már elfogadott appropriációt és külkereskedelmi javaslatot harmadszori olvasásban és elhatározták, hogy az így itt véglegesen megszavazott javaslatokat „szíves hozzájárulás” czéljából átküldik a főrendiházba.

Máskor az volt a szokás, hogy a harmadszori olvasás után nyomban hitelesítették az ülés jegyzőkönyvének ezen részét, hogy aztán rögtön indulhassanak vele a méltóságos főrendekhez. Am ez inkább formalitás volt és csak arra szolgált, hogy feltüntessék a főrendiház iránti tiszteletet és fontosságát kiemeljék. Most Justh Gyula nem rendelte el a hitelesítést, hanem várt vele, míg az egész ülés bevégeződik, amíg lezajlik a Mezői Vilmos interpellációja is.

Mert sürgős interpelláció is volt a resiczai bányakatasztrófa miatt, ahonnan eddig tizenöt halálesetről adtak hírt, de ahová ötven szemfedőt rendeltek.

És ebben az interpellációban Mezői Vilmos azt ajánlotta, hogy módot kell adni a bányászoknak, hogy munkásszervezetbe tömörüljenek.

Szegény halottak! A szervezet nem támaszthatja már fel őket és a gyilkos bányalég nem keresi, valjon szervezetben van-e az az élet, melynek kioltására nyomul előre, avagy magárahagyott ember kerül az utjába.

De amit Wekerle megígért, hogy az új bányatörvénylen gondoskodnak intézkedésekről, melyekkel a veszedelmek biztosabban elháríthatók lesznek, az sokkal többet ér.

— Teljesen megakadályozni a katasztrófát nem lehet, — mondta e közben Wekerle.

Nem lehet. Gondoljon rá mindenki, kinek a sors jó módot adott. Gondoljon azokra, akik a föld mélyében gyilkos gázok között járva ássák a szent, amiből itt a fényt szerzik és a meleget hozzák, emlékezzék rájuk, amidőn a vigalmak pompájában érezi a martíromságokból keletkező javakat, jusson eszébe, hogy a boldogság érzésért mindig emberéletet kell feláldozni és ad-

jon valamit a kenyérkereső nélkül maradt özvegyeknek és árváknak.

Szomorú akkordja ez a vakáció előtti utolsó parlamenti ülésnek. Am a képviselők kevésbé érzik és türelmetlenül várják, hogy vége legyen.

Déli tizenkét órára vége volt. Az elnök jókívánásokkal bucsuzott s a hívek éljenztek.

A karzatokról lejöttek a szép hölgyek és gratuláltak a gavallér honatyáknak:

— Szép volt maguktól, hogy így rendezték, igazán fess volt.

— Hogyan rendezték?

— No, ne tessék magukat, nagyon kedves volt, hogy korán intézték el a dolgukat, úgy, hogy most még elmehetünk a déli korzóra.

(Igenis, nagyságos asszonyok. És most január 18-ikáig -- mert a vakáció addig tart -- mindennap láthatnak a déli korzón néhányat honunk nagyjai közül.)

II. Kossuth Ferencznél.

A képviselők, a függetlenségiek, mielőtt elmennének, alkalmat keresnek, hogy Kossuth Ferencznél, aki gyengélkedve ágyban fekszik, tiszteletüket tegyék.

Kossuth Ferenczet erősen figyelmeztette Müller tanár, hogy kimélnie kell magát. Am a nagy országos dolgok miatt minduntalan megszegi a parancsot és a gondok között, melyek az országot illetik, legkevésbé sem az egészségére gondol.

Mindennap felkeresi Kossuthi Ferenczet egyik vagy másik minisztertársa és hogy most a helyzet (a politikai) aggodalomra ad okot, igen fontos tanácskezesek esnek Kossuth Ferencznél.

Ném hiányoznak azonban a látogatók közül a fontoskodók sem. Akik csak azért mennek, hogy elmondhassák:

— Nyugtalan vagyok, kegyelmes uram...

— És miért vagy nyugtalan?

— Nyugtalan vagyok, mert érdemtelen melőzést látok abban, hogy a miniszterek engem még nem nyugtattak meg négy szem közt...

A sok baj mellett azonban akadnak kellemes perczek is.

A rengeteg levélhalmaz tetején mindennap ott van egy levél, mely külön érkezik a kabinet-ircdától s amelyik ezt tartalmazza:

— Ó felsége legkegyelmesebben tudakozódní méltóztatik Kossuth Ferencz ő exczellenzciája hogyléte felől...

Budapest, december 17.

Az adóreform tárgyalása. A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délelőtt tíz órakor és folytatólag a képviselőház ülésének befejezése után, Széll Kálmán elnöklésével gyűlést tartott, melyen a kormány részéről Wekerle Sándor miniszterelnök és Papp Mihály pénzügyminiszteri osztálytanácsos vett részt. A bizottság tárgyalás alá vette a közadók kezeléséről szóló törvényjavaslatot, amelyet Hoitsy Pál előadó ismertetett. A bizottság az egész javaslatot letárgyalta és néhány kisebb módosítással elfogadta. A bizottság holnap délelőtt ismét ülést tart, melynek napirendjére kitűzte a kongrua-javaslatot. A bizottság jelentését még a karácsonyi szünet előtt a képviselőház elé terjeszti, hogy a képviselőknek alkalmuk nyíljon e fontos javaslatokat a szünet alatt is behatóan tanulmányozni. A január második felében összeülő képviselőház Wekerle Sándor pénzügyminiszter adójavaslatait hamarosan tárgyalás alá fogja venni, hogy így ezek a fontos, állampénzügyi érdekeket szolgáló javaslatok minél előbb törvényerőre emelkedjenek.

Kápolnás-Nyékiek Széll Kálmánnál. Kápolnás-Nyék községnek, Vörösmarty Mihály szülőhelyének küldöttsége tisztelettel ma délben a képviselőház pénzügyi bizottságának termében Széll Kálmánnál, arra kérve őt, hogy a Nyéken emelkedő Vörösmarty-szobor bizottságában a védnöki tisztet vállalja el. A küldöttség szónoka, Urházy Sándor kápolnásnyéki lelkész hosszabb beszédet intézett Széll Kálmánhoz, aki nagy örömmel fogadta a küldöttséget és kijelentette, hogy, végtelenül örül a szíves felszólítás-

nak, amelyet hozzá intéztek. A legnagyobb örömmel elfogadja a védnökséget. A küldöttség lelkes éljenzéssel fogadta Széll Kálmán válaszát. Széll Kálmán, akinek a küldöttség tagjait egyenkint bemutaták, jó ideig szeretetreméltó modorban társalgott velük.

A fiúmel tisztviselő a miniszterelnöknél. A fiúmel állami tisztviselők és állami alkalmazottak küldöttségét vezette ma délelőtt a képviselőházban dr. Wekerle Sándor miniszterelnök elé gróf Nádkó Sándor fiúmel kormányzó. A küldöttségben részt vettek gróf Wickenburg István, miniszteri tanácsos, kormányzó-helyettes, Egan Lajos miniszteri osztálytanácsos, Manasteretti Heliodor miniszteri titkár, Puhmann Ferenc miniszteri tanácsos, Rödiger Ernő osztálytanácsos, Nádkori István mérnök, Reinhardt Gusztáv királyi tanácsos, pénzügyigazgató és Pest Aladár királyi tanácsos, főigazgató. Gróf Nádkó Sándor emlékbüszimot nyújtott át a miniszterelnöknek, akinek köszönetet mondott a fiúmel állami tisztviselők és állami alkalmazottak nevében a kikötői pótlék utalványozásáért. A miniszterelnök az üdvözlésre meleg szavakkal válaszolt s azután hosszasan beszélgetett a küldöttség tagjaival.

A bánya méhében.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, december 17.

Január tizennyolczadikáig a Ház nem tart ülést. (Legalább érdemlegeset nem!) A mai utolsó ülésen elfogadták harmadszori olvasásban a tegnapi megszavazott javaslatot és azután Mezőfi Vilmos meginterpellálta a miniszterelnököt.

Sürgős interpellációjának tárgya a resiczai bányaszerencsétlenség volt. Elmondotta, hogy a bányatársaság nem tette meg a kellő óvintézkedéseket, ennek tulajdonítható a katasztrófa. A bányászok egyesülési jogát is reklamáta. Wekerle Sándor nyomban válaszolt az interpellációra. Új bányatörvény van készülöben, melynek erejénél fogva rákényszeríthetik a magántársaságokat is, hogy megtegyék az óvintézkedéseket. Az állami bányákban már régóta megvannak azok az intézkedések. A bányászok szabadon egyesülhetnek és szervezhetnek, — csak azt nem tűrik, hogy idegenek fölizgassák őket. A miniszterelnök válaszát a Ház tudomásul vette.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula. Jegyzők: Hammersberg László és Raisz Aladár. Az elnök: Megnyitja az ülést. A jegyzőkönyv hitelesítése után a Ház harmadszori olvasásban is elfogadja a költségvetési fölhatalmazásról, továbbá a külső kereskedelmi és forgalmi viszonyok ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslatot.

A legközelebbi ülés.

Az elnök: Tekintettel a közelgő karácsonyi és újévi ünnepekre és több bizottság fontos elfoglaltságára, javasolja, hogy a Ház legközelebbi ülését január 18-án tartsa. (Helyeslés.) Fölhatalmazást kér az elnökség részére, hogy szükség esetén a szünet közben is ülést hirdethessen.

A Ház így határoz.

A bányaszerencsétlenség.

Mezőfi Vilmos sürgős interpellációt terjeszt a belügyi és pénzügyminiszterhez a resiczai bányaszerencsétlenség dolgában. Sem fáradságot, sem pénzt nem szabad kimélni, hogy az ilyen szerencsétlenségek elkerülhetők legyenek. (Helyeslés a néppárton.) A szabadalmazott osztrák és magyar államvasut-társaságnak elég milliója van s mégis, nem ez az első katasztrófa resiczai bányatelepén. Most is a munkások előre figyelmeztették az igazgatóságot a fenyegető veszedelemre. A kapzsi bányavállalatokra nyomást kellene gyakorolni, hogy a biztonsági intézkedéseket megtegyék. A bányamunkások szerveződését is lehetővé kell tenni. Illusztrálja, hogy a bányászok milyen rossz kereseti viszonyok közt élnek. A társaság viszont 1907-ben 18 millió koronánál több tiszta hasznot osztott szét részvényeseinek s mégis az özevgyek és árvák kárpótlási díját a társádtádtól fizeti ki, amelyet a bányászok fillérei táplálnak. Kérdi a minisztereket, hajlandók-e ezeken a sérelmeken segíteni? (Helyeslés a néppárton.)

Wekerle Sándor miniszterelnök, pénzügyminiszter: Mezőfi egy szerencsétlenség szomorú alkalmát használja föl arra, hogy újra a szakszervezetek mellett kardoskodjék. A kormány elősegíti a szervezkedést, amelynek előnyeit ismeri, de azt nem tűrheti meg, hogy az egyesületek egyes agitátorok kezébe kerüljenek s kizárólag lapok föntartására szolgáljanak. Egy ilyen esetben a kormány az egyesületeket föloszlatta. Megtörtént, hogy egy kis csoport idegen befolyás alatt, minden hivatás és jogosultság nélkül, országos szervezetté akarta magát föltölteni; ezt a kormány megakadályozta. (Élénk helyeslés.) Ami a resiczai munkásokat illeti, úgy van értesülve, hogy a bányászok jól vannak díjazva; hiszen a bányászipar terén munkáshiány van. A társaságnak a bányászat nem sok hasznot hajt; az említett jövedelem a vasutmegváltási járadékból áll elő. Annyi bizonyos, hogy Resiczán kivételes intézkedések szükségesek, hogy a robbanás veszedelme csökkenjen. A kormány a kincstári bányákban ilyen intézkedéseket már megtett, gondoskodik a tekintetben is, hogy modern egészségügyi berendezéseket létesítsenek. A bányatörvény azonban nem nyújt módot arra a kormánynak, hogy ilyen megszabásu berendezésre kötelezze a resiczai társaságot, a bányahatóságnak azonban megadta az utasítást, hogy hatáskörében a legnagyobb szigorral járjon el. A tizennyolcz órai munkaidő matematikai tévedés. A nagyobb ellenőrzésről, a biztonsági intézkedések kiszabásáról, valamint a társádtádnak jogosulatlan terhektől való megszabadításáról az új bányatörvény fog gondoskodni. Kéri a Házat, vegye tudomásul ezt a választ a belügyi-miniszter részéről is. (Élénk helyeslés.)

Mezőfi Vilmos fölszólalása után a Ház a választ tudomásul veszi.

Az elnök: Boldog ünnepeket kíván a Ház tagjainak. (Élénk éljenzés.)

Az ülés tizenkét órakor végződött.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Komárom vármegye törvényhatósági bizottsága ma Kálmán Rudolf főispán elnöklésével tartott rendes közgyűlésén a Ghyczy Dénes alispán által felolvasott jelentést tudomásul vették s a kilépő öt bizottsági tagságot a régiekkel újból betöltötték. Ezután megválasztották az állandó választmány tagjait. Több apró ügy elintézésével a közgyűlés véget ért.

Máramaros vármegye törvényhatósági bizottsága ma Szabó Sándor alispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen a községi és körösvosok törzsfizetésének és korpótlékainak összegét megállapították. A közgyűlés nyugdíjazta Pável Mihály megyei főlevéltárnokot és elhatározta, hogy tudóvészellenes egyesületet alapít. Az ezzel járó előmunkálatok elkészítésével Kozma Sándor és Grubet József főorvosokat bízták meg. A közgyűlés berekesztése előtt az alispán indítványára a törvényhatóság melegen üdvözölte a vármegye általános tisztelt főispánját, aki öt év előtt foglalta el a főispáni széket.

Veszprémben a Veszprém vármegyei gazdasági egyesület Hunkár főispán elnöklésével ma tartott évi rendes közgyűlésén a Reinprecht Antal halálával megüresedett alelnöki állásra Magyar Károly földbirtokost választották meg s az elhunyt Ihász Lajos egyesületi tag érdemeit jegyzőkönyvben örökitették meg. Egyben elhatározták, hogy az egyesület az elhunyt családja előtt részvétét fejezi ki. A közgyűlés elhatározta, hogy a mezőgazdasági érdekképviselet kérdésében az egyesület a gazdasági egyesületeket kívánja kamarai hatáskörrel felruházni és ilyen értelemben intéz feliratot a kormánynak. Az egyesület köszönetét fejezi ki Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek azért, hogy takarmányra segélyképen 24.000 koronát folyósított. A jövő évi költségvetés megállapítása után a közgyűlés véget ért.

Zombor törvényhatósági bizottsága tegnap Fernbach Károly főispán elnöklésével tartott közgyűlésén a tisztviselők és kezelőszemélyzet fizetésének emelése iránt benyújtott kérvényt tizenöt tagu bizottságnak adták ki javaslattétel végett. Továbbá elhatározta a közgyűlés, hogy a felső kereskedelmi iskolánál ötödik tanári állást szervez.

Debreczen város ma tartotta tisztújító közgyűlését, amelyen Veszprémy Zoltán főispán elnökölt. A közgyűlésen az eddigi tisztviselőket kettő kivételével újra megválasztották.

Borsodmegye törvényhatósági bizottsága ma tartotta Kubik Béla főispán elnökletével első alakuló közgyűlését, melyen az összes bizottsági tagok megjelentek. A megalakulás után megtartották a vármegyei restaurációt.

A balkáni események.

Budapest, december 17.

Orosz forrásból eredő jelentések tudni vélik, hogy a monarchia közeledést mutat Oroszország ama törekvésehez, hogy Szerbia és Montenegró Bosznia-Hercegovinából kapjon területi kárpótlást. Mondanunk sem kell, hogy ez az egész hír valószínűleg megint a szerb sajtóiroda fantáziájának szüleménye. Külföldön erősen tartja magát a hír, hogy Aehrenthal állása megrendült. A hivatalos czáfolat ugyan nem késett, de valószínű, hogy Aehrenthal nem sokáig fog a külügyek élén állni, miután a monarchia külpolitikáját oly dillettáns módon vitte a zsák-utczába.

Mai hireink a következők:

A rekompencziók.

A Vossische Zeitungnak jelentik orosz körökből, hogy Ausztria és Magyarország közeledni akar Oroszországnak Szerbia és Montenegró kárpótlása dolgában elfoglalt álláspontjához s indítványozni fogja mind a két ország határának kiigazítását. Szerbiának Drina határát a szerb kívánságoknak megfelelően fogják rendezni, épp úgy Montenegró is jelentékeny határkiigazítást kap Hercegovinában.

A „Daily Telegr.“ egy vezércikkben, amelyben Angliát védelmezi ama szemrehányás ellenében, hogy Ausztria-Magyarországgal szemben ellenséges magatartást tanúsít, eltér eddigi álláspontjától, amennyiben nem követeli többé, hogy Szerbiának és Montenegrónak bosnyák területen át kell összeköttetést kapnia, hanem kijelenti, hogy erre a szandzsák is alkalmas. A „Daily Telegr.“ azt állítja, hogy Ausztria-Magyarország barátainak indítványára meg fogja kísérelni, hogy Törökországot pénzügyi ellenszolgáltatásokkal rábíri arra, hogy a szandzsákot, amelynek Törökországra nézve nincs értéke, engedje át Szerbiának, vagy Montenegrónak. Anglia, feltéve, hogy Törökország kész a tárgyalásokba belemenni, hajlandó arra, hogy a tervet támogassa, Ausztria-Magyarországnak ilyen nagylelkű eljárása megszüntetné Szerbia elégedetlenségének okait és meggyőzné arról, hogy Ausztria-Magyarország nem óhajt az Egei-tenger felé tovább terjeszkedni és Olaszország megnyugtatója által hozzájárulna ahhoz, hogy a hármasszövetség továbbra is fennmaradjon.

Aehrenthal állása megrendült.

A „Berliner Tageblatt“ ma érkezett számában a lap bécsi tudósítója azt írja, hogy ott makacsul tartják magukat olyanféle hírek, amelyekre komoly politikai körökből sem jött határozott demencia, hogy t. i. Aehrenthal közös külügyminiszter állása megrendült. A miniszter, mint hírlik, a boszniai akció befejezése után minden körülmények között lemond, még ha sikerülne is neki az összes nehézségeket legyőznie. Ennél azonban sokkal valószínűbb, hogy a zavarokat, amelyeket felidézett, nem fogja tudni eloszlatni és hogy hamarosan más férfi fog megjelenni a küzdőtéren, akinek hivatása lesz a kisklott köcsöt újra visszazökkenteni a vágányra. Szemére vetik Aehrenthalnak, hogy az annexiót nem készítette elő kellően és hogy az orosz entente-et szerencsétlen balkáni tervezetével olyan pillanatban zuzta össze, amikor Ausztria-Magyarország egy sokkal fontosabb akcióra, t. i. a boszniaira készülődött. Szemére vetik azt is, hogy Európával szemben szükségtelenül brüsszk modort használt, amidőn beleszólását először visszautasította azzal a kijelentéssel, hogy az annexió csak Törökországra és Ausztria-Magyarországra tartozik, holott most kénytelen koncedálni, hogy a hatalmak az annexió felől diskussziót folytassanak. Azt is kijelentette ő, hogy semmiesetre sem vállalhatja el Ausztria-Magyarország a török államadósság valamely részletét, míg most hire jár, hogy felajánlott a portának ötvenmillió koronát a szandzsák-vasut finanszírozásának titulusa alatt, holott ma már

jóformán bizonyos, hogy ezt a vasutat sohasem fogják megépíteni. A törökök azonban az összeg háromszorosát, vagyis százötvenmillió koronát követelnek s bizony nagyon kérdéses, hogy az osztrák és magyar parlamentek a Boszniáért hozott oly sok vér- és pénzáldozat után, akár csak a megígért ötven milliót is megszavazzák-e. Ezért, úgy hírlik, hogy az összeget kölcsönrel fedeznék s majd Bosznia számlájára vennék fel.

Jól értesült körökben nagy fontosságot tulajdonítanak gróf Berchtold szeptérvári nagykövet bécsi utjának. Hivatalosan ugyan úgy tűntetik fel a dolgot, mintha a gróf csak szabadságidejének felhasználása és morvaországi birtokai megtekintésére jönne haza, de valószínűbb, hogy őt jelentéstételre rendelte Bécsbe az uralkodó. Sokan benne látják már a jövő külügyminiszterét.

E hirre nézve a következő czáfolatot kaptuk: A külföldi sajtó egyes orgánumaiban kolportált azon jelentést, hogy báró Aehrenthal külügyminiszter állása megrendült és hogy az annexió ügyében való eljárását illetékes helyen nem helyesebb, jól értesült részről a tényekkel eklatáns ellentmondásban álló koholmányoknak minősítik.

A tárgyalások Törökországgal.

A „Times“ jelenti Konstantinápolyból: A közvetlen tárgyalások Ausztria-Magyarország és Törökország közt valószínűleg szombaton kezdődnek. Pallavicini őrgróf reméli, hogy addig Bécsből újabb utasításokat kap.

A Surrai-Ummel vezércikkben írja, hogy báró Aehrenthal a tett tapasztalatok alapján megváltoztatta magatartását, ami az európai és a balkáni béke érdekében igen örvendetes.

A Yéni Gazetta az osztrák képviselőház üdvözléséről szóló hirt „Az első jele Ausztria őszinte barátságának a szabad ottománok iránt“ czimrel látta el. A Yéni Gazetta külön budapesti delegátusának távirata jelenti, hogy a magyarok rokonszenv-nyilvánításai a törökök iránt napról-napra fokozódnak.

Török források szerint a tárgyalások az annexió körül kedvező eredménnyel kecsegtetnek és a siker attól függ, vajjon Kiamil pasa kormánya marad-e uralmon és a parlament jóváhagyja-e a megállapodásokat, de attól is, hogy nem fog-e valamely külföldi befolyás érvényesülni.

Szerb készülődés.

A török kormány megengedte 3000 lónak az átszállítását, melyeket Szerbia Oroszországban vásárolt. Az első 500 lóból álló szállítmány pénteken fog a szaloniki-i kikötőben megérkezni.

A montenegrói szkupstina.

A montenegrói szkupstina megkezdte munkálkodását. A dumához és az olasz kamarához táviratilag jegyzékeket intézett, amelyben háláját fejezi ki azért, hogy a két parlament eddig is foglalkozott a fenyegetett szerb érdekekkel és kifejezést ad annak a reményének, hogy a jövőben is számíthat támogatására a szerb népekre nézve kritikus időpontokban.

Angol mosakodás.

A „Daily Telegraph“ sajnálatát fejezi ki afölött, hogy bizonyos körökben úgy igyekeznek Angliát odaállítani, mintha a Balkán-kérdésekben való akciójában Ausztria-Magyarország iránti ellenségeskedést, s európai konfliktust idézzen fel. A lap kijelenti, hogy Anglia természeti helyzeténél fogva az összes nagyhatalmak között az egyetlen, mely Európában nem törekszik területnagyságra és így természetes hivatása, hogy a békét szolgálja. Miniszterei folytonosan igyekeztek harmóniát és kölcsönös jóakaratot létrehozni az európai hatalmak között és Anglia mindig kész volt szolgálataival, hogy Ausztria-Magyarországot képessé tegye, hogy a jelenlegi súlyos helyzetből kikerüljön. Ha Ausztria-Magyarország nem akarja a Drinát határnak elfogadni, úgy a „Daily Telegraph“ azt javasolja Törökországnak, hogy területeinek egy részét Novibazarral pénzügyi kárpótlás ellenében engedje át. Ezt a területet azután Montenegróhoz, vagy Szerbiához lehetne csatolni.

Az olasz király levele.

Viktor Emánuel király levele, a melyet Ferencz József királynak írt, a lehető legbarátságosabb hangú. A király reményét fejezi ki, hogy sikerülni fog a nemzetközi bonyodalmakat, amelyeket az annexió támasztott, a nagyhatalmak kölcsönös egyetértésével elhárítani s a Balkán népek jól felfogott politikai és gazdasági érdekeinek javára a békét mentől előbb biztosítani.

A szerb-montenegrói viszony.

Cettinijében illetékes helyen a leghatározottabban megczáfolják azokat a Belgrádból származó híreket, hogy Szerbia Montenegrónak jelentékeny pénzüsségeket küldött fegyverkezési czélokra. Alaptalan az is, hogy szerb tisztek érkeztek Montenegróba. Egyetlenegy szerb tiszt sincs Montenegróban. Ezek a hírek Cettinijében nagy megütközést keltettek, mert arra való, hogy olyan színben tüntessék föl Montenegrót, mintha Szerbia megvásárolta volna Nikita fejedelem barátságát.

Belgrádi jelentések szerint feltétlenül biztos, hogy a Velimirovics-kormány nem fog lemondani a szkupstina összeülése előtt, sőt ellenkezőleg mindenáron arra törekszik a jelenlegi kabinet, hogy külpolitikája számára megnyerje a szkupstina többségét. A kormány állítólag kész átengedni a szkupstinának, hogy az határozza meg Szerbia álláspontját az annexió kérdésében. Mégis kételkednek benne, hogy a mostani kormány a szkupstinában tarthassa magát.

KÜLFÖLD.

A дума elnöke lemondott. A дума tegnapi ülésén Rozanov képviselő (munkáspárti) a börtönigazgatásról szóló törvényjavaslat tárgyalása alkalmával heves támadásokat intézett a kormány ellen. Chomjakov, a дума elnöke, a két jobbpárt tagjainak véleménye szerint, nem elég erőlyesen lépett fel Rozanov ellen, amiért is a jobbpárt és a mérsékelt jobb tagjai tüntetőleg elhagyták a termet. Chomjakov erre kijelentette, hogy benyújtotta lemondását. A дума irodájához azonban Chomjakov lemondási kérvénye eddig nem érkezett meg.

A дума tegnap esti ülésén báró Noide államtitkár a kaukázusi állapotokra vonatkozó interpellációkra válaszolva, kijelentette, hogy a forradalmi mozgalom ott csökkenőben van és hogy végleges lekiűzdésére megtették az összes intézkedések. A Kaukázus számára jelenleg reformokat dolgoznak ki, hogy az ottani életviszonyokat és közigazgatási berendezkedést az oroszországiakkal összhangzásba hozzák. Így közel van a befejezéshez egy javaslat, amely megszünteti a jobbágyi viszonyokat. Tervbe van továbbá véve országutak építése és a puszták öntözési rendszerrel való ellátása.

Újabb jelentések szerint a többségi pártok vezetőinek együttes fáradozása folytán sikerült Komjakov дума-elnököt lemondásának visszavonására rábírn. Az elnökválsák ezzel egyelőre megszűnt.

A legionáriusok lázadása. De Pal hadnagyot, aki a lázadó legionáriusokat vezényelte, Marchoum területén letartóztatták és átadták a csendőrségnek. A tellahi csendőrség öt megszőkött legionáriust tartóztatott le, ezek azonban nem tartoznak azok közé, akik a vonatot föltartóztatták. A vizsgálat szerint De Pal állítólag bajor hadnagy és tagja a Rhödes grófi családnak. Liautey tábornok Szaldába fog érkezni, hogy a vizsgálatot személyesen vezesse és a szőkés okait tisztázza.

A venezuelai zavargások. A carracasi zavargásokról még a következőket jelentik: A városban szürkülettől délután 1 óráig a tömeg uralkodott, amelynek azonban nem volt vezére. A kormány csapatokat vett igénybe a rend helyreállítására. Gomez a néphez intézett manifesztumot olvasott fel, mire a tömeg megnyugodva szétszórt. Az „El Constitucional“ lap alkalmazottai ellen megindították az eljárást, mert azzal vádolják őket, hogy azért, hogy a tömegre löttek, a zavargások okozói lettek. A lap beszüntette megjelenését. Carracasban ennél fogva nem jelenik meg újság.

Az indiai forrongás. Az indiai kormány nyomozást indított a forradalmi mozgalomnak vezérei ellen, amelynek alapján kilenc bengáliait letartóztattak és szigorú őrizet alatt ismeretlen helyre vitték őket.

Ezeket tartják a politikai, hadügyi és pénzügyi tekintetben legirányadóbb faktoroknak. Köztük van az úgynevezett „nemzeti önkénteseknek” főkapitánya is. Kelet-Bengáliában elszórtan vannak még forradalmi társaságok, amelyek mind összeköttetésben állanak a központi szervező-bizottsággal. Most ezek után nyomoznak.

San Franciscoból jelentik a Kölnische Zeitungnak, hogy Amerika nyugati partvidékén, ahol 3 hónap óta két angol rendőrtisztviselő sok indiai titkosrendőrrel örködik, messzeágazó indiai összeesküvést fedeztek föl, amelynek az volt a célja, hogy Indiában megdöntse az angolok uralmát. Ugy tervezték, hogy áprilisban fog kitörni az általános lázadás, amikor sok angol tiszt megy szabadságra. Érdekes, hogy a mohamedánok az indiai benszülöttekkel összekötötték a levél s úgy tervezték, hogy a Szezi csatornában elsüllyesztenek egy zarándok-hajót és így megakadályozzák, hogy a csatornán át angol csapatokat lehessen szállítani a lázadás elfojtására.

Báró Bienert a balkáni helyzetről

Bécs, december 17.

Báró Bienert osztrák miniszterelnök a Reichsrath mai ülésén nagy beszéd keretében nyilatkozott a balkáni eseményekről. A helyzetet nem tartja aggasztónak, különösen mióta a Törökországgal való tárgyalások eredménnyel biztatnak. Szerinte az osztrák és a magyar kormány kívánatosnak tartja a konferencia létrejöttét, csak azt köti ki, hogy a hatalmak a konferencia feladataira nézve már előzőleg meg egyezésre jussanak. A sürgősségi indítványokra válaszolva, báró Bienert kijelenti, hogy Bosznia és Hercegovina hovátartozásának eldöntésénél meg fogja övni Ausztria igényeit.

Báró Bienert beszéde a következő:

A török bojkott.

A cs. és kir. kormánynak a hozzája érkezett információk alapján, nincsen oka az európai helyzetet aggasztónak tekinteni. A fennálló differenciák nem olyanok, hogy diplomáciai tárgyalások útján azokat ne lehetne kiegyenlíteni.

Ami az osztrák és magyar áruk és hajók ellen Törökország egyes partjain rendezett bojkott jelenlegi helyzetét illeti, sajnos, konstatálnunk kell, hogy e mozzalom, dacára a külügyminisztériumunk részéről Konstantinápolyban ismételt felszólalásoknak és dacára a porta részéről, ezekkel kapcsolatban tett biztosításoknak, eddig még nem gyengült. A császári és királyi kormány ezért indítatva érezte magát az utóbbi napokban a portához jegyzéket intézni, amelyben hivatkozással a Törökország és a monarchia között 1862-ben kötött kereskedelmi és hajózási szerződésben biztosított jogokra, azt kívánja a portától, hogy a rendelkezésre álló összes eszközökkel hasson közre, hogy az osztrák és magyar hajóknak kirakodási munkálatait megvédelmezze, a vámhatóságok részéről a bojkottmozgalom iránt tanúsított elnézésének véget vessen, valamint a közönségnek tegye lehetővé az osztrák és magyar üzletek zavartalan látogatását. A nevezett jegyzék továbbá figyelmezteti a portát arra is, hogy abban az esetben, ha valamely oknál fogva képtelen volna a Törökország részéről az említett szerződésben elvált kötelezettségeket teljesíteni, úgy az ebből származó kárért felelősség fog tetetni. Miután a török kormány oly nyilatkozatokat tett, amelyekben ebbeli szempontunk figyelembevételét látjuk, az elvi megegyezés köztünk és Törökország között ebben a kérdésben helyreállítottunk látszik.

Ilyen módon lehetővé tették számunkra, hogy az annexionára vonatkozó tárgyalásokat, amelyek meg voltak szakítva, ismét megkezdjük, amely értelemben ögróf Pallavicini instrukciókkal látott el. Bizni lehet abban, hogy a Törökországgal politikai tekintetben való megegyezés, amely a külügyi hivatal állandó figyelmének és fáradozásának tárgya, ezen abnormis és az általa suított országok kereskedelmi viszonyait károsító állapotnak is véget fog vetni annál inkább, mert Törökország jól felogott érdeke nem kisebb mértékben tünteti fel kívánatosnak a gazdasági nehézségek hasonló megoldását.

Bosznia annexionja.

Ezt a hozzájárulást kívánjuk most kieszközölni, minthogy az ez évi október 5-iki legfelsőbb intézkedés által ő felsége szuverénitása, valamint a pragmatika szankezió intézkedései Boszniára és Hercegovinára kiterjesztettek. A legfelsőbb intézkedések szövegéből és azon kijelentésekből, melyeket elől a külügyminiszter ur tett a delegációban, valamint a javaslat felvilágosító megjegyzéseiből ismeretesek a t. Ház előtt azon indokok, melyek ezen állami aktusra vezettek. Arra szorítkozhatom tehát, hogy röviden kimutassam, miszerint egy politikailag kénytelennek, mint népjogilag feljogosítottak voltunk azon lépésre, melyet megtettünk, Ausztria-Magyarország

ezt a jelentőségteljes lépést korántsem könnyű szívvel, vagy csupán tettvágyból tette meg. Csupán a konzekvenciákat vonta le e lépéssel egy olyan helyzetből, amely nem engedett más utat, mint ezt. A monarchikus szuverénitásnak az okkupált tartományokra való kiterjesztésére az időpontot nem magunk választottuk, hanem külső kényszerítő körülmények utaltak bennünket arra, hogy a boszniai akciót oly pillanathoz vigyük keresztül, amely ma már valósággal történelmi pillanatnak van elismerve. Hogy valamikor el fog következni az az időpont, amelyben az okkupált tartományoknak tényleges birtoklását közjogilag megszüldítjük és állandóvá tesszük, 1878. óta bizonyára nem volt kétséges egyetlen elfogulatlanul ítélő politikus előtt sem. Mindaddig, míg a pusztá okkupációval tudtuk teljesíteni a berlini szerződéssel e területekre nézve reánk ruházott feladatát és tudtuk védeni biztonságunkat és hatalmi állásunkat érdekeit, ragaszkodtunk a quieta non movere elvéhez. A jogi állapot megváltoztatásának politikai szükségessége azonban azonnal meg volt adva, midőn az alkotmánynak az ozmán birodalomban történt megadása Boszniában és Hercegovinában alkotmányos berendezkedésekkel való ellátásának szükségességét is sürgőssé tette. Nem szükséges hosszasan magyarázni, hogy az alkotmány megadása csakis a szuverén hatalomból indulhat ki és hogy lehetetlen volt Boszniának és Hercegovinának alkotmányt adni mindaddig, amíg a szultánnak, ha tisztán névleges szuverénitása is fennáll a két ország felett. Az osztrák császár, a magyar király az okkupált tartományok lakosainak nem engedélyezhetett előbb alkotmányos berendezkedéseket, amíg minden tekintetben nem lett e tartományok szuverénjévé. Ezért szükséges volt a birtoklasi cím teljes és minden kétséget kizáró tisztázása.

Külügyi kormányunk előtt már hosszabb idő óta ismeretes, hogy Szerbiában és Montenegróban azt a fantasztikus reményt táplálták, hogy Ausztria-Magyarország az okkupációval összefüggő feladatokat belátható időn belül befejezi. Tudtuk, hogy e jelzőt Szerbiából terjesztik és hogy kísérleteket tesznek, hogy Boszniában és Hercegovinában zavargásokat idézzenek elő. Ha tényleg meg akartuk akadályozni, hogy a lakosság köréi a két ország jövőjét illetőleg tévútra vezetessenek, határozott lépést kellett tennünk, hogy a tartományok jövőjét biztosítsuk és a nagyszerb agitáció alól kihuzzuk a talajt. Ez a momentum is jelentékenyen közrehatott az osztrák-magyar kormány elhatározására. A t. képviselő urak előtt ismeretes, hogy egyidejűleg a Bosznia és Hercegovina fölött való legfőbb szuverénitás kimondásával a szandzsákat illető megszállási jogunkról lemondottunk. Ezzel a törökországi új regimének, amely iránt kezdettől fogva barátságos jóakarrattal és a legjobb kívánásokkal viseltettünk, fontos tanságát akartuk adni békés, szívélyes és önzetlen szándékainknak. Nyilvánvalóvá akartuk tenni a török államiérőket, hogy kényszerítve az okkupált tartományok viszonyait jogilag tisztázni, semmiféle továbbmenő agresszív terveket nem követünk és hogy az ozman birodalomhoz való viszonyunkat, ha a boszniai és szandzsákbéli viszonyok állandósultak, még bizalmasabban kívánjuk alakítani, mint eddig.

A nemzetközi konferencia.

Ausztria-Magyarország a konferencia gondolatát kezdettől fogva rokonszenvesen fogadta és mikor tudomásunkra hozták a konferencia új programpontjait, egy pillanattal sem haboztunk arra nézve állást foglalni, amit eddig az én tudomásom szerint kivülről csak Törökország tett meg. Mi a konferencia egybeülését egyenesen kívánatosnak tartjuk és készek vagyunk a lehető legnagyobb előkészítéssel részt venni annak megvalósítását előmozdítani. Az egyetlen feltétel, melyhez Ausztria-Magyarország a konferencián való részvételét köti, az, hogy a konferencia feladatai tárgyában a hatalmak között előzetes, teljes megállapodás jöjjön létre. Azt hisszük, helyesen cselekszünk, ha ragaszkodunk ezen álláspontunkhoz, mert a határ nélküli viták, amelyek ellenkező esetben beállnának, helytelen irányban befolyásolnák a kétértelmű és tisztázó befolyást, melyet a konferencia tanácskozásától várunk. Senki ellen nem viseltetünk agresszív szándékkal. Amidőn érdekeinket az eddig tanúsított szilárdsággal kívánjuk megőrizni, a monarchia tradícióinak megfelelően meg akarunk tenni mindent, hogy a béke megbecsülhetlen javát épségben tartsuk.

Bosznia jövője.

Ő Felsője szuverénitásának Boszniára és Hercegovinára való kiterjesztése nem jelenti az államfenségi hatalmi jogok szaporodását, hanem csak annak jogi elismerését, ami már eddig is fennállott. Épp úgy a pragmatika szankezió határozatának Boszniára és Hercegovinára való kiterjesztése azt a viszonyt, melyben ezen országok eddig is a legfelsőbb dinasztia jogára alatt álló országrészekkel tényleg állottak, csupán még világosan körülírt szilárd jogrend garanciájával látja el. Nem tettünk egyebet, mint intézkedést tettünk a fennálló jogviszony megvilágítására. Csupán a birtoklasi cím tisztázását eszközöltük, hasonló egy, jogszertint és becsületes tu-

laidonshoz, aki harmincz évi háborítatlan és korlátlan birtoklás után hozzájárult, hogy ezen általa becsületesen megszerzett és munkájával kiérdemelt birtokot telekkönyvileg is bekebelezze. A törvényhozásra hárul ebből a parancsoló kötelesség, hogy maga részéről is a birtoklasi jognak a törvény-táblára való bevétele által minden, még a legesélyesebb kétséget is eloszlassa Boszniának és Hercegovinának a monarchiához való felbonthatlan hozzátartozóságát illetőleg.

Sustersic képviselő ur beható felvilágosítást kért tőlem ezen alkotmánytervezet felől, különösen tekintettel ezen országoknak a monarchia két államához való jövő viszonyára. Ebben az irányban megjegyzem és ez szól Laginja és Peric képviselő uraknak is, hogy e viszony megváltoztatása a jövő számára van fenntartva. Csak biztosíthatom a házat, hogy a kormány tudni fogja érvényesíteni Ausztria befolyását e kérdés rendezésénél. Malik és Nemecek képviselő urak a csatolási politika föltétlen elengedéseinek vallották magukat. Arra törekedve, hogy elegendő felfogásokból is tanuljak, fejtegetéseiket figyelemmel hallgattam végig és ki kell jelentenem, a t. képviselő urak nagyon megnyugtattak engem, mert ha nem tudnak fontosabbat felhozni az október 5-iki állami tény ellen, mint amit felhoztak, akkor a dolog tényleg nem áll rosszul. Nemecek képviselő ur egész ékesszólását felhasználta, hogy kisebbbise a monarchia boszniai és hercegovinai közigazgatási reformművének értékét. Ezzel szemben bizonyára szabad rámutatnom a külföldi bírálók egész sorának hathatós bizonyítékaira.

Mig Nemecek képviselő ur a legdemokratikusabb alkotmányt követeli, addig Malik képviselő ur abban a véleményben van, hogy a két ország nem érett az autonómiára. Az igazság itt is a középem lesz. De, ha Malik képviselő ur is több mesét mond el, amelyek egyik vagy másik külföldi lapban a monarchia hadikészülődéseiről jelentek meg, akkor persze mondhatom, hogy itt az igazság nem a középem van, hanem attól messze eltávolodott.

A bekebelezéssel kapcsolatos közjogi kérdések, mint említettem, Ausztria és Magyarország között eszközrendezés tárgyat fogják képezni. E tekintetben Liechtenstein herceg figyelemreméltó történelmi visszapillantások alapján részletesen kifejtette, hogy ezen országok sorsának eldöntése körüli jogunkat legalább is egyenlő részesedésünk az okkupációból folyó áldozatokban munkában és költségekben, valamint Bosznia és Hercegovina igazgatásában biztosítja. Mindkét törvényjavaslat, úgy a szönyegen lévő, mint a magyar, megadja az összes szükséges biztosítékokat arra nézve, hogy Ausztria igényei a két országra vonatkozó jogokban való részesedésre teljes mértékben fenntarthatnak. (Felkiáltások: Mi van a szöveggel?) Mindjárt rátérek, kérem. Erkölszi tekintetben ezen igények alapulnak azok pénz- és véráldozatokon, amelyeket Ausztria épp úgy, mint Magyarország az okkupációért, valamint a két bekebelezett tartomány kulturális emeléséért hozott. Jogilag Ausztria igényei támaszkodnak elsősorban a berlini szerződésre, amely a közös uralkodóra és a monarchiára ruházta az okkupáció mandátumát és amely szerződés Magyarországon is a törvényes becikkelyezés által kötelező jogi hatálylyal bír. Nem kevésbbé van Ausztria igényei elismerve, az 1880 évi magyarországi törvényben, amely szerint az okkupált tartományok jogi helyzete csak az osztrák törvényhozás hozzájárulásával dönthető el. Miután pedig éppen ez az 1880-iki törvény van elismerve a mostani magyar törvényjavaslat jogi forrásának, minden kétség az osztrák jogcím paritására nézve ki van zárva.

Elders képviselő: Wekerle ezt másképp fogja értelmezni!

Báró Bienert: A differenciák, amelyek a mi javaslatunk szövege és a magyar törvénytervezet szövege között fennállnak, nem képesek eme jogi igényünknek valamiképpen prejüdiálni.

Tomaschek képviselő: De a magyarok interpretálni fognak!

Burrival: Végül mégis csak a magyaroknak fog jutni!

Báró Bienert miniszterelnök: Ez alkalommal részletesen fogok foglalkozni Laginja képviselőnek érdekes fejtegetésével is. Mielőtt berekesztem ezen előzetes megjegyzéseimet, még egyszer röviden visszakivánok térni a kérdés politikai részére. A nyilvános vita folyamán bizonyos oldalról mindig azt a kérdést vetették föl, vajjon a bekebelezés, miután sem erőbelileg, sem anyagilag nem ad nekünk semmit, ami eddig is ne lett volna birtokunkban, elég értékesek arra, hogy az ebből keletkezett nemzetközi természetű nehézségeket igazolja. Egészen eltekintek attól, hogy hiszen a boszniai ügy kétségkívül akkor is felszínre vetődött volna, ha nem inicitáltuk volna a szuverénitás kiterjesztését. A bonyodalmak emberi számítás szerint mindenestre felmerültek volna. Hogy azonban nehézségek keletkeztek, világosan mu-

tatja, hogy éppen a volt jogi állapot zavarossága különböző oldalról oly törekvéseket növesztett nagyra, amelyeknek egyszer és mindenkorra véget kellett vetnünk. Hogy ilyen törekvések támaszthatók voltak, nem bizonyít a monarchia eljárása ellen, hanem ellenkezőleg, bizonyítja annak elutasíthatlan szükségességét, hogy jogunkat minden aspirációval szemben biztonságba helyezzük. Aminek ma mindenképp hiányát érezzük, az a teljes egysége és egységessége a közhatalom összes tényezőinek, koronának, parlamentnek és kormánynak. Ez az egység a leg-erősebb védelmi eszköz. Lehetővé teszi nekünk, hogy minden eshetőség elé azzal a nyugalommal tekintünk, amelyet erőnk, igazságos ügyünk és az uralkodó és népakarat egybehangzóságának tudata kölcsönöz. Ebben az értelemben kérem az igen t. Házat, határozza el sürgősséget, hogy az október 5-iki állami aktus szankcionálása mielőbb megtörténjen. (Helyeslés és taps.)

Redlich képviselő első sorban az osztrák és a magyar törvényjavaslat szövegének különbözősége ellen fordul. Már az „elfogadás és „tudomásul vétel” arra vezethet, hogy az aktust különbözőképpen értelmezik Ausztriában és Magyarországon. Aggasztó a hivatkozás a magyar törvényben a történelmi kötelekekre, miután Magyarországnak megadja a lehetőséget, hogy a modern királylyal szemben is rendi közjoga alapján a legmesszebbmenő követeléseket támasztja. Ezen argumentáció szerint az osztrák császár mint magyar király köteles Boszniát és Hercegovinát Magyarországra bekebelezni. Elfogadhatjuk törvényjavaslatunkat, ha a 3. §-t, amely szerint a törvény a megfelelő magyar törvény érvénybe lépése után lép életbe, a „megfelelő” szó elhagyásával megváltoztatjuk. A magyar közjog történelmi feudális közjog. Tudnunk kell azokat a következtetéseket, amelyeket a magyarok a történelmi tényekből vonnak. Szólvá czáfolja Magyarország igényeit Boszniára és kijelenti, hogy Magyarország viszonya Boszniához csak analógiája volt annak, amit ma ententának nevezünk. Ausztriának több joga van ezen országokhoz, miután mi többet tettünk értük.

Dr. Renner tart attól, hogy az annexió által Bosznia jogi viszonya a monarchiához igen bonyolulttá válik. Gróf Thun Jaroslav a katolikus nemzeti klub nevében üdvözlö az annexiót, amely a monarchia szláv elemének hatalmas erősödését jelenti. Trezic-Pavicic képviselő horvátul kezdi beszédét és hangsúlyozza, hogy első sorban a hármas királyság, Horvátország, Dalmátország és Szlavónia hivatott dönteni Bosznia sorsát illetőleg és e hármas királysághoz kell csatolni Boszniát. Sternberg képviselő az osztrák gazdasági és kereskedelmi érdekek, továbbá a flotta kifejlesztése ügyében emel szót.

Mazarik jogosulatlanul tartja az annexió keresztülvitelének módját.

A tárgyalást erre megszakítják.
A legközelebbi ülés holnap.

EGYHÁZAK.

— (Karácsonyi istentiszteletek.) A budapesti református egyház a karácsonyi ünnepek alatt a következő istentiszteleteket rendezte: Első nap, december 25-én: a Kálvin-téri templomban délelőtt fél kilencz órakor prédikál: Csötönyi János, urvacsorai beszédet mond Fábrián Mihály. délelőtt fél tizenkét órakor prédikál Petri Elek, urvacsorai beszédet mond Csötönyi János; délután három órakor prédikál Fábrián Mihály. Budán, a Szilágyi Dezső-téri templomban délelőtt tíz órakor prédikál és urvacsorai beszédet mond Haypál Benő, délután öt órakor prédikál Nagy Dénes. Kőbányán, a Gergely-utcai templomban délelőtt tíz órakor prédikál és urvacsorai beszédet mond Takaró Géza; délután három órakor prédikál Takaró Géza. A Tavaszmező-utca 17. sz. a főgimnázium tornatermében délelőtt tíz órakor prédikál dr. Szabó Aladár, urvacsorai beszédet mond Kováts Lajos. — Második nap, december 26-án: A Kálvin-téri templomban délelőtt tíz órakor prédikál dr. Szabó Aladár, urvacsorai beszédet mond Petri Elek; délután három órakor prédikál Fábrián Mihály. Budán, a Szilágyi Dezső-téri templomban délelőtt tíz órakor prédikál és urvacsorai beszédet mond Veress Jenő; délután öt órakor prédikál Ko-

váts Lajos. Kőbányán, a Gergely-utcai templomban délelőtt tíz órakor prédikál Bösszörményi Jenő; délután három órakor prédikál Takaró Géza. A Hold-utcai német templomban délelőtt tíz órakor magyaror prédikál és urvacsorát oszt Forgács Gyula. — Ö-évet záró istentiszteletek december 31-én: Kálvin-téri templomban délután három órakor prédikál Csötönyi János, este hat órakor prédikál dr. Szabó Aladár. Budán, a Szilágyi Dezső-téri templomban este öt órakor prédikál Haypál Benő. — Újévi istentiszteletek 1909. január 1-én: Kálvin-téri templomban délelőtt tíz órakor prédikál Petri Elek, délután három órakor prédikál Fábrián Mihály. Budán, a Szilágyi Dezső-téri templomban délelőtt tíz órakor prédikál Veress Jenő, délután öt órakor prédikál dr. Kováts István. Kőbányán, a Gergely-utcai templomban délelőtt tíz órakor prédikál Takaró Géza. A Rózsau-tcai imateremben délelőtt tíz órakor prédikál Szinok Zoltán, délután hat órakor prédikál Szabó Károly.

A török parlament megnyitása.

Konstantinápoly, december 17.

Ma volt a török parlament ünnepélyes megnyitása, nagy pompa közepette. A lakosság már korán reggel az utcákra özönlött, amelyeken már hajnalban kezdődött a csapatok felvonulása. Az utcákon minduntalan fel-felhangzott a katonai zenekarok muzsikája, a házak lobogódiszt öltöttek, az irodákat, hivatalokat, iskolákat és boltokat bezárták, csak a török postahivatal maradt nyitva és mivel ott lehet kapni a jubileumi posta-bélyegeket, igen nagy a tolongás. A parlament palota előtt a katonai akadémia növendékei állottak föl teljes díszben s a bejáratnál egy vadászszázalaj tartott őrséget.

Délben a szultán, aki diszgyenruhában volt öltözve, négyfogatu diszkocsin a hercegek, a nagyvezér, a hadügyminiszter kíséretében, valamint egyéb fényes kísérettel Perán át a parlament megnyitására kocsizott. A szultánt az egész utvonalon a közönség viharos ovációban részesítette. Valamennyi nagykövet és ügyvivő dragománjával együtt, diszgyenruhában az angol nagykövetségen gyülekezett és élen báró Marschall doyenel, testületileg és egy századtól kísérve, a parlament megnyitására ment. A diplomatákat a közönség ismételtlen megéljenezte. Mohamedán államfők és választási tekintélyek a világ minden részéből üdvözléseket küldtek.

A parlament megnyitása.

A parlament megnyitása programmszerűen ment végbe. Már jóval a szultán megérkezése előtt a meghívottak összegyűltek a parlamentben, valamennyien díszruhában. Midőn a szultán a parlament elé érkezett, a katonaság a katonazenekar hangjai mellett tisztelgett. A szultánt a miniszterek fogadták s őt, valamint a hercegeket a parlamentbe kísérték. Az uralkodó helyepésekor az összes megjelentek felálltak helyeikről. A szultán néma csendben néhány percig megtekintette a házat. A mély csend láthatólag meghatóta a szultánt. Miután az uralkodó helyet foglalt, a Yildiz első titkára felment a szónoki emelvényre és felolvasta a trónbeszédet, melyet úgy a szultán, mint a képviselők állva hallgattak meg. A trónbeszéd felolvasása után az uralkodó halk hangon kijelentette, hogy boldog, hogy a képviselők körében lehet és szép sikert kíván azoknak munkálkodásukhoz. A szultán ezután török szokás szerint köszönt, a köszöntést a képviselők viszonzták és erre az uralkodó visszavonult egy terembe, hol az egyházi főnököket fogadta.

Időközben Galiba főszertartásmester megjelent a diplomaták páholyában, hol báró Marschall nagykövettel és a diplomáciai kar doyenével közölte a szultán üdvözlését, ki boldog volt, midőn a parlament megnyitásánál a diplomáciai kart együtt láthatta. Kicsibe múlt, hogy ma nem jött el, most azonban már jobban érzi magát. A birodalom regenerációjánál bizton számít a hatalmak támogatására. Báró Marschall nagykövet köszönetet mondott és kijelen-

tette, hogy a hatalmak érdeküket fűzik Törökország regenerációjához. A szultán ezután ugyanoly szertartások mellett, mint megérkezésekor, elhagyta a parlamentet.

Azonnal a trónbeszéd felolvasása után liberális képviselők elégedetlenségüknek és csodálkozásuknak adtak kifejezést, hogy a szultán a lapok mai jelentésével szemben nem tett esküt az alkotmányra és ennek alapján megtámadták a programmszerű eskütételt, ami a folyosókon bizonyos élénkséget okozott. Több képviselő körülvette a nagyvezért és felvilágosítást követelt. A képviselők közt van 60 lelkész és 6 tisz. Bizalmasan azt beszélük, hogy a külügyminiszter nem ismerte a trónbeszéd tartalmát, ami élénk kommentárokat ad okot. Félkettőkor hangzott el a város különböző részére elosztott 101 ágyú lövése, amely jelezte a parlament megnyitását.

A trónbeszéd.

A parlament megnyitáskor mondott trónbeszédnek a következő a szövege: Szenátorok! Képviselők! Tekintettel azon nehézségekre, amelyekkel a trónralépésünk alkalmával életbeléptetett alkotmány alkalmazása találkozott és az akkori államfőméltóságok által kiemelt szükségességekre a képviselők kamaráját ideiglenesen berekesztettük és az alkotmány alkalmazását berekesztettük mindazideig, míg a lakosság eléri a haladás azon fokát, mely a közéleti fejlettség elterjedésétől feltételeztett. A kamara újból való egybehívását ezen időpontig elhalasztottuk. Fáradozásaink odairányultak, hogy birodalmunk minden részében iskolák állíttassanak fel. Az Isten jószágos kegyelme megengedte, hogy e cél elérése, hála a nyilvános művelődés haladásának, biztosítottassék. Lakosságunk minden osztályának kulturális foka feljebb emelkedett. De tekintettel a világos és általános óhajra és tekintettel arra, hogy ezen óhaj odairányul, hogy országunk jóléte ugy a jelenben, mint a jövőben biztosítottassék — tekintet nélkül azokra, kik ellenkező nézeteket tápláltak — nem vonakodtunk attól, hogy az alkotmányt proklamáljuk, az új választásokat elrendeljük és a képviselők kamaráját újból egybehívjuk. A közigazgatási rendszer megváltozása következtében a nagyvezéri méltóságot Kiamil pasára ruháztuk. Miközben azonban a minisztertanács a nagyvezér elnöklésével az új alkotmányos rezsim szervezésével foglalkozott, Ferdinánd bolgár fejedelem és keletromániai váli, valamely okból megszegve a birodalmunknak tartozó hűséget, Bulgária függetlenségét proklamálta. Ezután Ausztria-Magyarország a magas portával és a hatalmakkal közölte azt a szándékát, hogy Boszniát annektálja, melynek ideiglenes okkupációját a berlini egyezmény reábizta. E két esemény, mely jogokat sért és a viszonyokat megbántotta, élénk sajnálkozásunkra adtak okot. E sérelmek következtében minisztertanácsunkra bíztuk, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket, az állam jogainak védelmére. Minden, ugy ezen kérdésekre, valamint más ügyekre vonatkozó dologban a parlament segítségét és támogatását kívánjuk. Minthogy birodalmunk a többi nagyhatalmakkal kitűnő jó viszonyban áll, szilárd az a reményünk, hogy a barát nagyhatalmak támogatásával a függőben lévő politikai kérdések kielégítő módon elintézését fognak nyerni. Nagyon kívánjuk, hogy a legfontosabb ügyek egyikét képező pénzügyek rendeztesse-nek, hogy a költségvetési egysúly megvalósuljon, hogy birodalmunk jóléte emelkedjék, hogy az iskolák száma szaporodjék és hogy az utóbbiak a tudományok, művészetek és a mezőgazdaság haladásának megfelelőleg reorganizáltassanak. Azt óhajtjuk, hogy szárazföldi, mint tengeri haderőnk kifejlesztessék és tökéletesíttessék. Azt is reméljük, hogy a képviselők minden erejükkel azon lesznek, hogy a különböző minisztériumok által kidolgozott törvényjavaslatokat megvizsgálják avégből, hogy a törvények előkészíttessenek, melyek aztán alkalmasakká válnak, hogy a szenátus approbációja alá terjesztessenek. Amidőn országunk boldogulását és fejlődését óhajtjuk, ma megnyitjuk a képviselők kamaráját. Melegen kívánjuk az ország boldogulását. Szilárd az a kívánságunk, hogy a birodalom alkotmányosan kormányoztassék és e kívánságunk megval-

ozhatlan. (Hosszantartó helyeslés. A szultánt élte-
ik.) Bár ha megengedné az Isten, hogy képviselő-
tamaránk az ország jólétéért munkálkodhassék és
ogy birodalmunk szerencséjének örvendjen. Vezes-
sen a mindenható valamennyiünket sikerhez.

Üdvözlések.

A magyar szent korona országainak békeegye-
sülete tegnapi választmányi határozatából kifolyólag
a következő sürgönyt küldötte a mai napon a török
parlament elnökéhez:

A Magyar Békeegyesület, mely korunk egyik
legnagyobb kuturezményét szolgálja, lelkesedéssel
üdvözi a török parlamentet megnyitásának ünne-
pélyes pillanatában. A mai nap a haladás egy új kor-
szakát jelenti Törökország részére. Meleg szeretet-
tel köszöntjük ezen nemes nép méltó képviselőit.
Vámbéry Armin, Ziperowsky Károly alelnökök.
Gergely Ede, főtítká.

Refik bej, az ottomán komisszárius ügyvivője
személyesen közölte a bolgár miniszterelnökkel a török
parlament ünnepies megnyitását. A miniszterel-
nök erre felkérte, hogy a nagyvezérnek a bolgár
kormány üdvözlését tolmácsolja. A török parlament
megnyitása alkalmából ma az ottomán komisszárius-
sion fogadás volt, amelyen a szobranje küldöttsége
is megjelent a szobranje üdvözlésének tolmácsolása
végett. A szobranje elnöke a török parlament elnö-
kének táviratot küldött, amelyben őt és a szomszéd
birodalom első parlamentjének tagjait szívélyesen
üdvözi és kellemes kötelességének mondja, hogy
legforróbb jókívánásait fejezze ki az alkotmányos
regime megszilárdulására nézve, amely garanciája
a birodalom haladásának és a monarchia nagyságá-
nak. A szobranje elnökségén kívül a bolgár képvise-
lők külön táviratot intéztek a török parlament bol-
gár képviselőihez és a török szobranjeképviselek a
konstantinápolyi parlamenthez.

Sztojanovics Ljuba, a szerb szkupstina elnöke a
török parlament elnökéhez a következő üdvözlő tá-
viratot intézte:

Mint képviselője a szerb népnek, mely az alkot-
mányos és parlamenti szabadságokat ereje és hala-
dása legfontosabb garanciájaként becsüli, örven-
dünk az ottomán parlamentnek, hősiess szomszédaink
eme nagy vívmányának megnyitását, akikkel annyi
közös érdekünk van. Amidőn az új állami rend sze-
rencsés alapvetését kívánjuk, reméljük, hogy mind-
ketten polgári szabadságaink gyakorlásában fogjuk
találni az ösztönzést és erőt arra, hogy méltóképp
megőrizzük azt, amit elődeink közös javaként hagy-
tak reánk.

Az olasz kamara mai ülésén Sonnino megemlé-
kezett a török parlament megnyitásáról és javasolta,
hogy az elnök tolmácsolja az olasz kamara üdvözlé-
tét és jókívánásait a török nemzetnek. A kormány
névében Tittoni külügyminiszter csatlakozik a javas-
lathoz. A kamara elnöke kijelentette, hogy az olasz
kamara, mely mindenkor védője volt a szabadságnak
és haladásnak, élénk rokonszenvvel üdvözi testvé-
rét és szilárdan bizik abban, hogy a török parlament
is közreműködik majd az emberiség fejlődésének
nagy munkájában. (Helyeslés.) Sonnino javaslatát
egyhangulag elfogadták.

A дума jobbpartjának 28 tagja tiltakozást jelen-
tett be a török parlament üdvözlése ellen azzal az
indokolással, hogy időszertlenül most az üdvözlés,
amikor a montenegrói szkupstinának átiratát, amely
a dumát figyelmeztette Oroszország történelmi hiva-
tására, a дума olyan melegen fogadta.

TÁVIRATOK.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.	decz. 16.	decz. 17.
Buza	locobuza 109 ¹ / ₈	108 ¹ / ₈
	decemberre 109 ³ / ₈	108 ³ / ₈
	májusra 111 ¹ / ₈	110 ¹ / ₈
Tengeri	decemberre 68 ³ / ₈	68 ³ / ₈
	májusra 68 ¹ / ₄	68 ¹ / ₄
Csikagó.		
Buza	decemberre 101 ¹ / ₈	100 ³ / ₈
	májusra 106 ³ / ₈	105 ⁷ / ₈
Tengeri	decemberre 57 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂

New-York, decz. 17. Gyapot New-Yorkban helyben
9.10 (9.10 tegnap), gyapot januárra 8.43 (8.41),
gyapot márciusra 8.52 (8.49), gyapot New-Orleansban
helyb. 0.— (8.11/16), petroleum stand withe New-York-
ban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában
8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90),
petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

A koponya.

Az öreg Wirchov azt mondotta a fejlődés
törvényéről, hogy az szamárság. Szamárság
pedig azért, mert az emberi koponya és az ember
állítólagos ősenek, a majomnak, koponyája
között akkora különbség van, hogy lehetetlen
a két faj között valamilyen összeköttetést fölté-
telezni. Még akkor is lehetetlen ezt föltételezni,
ha azt a hipotézist fogadjuk el, hogy az ember
nem egyenesen a majomtól származott, hanem
mindkettőjüknek közös ősiük volt; s ez ősiük egyik
hajtása kedvező föltételek közé jutván, fölküz-
dötte magát a „teremtés koronájává“, míg a
másik, kedvezőtlen behatások következtében,
nem juthatott a gibbon színénél magasabbra.

Azóta megfeleltek Wirchovnak. „Azt a hipo-
tézist, hogy az ember és a majom között még
egy foknak kellett lennie, az ásatások és kuta-
tások igazolták. Találtak néhány évtizeddel ez-
előtt olyan koponyát, mely végképen meggyön-
gíti a nagy német ellenvetését; nincs már „ak-
kora különbség“ a majom és az ember koponyája
között. Most pedig utabban a párisi tudomá-
nyos akadémián mutattak be ilyen koponyát,
mely szintén „közvetítő“ ősiüké volt.

Az ez irányban való ásatások nem tulságo-
san eredményesek. A tudósok azt hiszik, hogy
azt a kort, melyben a „közvetítő“ élt, a déli
sarkvidék fogja nekünk majd igazán fölföldni.
Ha egyszer majd ezt a vidéket fölhányják, mul-
tunk, mely ma meglehetősen némán és sötéten
mered reánk, beszédessé és világossá fog válni.
Az északi sarknak már nincsen sok titka; talán
egyáltalában nincs is már neki; de a déli alkal-
masint ott szorongatja magában azt az izgalma-
san gyönyörű választ, mely arról beszél, hogy
honnan jöttünk. Persze, ezalatt nem azt kell ér-
teni, hogy részletes magyarázatot ad majd az
eredetről; hanem csak azt, hogy megmutatja
majd a fejlődés egyik-másik állomását.

De akár eredménynyel járnak az ez irány-
ban való kutatások, akár nem; akár elfogadják
bizonyítéknak a koponyát, akár nem: az ember
származása többé kétségbe nem vonható. A ké-
mia, ez a hatalmasan biztos tudományos fegy-
ver, megállapította a vérvizsgálattal, hogy pél-
dával a gibbon-majom és általában az embersza-
básu majom sokkal közelebb van hozzánk, mint
az ilyen majom az ő többi majom-„testvérei“
hez. Az ember vére és a gibbon vére egy és
ugyanannak a „fajnak“ a vére; míg a többi ma-
jom már más „fajhoz“ tartozik. Ez olyan nagy,
döntő, biztos bizonyíték, hogy a koponyák tel-
jesen eltérőnek mellette és akár ott is marad-
hatnak a koponyák, ahol vannak. A koponyák
méreteiről, formájáról, ugyanis, el lehet szin-
cerizálni; de a vér minemisége halálos biztossá-
gal állapítja meg az élő lényről, hová, milyen
családba tartozik. Nos, a majom — ha nem is
valamennyi, de négy föltétlenül — az ember csa-
ládjához tartozik.

Természetesen, ez nem azt jelenti, mintha
a többi állathoz semmi közünk nem lenne. Édes
testvérünk minden állat, sőt a növények és az
ugynevezett élettelen testek is „a mi vérünk-
ből való vér s husunkból való hús“: mert minden a
mi a mindenségben van, egyetlenegy fajta vala-
minek a kidifferenciálódott vérei. A kémia át-
törte e részek közé huzott válaszfalakat és ha
itt-ott még kézzelfogható bizonyítékokat még
nem is tud sorba állítani: ma-holnap a nagy
„egyesülés“ bizonyosan meg fog történni.

A Steinheil-ügy.

— Steinheilné vád alá helyezték. —

Budapest, december 17.

A titokzatos dráma első felvonása ma véget
ért. Steinheilné a vizsgálóbíró a súlyos bizonyíté-
kok, de különösen Couillard és Lefèvre vallo-
másának terhe alatt vád alá helyezte. Ez-
zel talán megoldásához közeledik a gordiusi cso-
mó és a véres dráma részletei nemsokára tisz-
tán állnak a nyilvánosság előtt.

Részletes tudósításunk a következők:

André vizsgálóbíró befejezte a Steinheilné ellen
való bünyvizsgálati eljárást, melynek eredménye ab-
ban csucosodik ki, hogy Steinheilné alaposan gya-
nusítható a gyilkosságban való részességgel és így
a vizsgálóbíró Steinheilné vád alá helyezte. A vád
azonban csak közvetett indítékokon alapul. A vizs-
gálati jegyzőkönyv a következőket állapítja meg:

1. Bizonyosnak látszik, hogy Steinheilné akarta
a gyilkosságot.
2. Okai lehetnek férje halálát kívánni, mert sza-
bad óhajtott lenni és ezt a szabadságát csak férje
halála után remélhette.
3. Részes volt a gyilkosságnak.
4. A vizsgálat során azért halmozott hazugságot
hazugságra, hogy bűnrészességét ezekkel leplezze.
A gyilkosságot tervszerűleg előkészítette. Megkötő-
zése szinleges volt, amit a zsinegnek szakértők által
megvizsgált megkötési módja is igazol.

Hozzájárul a vizsgálóbírónak illetően végzésé-
hez Couillard legújabb tett és erősen terhelő tanu-
vallomása is, mely a gyilkosságnak Steinheilné ré-
széről való tudatos és tervszerű előkészítését bizo-
nyítja.

A nantesi „L'esperance du peuple“ cizmű újság
érdekfeszítő szenzációval lepte meg olvasóit, szó-
szerint közölte Faure Félixnek Steinheilnéhez inté-
zett levelét. A levél a következő: „Irnom kell ma
önnek, mert így megnyílnak. Sokat emlegettem
magának, mily rutul visszaélnék bizalmammal azok,
akkikkel jót tettem. Képzelle csak, drágám, ma az
írásztalomról egy igen fontos okmány tünt el. Az
a proklamáció, amiről magának is sokat beszéltem.
Delefaradtam már ezekben a komédiákba. Ugy érzem,
mintha halállal fenyegetnének és ez az érzésem ki-
vált a Dreyfus-affér óta intenzív. De mindezek a
dolgok bizonyára untathatják magát, édes drágám.
Inkább a szívemet tárjam fel, ugy-e, hadd mondja
el a szívem mindazt, amit magáért érez. De hiába!
Mindig eszembe jutnak a kellemetlenségek, amik el-
szomorítanak és lekötik a lelket. Ma reggel pél-
dával találkoztam D.-vel. Ne haragudjék, hogy da-
czára a maga óhajításának, igen hűvösen fogadtam őt.
A fentemlített okirat eltűnése nagyon rosszkedvűvé
tesz. Fáradt vagyok, szörnyen fáradt, édes bará-
nóm. Istenem, istenem, mért hogy nem lehet nek-
ünk, kettecskén, a világ zajától és ez utálatos kö-
rülményektől távol, boldogan élni. Kedves mamája
tegnap ismét látta S.-et. Ne is próbálja tagadni. X.
urtól, legjobb barátaim egyikétől értesültem. Nem tu-
dom miért, de képtelen vagyok abbéli balsejtelmentől
szabadulni, hogy a vele való ismeretség utóvégre
mindkettőnk vesztét okozhatja! S. ur, mint sokszor
mondtam, egy pártnak az ügynöke, oly párté, mely
nem tud nekem egy döntő elhatározásomért megboc-
sátani. Vigyázzon és őrizze meg hidegvérét, ha
esetleg egy katasztrófa történnék! Reformterveze-
tetem elkészítettem. Megmutattam M. urnak, de még
nem tudom, mi a véleménye felőle. Isten vele, kicsi-
kém. Holnap végre megint szakíthatok néhány sza-
bad percet, melyet arra fordítok, hogy önt megláto-
gatom. Üdvözlöm, drágám és csókolom.“ Aláírás te-
lát hiányzik a levélből. Ugy látszik, mintha Faure
óvatoskodott volna, pedig hát mint ebben a levelé-
ben, ugy a többiben is, folyton kitért oly állam-
ügyekre, amelyeknek semmi helyük egy szerelmes
levél keretében.

A vizsgálóbíró kihallgatta Couillard mellett dr.
Lefèvre orvosszakértőt, aki a gyilkosság reggelén
Steinheil festő és anyósa holttestét megvizsgálta
ugyszinte láttelelet vett fel a megkötözve talált
Steinheilné „sérüléseiről“. Kijelenti, hogy ezek a sé-
rülések nem voltak komolyak és az erőszaknak leg-
kisebb nyomára sem engedtek következtetni. Zuzó

dások, véraláfutások sehol sem voltak láthatók, még a nyakán sem.

— Semmit sem vett észre a nyakon? — kérdezte André vizsgálóbíró az orvostól.

— Nem. Semmit sem.

— A fejen sem?

— Ott sem.

— Mégis, Steinheilmé arról panaszkodott, hogy a fején éles fájdalmat érzett.

— Ez meglehet, de ily fájdalmak nincsenek szükségképpen összefüggésben külső sérülésekkel.

— Tehát ön nem találta súlyosnak Steinheilmé állapotát azon a reggelen?

— Annyira nem — felelte az orvos — hogy rögtön tettetésre gondoltam. Ezt az észrevételemet közöltem asszisztensemmel is, kinek szintén az volt a véleménye, hogy Steinheilmének nincs komolyabb baja.

Lefévre vallomása tehát, Couillard tanuvallo-mása mellett, döntőszereppel bírt a vizsgálóbíró ab-beli határozatában, melylyel Steinheilmét vád alá he-lyezte.

A cigaretta.

Pierre Louis, a görög gyönyörök, és idegen, el-avult, elszürkült élvezetek nyájas szavu feleleve-nitője írt egyszer egy novellát; leirt egy álmot, amint azt a költők csöndes, kellemes nyári alkonyórán nyi-tott szemekkel átéltek. Megjelent előtte az ő görög hősnője és a holdvilágnál szabályszerűen meginter-juvulta. „Te balga, modern ember” — ilyesféleképpen szolt hozzá — „miért vagy olyan büszke és miért vagytok mindannyian olyan büszkék a felfedezéseit-ekre és a kulturátokra? Talán új princípiumaitok, tetteitek és művészeitek vannak? És ha vannak is, vajjon nincsenek-e ellentétben a szépséggel és a bölcsességgel? Van-e csak egyetlen egy új gyönyör-ötök, egy új élvezetek, — csak egyetlen egy is?”

A költő elővette a cigarettatárczáját, kivett be-lőle egy Marylandot, vagy nem tudom én — egy Gianaelist és rágyújtott. És adott egyet a görög nő-nek is. Néhány pillanat alatt meg volt győzve. Mert megtalálta az új gyönyört a volupté nouvelle-t. A cigaretta volt.

A cigaretta egy csapásra foglalt helyet a czi-vilizációban. Még nem is olyan régen. Kétségkívíl a déli országokból származik, Franciaországból Né-metországba került és mintegy hatvan éve az első helyet foglalja el a dohánykultusz terén. Mint egy kokott hölgyecske, úgy csöppent bele a szivarok és a pipák közé és sok „szakértő” manapság is némi frivolitással vádolja. Persze leginkább az orvosok és azok, akik az egészséges idegeket elébe helyezik a gyönyöröknek és élvezeteknek. Először is a papiros ellen emeltek kifogást, amelyet bűdösnek és ártalmas-nak mondtak. A cigarettagyárosok hallgattak és okosan jártak el; módosították a cigarettapapirost. És a cigaretta győzött. A cigarettázók a dohányzó világ elite-jének tekintik magukat.

A cigarettát sokszor intim kapcsolatba hozták már korunk idegességével; az élvezetet, melyet okoz, nem találták magasabb fokunak, mint azt, amelyet egy varieté, vagy egy orfeum szerezhethet az ember-nek. A dolognak ilyen felfogása nem egészen hamis, de bizonyára nem elég pontos. A cigaretta kétség-kívíl az izlés finomulásának a jele. A legjobb czi-garettán nem talál a legedzettebb cigarettázó sem na-gyobb gyönyört, mint egy negyedórai tökéletes él-vezetet. A cigaretta akkor ég ki, mikor vége az él-vezetnek. Egy természetes szünet áll be, és mikor a cigarettázó újra élvezetet talál a dohányzásban, újra rágyújt.

Most ég ki éppen a számban a zamatos Capo-ral supérieur és kékes füstje illatos karikákat rajzol a levegőben.

Wilde Oszkár mondja egyik aforizmájában, hogy a cigaretta a tökéletes gyönyörnek tökéletes típusa. Van benne igazság, ha mindjárt aforizma is. És úgy érzem, ezzel a pár sorral tartoztam a zavartalan gyönyöreim szerzőjének, — a cigarettának.

UJDONSÁGOK.

Lakóhelyváltoztatás esetén arra kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy új címüket idejekorán közöljék velünk. Minden erre vonatkozó bejelentéshez szüksége van a kiadó-hivatalnak egy czimzalagra, esetleg a régi lakóhely megjelölésére.

NAPIREND. Naptár. Péntek, december 18. — Róm. kat.: Grácián pk. — Prot.: Grácián. — Görög-orosz: decz. 5. M. Szab. — Zsidó: Kiszev 24. — A nap két reggel 7 óra 45 perczkor, nyugszik délután 4 óra 8 perczkor. — A hold két éjjel 1 óra 40 perczkor, nyugszik délután 1 óra 16 perczkor.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. — A belügyminiszter fogad délután 3 órakor. — A föld-művelésügyi miniszter fogad délután fél 5 órakor. — A köz-oktatásügyi miniszter fogad 4 órakor. — A belügyi államtit-kár fogad délután 2 órakor. — A kereskedelmi államtitkár fogad délután 4 órakor.

A Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi kiállításá nyitva 9—1-ig. Belépő-díj 1 kor. — Modern festők kiállítás a Könyves Kálmánál Nagymező-utczai 37—39. Nyitva egész nap. Belépő díj nincs. — Az Uránia Kigylóéri szalonjáb-an a Műhely-kiállítás nyitva 9—1-ig. Belépő-díj 20 fillér. A tárlat nyitva. — A Nemzeti Szalon karácsonyi ki-állítás nyitva 9—6-ig. Belépő díj 1 korona. — Az Iparmű-vészeti Múzeum kiállítás és a karácsonyi vásár nyitva 9—6-ig. Belépő díj 1 korona. — Karácsonyi kiállítás az Új művészeti szalonban (Kecskeméti-utca 3.) nyitva 9—1-ig. Belépő díj nincs. — Rembrandt-kiállítás a Szépművé-szeti Múzeumban nyitva 9—2-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva 9—12 óráig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgaz-dasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — A Történelmi Képesarnok nyitva. — A földtani intézet muzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Szé-chenyi-Múzeum zárva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. — A Ráth György múzeum zárva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Ke-reskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9—12-ig, a téli hóna-pok alatt novembertől február végéig kedden és pénteken 6—8-ig. — A pedagógiai könyvtár zárva. — A többi mu-zeumok és nyilvános könyvtárak zárva.

— Személyi hírek. Fraknói Vilmos püspök, a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelője, a karácsonyi ünnepekre a Tátrába utazik és ott fogja tölteni a tél egyrészét. — Dr. Kováts Gyula ud-vari tanácsos, a budapesti tudományegyetem pro-fesszora, aki betegsége miatt hosszabb szabadságon volt, friss egészségből érkezett haza és működését nemokára megkezdi az egyetemen. — Dr. Bárczy István polgármester háromnapos távollét után ma reg-gel a fővárosba visszaérkezett és hivatalát újból át-vette.

— A mecklenburgi herceg fölszállása. A ber-lini lapok szerint ma délelőtt Adolf mecklenburg-schwerini herceg a katonai léghajóval Sperling őrnagy vezetésével felszállott. A ballon 190 méternyi magasságban végzett mozdulatokat és ¼ óra után a tegeli lögyakorlati téren kötött ki.

— A Panama-botrány bonyodalmai. Egyre nagyobb hullámokat ver a Panama-botrány Amerikában. Newyorki jelentések szerint Roo-sevelt egy nyilatkozatában a leghevesebb mó-don támadja Pulitzer Józsefet, a „New-York World” szerkesztőjét és visszautasítja azt a vá-dát, mintha Robinson Taft, Taft elnök öcsse és Roosevelt sógora, a Panama-csatorna megvé-tele alkalmával bűnös módon milliókat szerzett volna. Hogy a kormányt nem terheli gyanu, azt maguk a tények bizonyítják. Roosevelt pedig a kritikus időben jacht-kiránduláson volt és az egész afférről sejtelmé sem volt. Roosevelt és Pulitzer különben már régóta hadilábon állanak egymással. Roosevelt kijelentette, hogy a tulaj-donképeni bűntudatát maga Pulitzer, aki a nem-zet jó hírnevét galád módon befeketítette. A kor-mányt ismételtelen megsértette és már ezért is vád alá kellene őt helyezni. Az államiügyesség különben foglalkozik is a vád alá helyezés ter-vevel. Ezzel szemben, mint Londonból jelen-ti tudósítónk, a „Times” tegnapi számában Pulitzer nyilatkozatot tett közzé, amelyben kijelenti, hogy a „World” az egyedüli lap, amely támadja Roosevelt imperializmusát és törvénytelenes, autokratikus kirohanásait. A „World” ezentul is bírálni fogja Roosevelt eljárását és bírálói fogja még akkor is, ha szerkesztője a börtönből volna kénytelen vezetni a lapot. Roosevelt arra törek-szik, hogy a lapot tönkretegyje, épp úgy, mint ahogy a kongresszust poráron akarja vezetni.

— Az ifjuság a mentőkért. A mentők érdekében megindult segélyakció mind szélesebb rétegekbe ér s most már bizonyosnak látszik, hogy Szilveszter éjszakája Budapesten ezentul a mentők ünnepe lesz. Tegnap — amint már megirtuk — az egyetemi ifjuság is elhatározta, hogy Szilveszter éjszakáján aktív részt vesz a mentők javára történő gyűjtésben. A cél érdekében a következő felhívást tették közzé:

Egyetemi és Főiskolai Polgárok! Budapesti Tanulók Ifjuság! Szilveszter éjszakája a mentők éjsz-akája! Akik az év minden éjjelén mindannyiunk ja-váért egyformán virrasztanak, ez egy éjszakán mind-annyiunktól segítséget várnak! Az ifju lelkek ékes-sége a nemes dolgokért való lelkesedés, hevülés mindenért, ami nem önző czélokot, de közérdeket szolgál. A budapesti ifjuságra nagy hivatás vár a mentők éjjelén. Rajtunk áll, hogy eseménynyé érlel-jük a mentők új jelmondatát, hogy így hangozhasson: Jó tett helyébe jó jár. Legyen az ifjuság az új esz-tendő első éjszakáján a mentők ügyének aposolává! Családi körben, vig mulatságon vonuljatok fel a jóéért való lelkesedéssel ifjuságotok ellenállhatatlan varászával és gyűjtsetek a mentők javára! A men-tőknek gyűjtve, mindannyiunk javára gyűjtötök, ben-sőtöket pedig felékesítik a nemes cselekedetek nyuj-totta kincsekkel. Pogány Pál, Szviczszényi Károly, dr. Melha Armand, Frecot István, Jámbor Károly, Pivny István.

— A hírlapírók képaucziója iránt, mely hol-nap, pénteken, e hó 18-án délután öt órakor kezdő-dik, nagy érdeklődés mutatkozik. A kiállítást tegnap és ma tömegesen látogatták. A közönség különö-sen az aukció feltételei iránt érdeklődik. A képe-ket a kiállítási áron alul is eladják. Az árajánlatok husz koronáig egy koronánál, husz koronától száz koronáig két koronánál és száz koronán felül öt ko-ronánál kisebbek nem lehetnek és a vevő az aján-lott áron felül még tíz százalékot fizet. A képek számainak a sorrendje nem kötelező és az árve-rezni kívánó maga is választhat képet árverésre. Az árverésen résztvevő művésznők közreműködése csak az árak kikiáltására vonatkozik. Holnap, pént-eken, az aukció első napján Góthné Kertész Ella, Harmath Hedvig, Ötvös Gitta és Pau-lay Erzsé fogják az árverést vezetni.

— Karácsonyfa-ünnepély a Leány-Otthonban. Az Országos Gyermekvédő Egyesület e hó 25-én, pénteken délután négy órakor a VI., Bajza-utca 35. sz. a. berendezett Leány-Otthonban karácsonyfa-ünnepélyt rendez az oltalmába fogadott szegény el-hagyott leány-gyermekek részére. Ezen az ünne-pélyen az elhagyott gyermekek sorsa iránt érdekl-ődő nemes szívű emberbarátokat szívesen lát az egyesület. Nehéz küzdelmek között folytatja ez az egyesület azt a munkát, melynek teljesítését nem-csak a könyörület kívánja, hanem a társadalom be-csülete is. A jótékonyaság bizonyára a legnemesebb erény, de ez az erény viszont — az egyesület tag-jaival szemben — parancsoló kötelesség. Az egye-sület ez idő szerint jobb nevelést érdemlő 6—18 éves szegény elhagyott leány-gyermekeket gondoz és neveltet leány-otthonában s őket főként ipari és kereskedői pályára igyekszik kiképeztetni. Jelenleg harminczöt leány s az előző évekből még néhány tanonczhu van az egyesület gondozásában. Az inté-zet fentartása, a gyermekek ételmezése, ruházása s neveltetése — különösen a mostani drága viszonyok között — oly nagy költségre kerül, hogy azt az egyesület nem képes fedezni, ha a nemeslelkű gyer-mekbarátok és jószívű emberek adományaikkal se-gítségére nem jönnek. A karácsony-ünnepek alkalmából mindenki megemlékezik szeretteiről. Mikor a nyújtott kedves ajándék örömkönyveket fakaszt ezek szemében, gondoljunk azokra a szegény gyer-mekre is, akiknek arcza in fájdalom és remény-telenség sájtolta könyvek peregnék alá. Akinek csak módjában áll: járuljon hozzá adományával a sze-gény elhagyott gyermekek megmentéséhez. A pénz-beli adományokat lehet postatakarékpénztári lapon befizetni, vagy Reiner Mihály pénztárhoz (IV., Váci-utca 20. sz., az Adria biztosító társaság igaz-gatója) küldeni; a természetbeni adományokat pe-dig a VI., Bajza-u. 35. sz. a. levő Leány-Otthonba juttatni.

— Elsülyedt torpedónaszád. Az 59. sz. angol torpedónaszád Wight sziget (Bombridge mellett) partjainál elsülyedt. Árbocza és kéményei kilátza-nak a vízből. A legénységet megmentették.

— **A tengerészeti főparancsnok Fiumében.** Gróf Montecuccoli Rajmond tengerészeti főparancsnok, aki a napokban ment szemleutjára a Cattaró előtt horgonyzó hajóira, onnan ma délután a Lacroma hadijachton Fiuméba érkezett. A tenger-nagygyal mintegy negyven vezérkari tiszt utazik. A haditengerészeti főparancsnok néhány napig Fiumében marad s gróf Nákö Sándor kormányzó vasárnap délelőtt dejeuner ad palotájában tiszteletére.

— **Kulturünnep Beregszászon.** A Beregmezei Közművelődési Egyesület tegnap Beregszászon huszonöt éves fennállását jubiláris diszközgyűlésen ünnepelte meg. A diszközgyűlésen az elnöki tisztet Schürger Ferencz alelnök töltötte be. Gróf Apponyi Albert miniszter Gulácsy István alispán utján képviseltette magát. Elmaradásukat Firczák Gyula munkácsi püspök és gróf Schönborn kimentették. Széll Kálmán az Országos Közművelődési Tanács elnöke üdvözlő táviratot és Halász Ferencz miniszteri tanácsos üdvözlő táviratot küldött. Rhédei János titkár jelentésében a huszonöt éves múlt főbb eseményeit s a legközelebbi múlt év tevékenységét vázolta. Schürger Ferencz pedig a közművelődési egyesületek nemzeti jelentőségéről tartott előadást. Szentpétery Endre ügyvezető igazgató ismertette a jutalmazott tanítók érdemeit s a jutalmakat kiadta. Az első, Halász Ferencz-díjat Bárány Dezső polenai állami tanító, a Nemzeti Kaszinó díját Szidor végmártonkai gör.-kath. tanító nyerte el. A közművelődési egyesületek országos kongresszusáról s az Országos Közművelődési Tanács megalakításáról szóló jelentést örömmel vették tudomásul s ennek részére évi hatvan korona tagdíjat szavaztak meg. A számvizsgáló-bizottság jelentését többszöri módosítással tudomásul vették. A vármegye területén közművelődési napok rendezését egyelőre 8—10 községben határozták el. A szabad-tanítás terén buzgólkodó lelkeseket és tanítókat, esetleg más intelligens egyéneket minden előadásért íz koronával jutalmaz. Beregszászban munkásgimnázium szervezését határozták el s ennek igazgatójává Rhédei János kir. s. tanfelügyelőt választották meg. Az egyesület 1909. évi költségelőirányzatát 6018 korona bevétellel s 5608 korona kiadással állapított meg. A központi választmány egyharmadrészt kisorsolták s újra megválasztották. Az ilyeszen lévő helyre Nyers Károly tanárt választották be. A diszközgyűlésből gróf Apponyi Albertet és az egyesület megalkotóját, Halász Ferenczet táviratilag üdvözlötték.

— **Tűz a fumei kikötőben.** Az osztrák Lloyd-Társaság Vorwärts nevű gőzösének második számú raktára ma éjjel kigyuladt. A raktárban olaj, liszt és kőszén volt elhelyezve nagy mennyiségben. A tűz egy keletkezett, hogy a második számú raktár összefügg a gépházzal és abban a kis kazán áttizasztotta a választófalat. A tűz nagy gyorsasággal átterjedt a harmadik számú raktárra is és mostanáig egészen a hajókabinokig terjedt. A tűz oltására megjelent az államasuti, a révhivatali és a városi tűz-őrség, míg a hajónak a tenger felőli oldalán a Klotild. Előre és buvárhajók segítettek. Megjelent az égő hajó mellett horgonyzó Charonia Cunard-gőzös nagy-számu legénysége is. Hosszas munka után sikerült a tüzet lokalizálni. A tűz miatt az egész kikötőt elzárták. A tűz oltásánál két hydrans dolgozik, de a nagy kőszénkészlet miatt az oltás nehéz. A tűz nagy ijedelmet okozott, mert az égő hajó közelében van az Adria-társaságnak három nagy raktára.

— **Csalás valódi pénzzel.** Egy négytagú társaságot tartóztatott le ma a rendőrség, akik hamis pénz ígérésével fosztogatták a hiszékenyeket. Jó bankókat mutogattak áldozataiknak s azokat hamisaknak mondva, háromszor annyi hamis pénzt ígértek jó pénzért. A banda feje Vétrisker Lajos 47 éves tyukszemvágó volt, aki a pénzgár igazgatójaként szerepelt. A többiek a „nagyaságos ur” felhajtói voltak, névszerint Ivanov Péter 33 éves zöldségárus. Pénzes Ferencz 26 éves borbély és Nedelkov Demeter 27 éves zöldségárus. Többek között 600 koronáig rászédtek Czarna János bolgár zöldségárust s mikor az békétlenkedni kezdett, azzal torkolták le, hogy akkor ő is bajba jut. Czarna azonban mégis megtette a följelentést, mire a rendőrség letartóztatta az egész csalóbándát.

— **Muraviev temetése.** Muraviev orosz nagykövét holttestét ma Rómában diszbe öltözött karabélyosoktól kísérvé, az orosz kápolnába szállították. A halottas-kocsit az elhunyt családja kísérte. A kápolnában gyászistentiszteletet tartottak, amelyen a helyszük voltára való tekintettel csak igen kevesen vehettek részt. A többi gyászvendég az előcsarnokban foglalt helyet. A gyászistentiszteleten résztvettek: Tittoni és Mirabello miniszterek, a kamara és a szenátus elnöke, Brussati tábornok, a király első szárnysegédje, a polgármester, a tábornoki kar a magasabb tisztekkel, a diplomáciai kar és számos előkelőség. A beszentelés után az impozáns gyászmenet a temető felé tartott. Amenetet a katonai csapatok nyitották meg, amelyek a helyőrség összes csapatfőnökeinek küldöttségeiből alakultak. A koporsót fedő fekete leplet tartották az osztrák-magyar nagykövet, De Rizeis, a kamara alelnöke, a svéd követ, Róma város prefektusa, a szenátus elnöke, Tittoni miniszter, gróf Brambilla, a király fővadászmestere és a polgármester. A koporsót követték Muraviev grófné fiaival és leányaival és a már előbb említett gyászvendégekkel. Egy század gyalogság zárta be a menetet. Nagyszámu közönség gyűlt össze a csapatok sorfala mögött, hogy lássa a menetet.

— **Román tüntető meeting Ausztria-Magyarország ellen.** Tegnapelőtt folyt le Bukarestben a hetek óta előkészített nagy tüntető meeting Ausztria-Magyarország ellen. A népgyűlésen Gradsteinu Péter, a hírhedt magyarfalu elnököt. Megnyitóbeszédében a következőket mondotta: „Ausztria-Magyarország perfid politikát követ Romániával szemben. Nemzeti létünk érdekében meg kell szakítanunk minden szorosabb összeköttetést Ausztria-Magyarországgal. Fogadjuk meg becsületszavunkra, hogy ezentul osztrák és magyar árukat nem vásárolunk. Mondjuk ki a bojkottot minden vonalon.” Romániának arra kell törekednie, hogy egy balkáni szövetséget létesítsen Szerbiával, Bulgáriával, Montenegróval és az ifjú Törökországgal. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a népgyűlés a következő határozati javaslatot fogadta el: A „Dacia”-teremben tartott népgyűlés tiltakozik az osztrák-magyar monarchiának Romániával szemben tanúsított magatartása ellen, felhívja az összes románokat, hogy megtöröljék intézkedéseket tegyenek Ausztria-Magyarország kizsákmányoló politikája ellen, felhívja a nemzeti bizottságot, hogy szervezze a gazdasági harcokat Ausztria-Magyarország ellen és végül felhívja a kormányt, hogy mondja fel Ausztria-Magyarországgal való kereskedelmi szerződést. — A gyűlés után a mintegy ötezer főből álló tömeg a „Desteptate Romane” című dalt énekelve, Vitéz Mihály szobra elé vonult és folyton abczugolta a magyarokat és az osztrákokat.

— **Ujságírók betegpénztára.** A Budapesti Ujságírók Egyesületének meghívására dr. Ehrlich Zsigmond, a bécsi Concordia-betegpénztár elnöke a vezetése alatt álló intézet megalapításáról és működéséről előadást tart december 20-án, vasárnap délelőtt tizenegy órakor a Pesti Lloyd-Társulat (Mária Valéria-utca 12., I. em.) disztermében. Előadás után déli egy órakor az egyesület Ehrlich tiszteletére lakomát rendez a Deli-vendéglő helyiségeiben. A teríték ára ital nélkül négy korona.

— **A török alkotmány és az ifjú-török mozgalom.** Ily czímen tart felolvasást e hó 18-án este hét órakor Vámbéry Ármin egyetemi tanár a Pesti Lloyd-Társulat üléstermében.

— **Az árendőrtiltszítvélő nyomában.** Megirtuk, hogy a minap egy furfangos kalandor, kiadva magát trenseni rendőrkapitánynak, nagyban költekezett, mulatott, de következetesen adós maradt, sőt ráadásul a pinczérektől is kért kölcsön. Többek között Steiner Henriktől, a Fővárosi Orfeum titkárától harmincz koronát esalt ki. Steiner várt pár napig és miután az adósságot nem kapta meg, gyanusnak találva a dolgot, feljelentést tett a rendőrségen a kapitány ellen. Természetesen kiderült a család, mire a rendőrség legnagyobb apparátussal indította meg a nyomozást, melyben ma váratlan fordulat állott be. Sikerült ugyanis kinyomozni a csaló kiletét. Klink Sándornak hívják, nős, két gyermek atyja, állás nélküli napidíjas, ki valaha rendőrségi tisztszítvélő is volt. Kézrekerítésére a legerősebb intézkedéseket tette meg a rendőrség.

— **A resicza nagy katasztrófa.** Már megállapították a resicza-dományi aknában történt katasztrófa okát és kiderítették, hogy mulasztás nem történt. Szerencse volt, hogy a bányászok, a mikor lámpájuk elaludt, nem próbálták meggyújtani, mert különben az egész bánya fölrobbant volna s a bányában dolgozó kétszázötven munkás valamennyi áldozatul esett volna a katasztrófának. Ma délutánra volt kitűzve a katasztrófa áldozatainak a temetése. Az ügyész azonban még nem engedte meg a halottak eltakarítását, ennélfogva a temetést holnap délelőtt kilenczédfél órára halasztották. A katasztrófa okainak megállapítására megjelentek a pénzügyminisztérium képviselőiben Wahlner, a bányászati osztály vezetője, Balajthy Barnabás oraviczai bányakapitány, Weisz Károly bányabiztos, Loyzel királyi ügyész és d'Elle Vaux főszolgabíró.

— **A Ludovika táncztánára.** A honvédelmi miniszter bölcsen tudja, hogy a jó tisztnak nemcsak a reglementhez kell érteni, hanem érteni kell a bókóláshoz és tudnia kell tánczolni. Erre gondolva, a Ludovikán tánczkurzust rendszeresített és a tanítással Saphir Imre fővárosi táncztanítót bízta meg.

— **A bécsi ékszerész gyilkosát elfogták.** Néhány nappal ezelőtt Bécs város rendőrségét egy kegyetlen büntény foglalkoztatta. Ismeretlen tettesek megölték Frankfurter bécsi ékszerészt. A gyilkoságot fényes nappal hajtották végre, olyankor, amikor az öreg ember egyedül volt az üzletben. A nyomban megindult kutatás ma eredményre vezetett, mert Berlinben elfogtak egy Hänkel Richárd nevű kereskedősegédet, aki több, Frankfurter üzletéből származó F. R. jelzéssel ellátott gyűrűt akart elzárlogosítani. Hänkel eleinte tagadott és azt állította, hogy a gyűrűket a vonaton találta, később azonban megvallotta, hogy november 30-án Bécsben volt. Hänkel berlini lakásán házkutatást tartottak és ez alkalommal egy 6.8 milliméteres Browning-pisztolyt találtak, amelyből három töltény hiányzott. A kihágatás alatt Hänkel ellentmondásokba keveredett, végre ma délután Nasse rendőrbiztosnak a terhelő adatok nyomása alatt és az éles keresztkérdések következtében megvallotta, hogy ő ölte meg Frankfurter bécsi ékszerészt. Tettenek indító oka az volt, hogy pénzt akart szerezni abból a czélből, hogy menyasszonyával, egy itteni korcsmás leányával házasságra lépjen.

— **Gyilkos paraszttasszony.** Lipcse községben tegnap délelőtt halva találták Gaborác György jómódu ruthén parasztagdát. A meggyilkolt ember hullája az istállóban nagy vértócsa közepén hevert, feje több helyen baltaütésektől össze-vissza volt zuzva. A gyilkosság hírére a csendőrség nyomozni kezdett. A gyanu a meggyilkolt ember 17 éves neje ellen irányult, akivel csak öt héttel ezelőtt kelt egybe. Az asszony csakhamar bevallotta szörnyű tettet. Elmondta, hogy férje házasságuk első percétől kezdve üldözte féltékenységgel. Később napirenden volt a perpatvar, miközben férje több ízben brutálisan megverte. Ezelőtt két héttel elhagyta az urát. Tegnap visszatért hozzá, de férje újra szidalmazta s azzal fenyegette, hogy megöli s olyan asszonyt vesz el, aki jobban fogja szeretni. Déléfé segített a férjének vizet hordani a marhák számára. Amíg férje itatta a marhákat, az asszony baltát ragadott s azzal halántékára sújtott. Amikor látta, hogy férje még életben van, borzasztó félelem fogta el s újból néhányszor sújtott feléje, majd pedig elmenekült a gyilkosság színhelyéről. A csendőrség a még gyermekkorban levő asszonyt bekísérte a máramarosszigeti ügyészség fogházába.

— **Házasságok.** La Guardia Fiorello volt fumei amerikai konzul és jelenleg az Egyesült-Államok newyorki bevándorló-irodája főtitkárájának nővérét, La Guardia Gemma kisasszonyt, e hónap 17-én vezette oltárhoz Glück Herman, bankintéző Fiumében.

Wally György Aradon eljegyezte Doniflé Viczikét.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művészi ékszertelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Agyonvert legény.** Herczegfalva községben Kiss József fiatal földműves legényt az éjjel ismeretlen tettesek vasvillával agyonverték. A gyilkosok elmenekültek. A vizsgálat megindult.

— **A cukrász-sztrájk.** A budapesti cukrász-segéddek — mint már jelentettük — tegnap este kimondták az általános sztrájkot. Ezzel szemben az ipartestület ma azt teszi közzé, hogy általános sztrájk egyáltalán nincs, mert az összes műhelyekben teljes üzemben folyik a munka. A sztrájkot csak azok a segéddek mondották ki, akik a bojkott folytán munka nélkül vannak, miután a vidékről hozott munkások állásaikból kiszorították őket. A munkából kiszorított segéddekkel a mesterek egyáltalán nem hajlandók tárgyalni és a békéltetésre még az iparhatósági megbízott közbenjöttével sincs kilátás. A mesterek egyébként ma éjjel a Dembinszky-utcai Prindl-féle vendéglőben ülést tartottak, amelyen a sztrájk kérdésével foglalkoztak. A munkások a mesterek merev álláspontjával szemben megmaradnak a sztrájk álláspontján s most már minden erejükkel azon lesznek, hogy a műhelyek munkáját lehetőleg lefégyék.

— **Elfogott bankóhamisítók.** Veszedelemes család került tegnap a nagyvárad rendőrség kezére. Pap György kolozsvár-utcai lakásán ma délelőtt megjelent három falusi ember, nem éppen józan állapotban s kissé barátságosan hangon keresték Pap Györgyöt. Nem volt odahaza s a felesége elmondta a követelőző látogatóknak, hogy az ura egy hete nincs idehaza. A három falusi ember erre rettenetesen felbőszült s a lakásba nyomulva, agyon akarták ütni a megrémült asszonyt. Pap Györgyné rémes sikoltással hívta a házbelieket:

— Segítsé! Megölnek!

A házban véletlenül egy rendőr lakott, aki otthon volt éppen. A rendőr sietve ment Papné segítségére. A garázda vendégekkel nem tudott mit tenni, bekísérte őket a rendőrségre. Így tudódott ki, hogy a három ember péterszegi lakos, névszerint Vadász Vincze, Vadász Pál és Tuzó Albert, akik azért keresték Pap Györgyöt, hogy a pénzüket kérjék vissza. Hamarosan kiderült, hogy a három ember pénze büntetés ügyben jutott Paphoz. Bankócsinálás céljából csalta ki tőlük Pap a pénzt. Egy ízben 1000 koronát, más ízben 500 koronát adott Papnak, aki 5000 korona hamis bankót ígért e pénzért. De persze semmit sem adott és ezért jöttek most hozzá, hogy visszaköveteljék a pénzüket. Két detektív nyomban Pap keresésére indult, akit hamarosan meg is találtak. Kihallgatásakor azt mondta, hogy nem is ismeri a panaszosokat, de azok írásokkal igazolták, hogy a szóbanforgó pénzt tényleg átadták Papnak. A veszedelemes csalót a rendőrség letartóztatta. A többiek ellen megindították a kihágási eljárást.

— **Szükség párosan.** Oroszvárott kezdődött és Zürichben elég szomorúan végződött az alább elmondandó szereimi regény. Bacilla Sándor a pozsonyi szekerészknél volt zászlóztiszt. Néhány hónappal ezelőtt ismerkedett meg Oroszvárott Koch Vilmaival. A fiatal tiszt udvarolt a feltűnően szép leánynak és meg is kérte a kezét. A leány özvegy anyja azonban tudni sem akart a házasságról. A szerelmesek nem estek kétségbe e miatt és elhatározták, hogy úgy fognak tenni, amint regényekben és színdarabokban szokás: megszöknek. Nyomban hozzá is fogták a terv végrehajtásához. Vilma összedobta a ruháit, az ékszereit és pár száz koronát. Bacilla Sándor pedig szintén pénzzel tette mindenét. Hogy milyen eszközzel, abban nem volt válogatás. Eladta szállásadójának a butorát és eladta a lovat is. Utóbb feljelentést tettek a pozsonyi rendőrségen, amelyben az volt elmondva, hogy ugyanazokat a lovakat egyszerre hat tisztársának adta el. Mintegy két héttel ezelőtt poigári ruhában elment Oroszvárra. Ez éjszaka történt, özvegy Kochné házában egyik ablaka mányitva volt és kimászott rajta Vilma. Mire a szökést észrevették a háznál, a szerelmes pár már egy hécsi állásban volt. A szökésnek híre terjedt. Először a hitelezők csaptak lármát és csalás és sikkasztás miatt tettek feljelentést a rendőrségen. Körözőlevelet adtak ki a megszökött szerelmes pár ellen, tegnapelőtt Zürichből érkezett az a távirati jelentés, hogy Bacilla Sándort ott letartóztatták. És ezzel a szerelmi regénynek körülbelül vége is szakadt. Koch Vilma kiábrándult a völegényéből és tegnap már bünbánóan kopogtatott be az özvegy anyja házába. A pozsonyi rendőrség egy tisztviselője klatuzott Zürichbe és megtörtént a kiadatás iránt is az intézkedés.

— **Adományok a boszniai bakáknak.** A boszniai bakák számára a budapesti hadtestparancsnoksághoz újabban a következő adományok érkeztek:

Pénzadományok: A magyar szent korona országainak vörös kereszt-egylete 1000 K, Pester Lloyd kiadóhivatala 12 K, 16. számú helyőrségi kórház 50 K, a m. kir. honvédelvossági felügyelő 47 K, Gerla W. M. Békéscsaba 24 K, dr. Okolicsányi László 50 K, Fülöp Béla tanár Debreczen 2 K, Kuzma 5 K, Foltin P. 8 K, özv. Matuska Péterné 20 K, Rácz Gyula 20 K, Zuglói családi kör 4 K, Döcker Ferenc 20 K, Pesti Hazai Első Takarékpénztár 236 K (gyűjtés), König Ferenc 10 K, a hajmáskéri katonai építési osztály tisztjei és tisztviselői (Hajmáskér) 24 K, D'Pont Alfonz százados (Tolna) 20 K, a m. kir. áll. számvéveszők tisztikara 58.10 K, gróf Csekonics Endre v. b. t. t. 100 K; Nagy László egri alezredes ma küldte el Boszniába a 60. gyalogezrednek a karácsonyra gyűjtött 4500 koronát. A gyűjtésben Majzik alispán, Jankovich polgármester és Nagy alezredes nagy fáradozással buzgólkodtak. Kecskemét város tanácsa pedig háromszáz koronás adománnyal könynyitett a bakák sorsán. **Természetbeli adományok:** Dr. Péchy Henrik és neje egy csomag tea, özvegy Engel Ferdinándné egy sódar és tíz üveg bor, Gaisler Béla egy csomag tea és egy üveg rum. Kecskemét lakossága között mozgalom indult meg, melynek eredménye az lett, hogy 746 katona kap egy ötkilós elemzős csomagot, husz-harmincz korona zsebpénzt és gyümölcsöt. Az adományokat a napokban egy nagyobb küldöttség viszi le a bileki táborba.

— **Élelmi cikkek hamisítása Amerikában.** Egy amerikai néger egyszer így nyilatkozott fehér bőrű embertársairól egy francia tudós előtt: „Mi jövője lehet annak a fajnak, amely elhullajtán előbb a háját, majd a fogait, mindenáron a gyomrát teszi tönkre tökéletesen.“ Bebizonyított tény, hogy a hamisított élelmiszerek révén való mérgezések száma az Egyesült Államok területén ijesztő mértékben gyarapszik. Pierce, a saint-louisi kiállítási egészségügyi osztályának előadója azt állítja, hogy az Egyesült Államok területén 350 ezer gyermek pusztul el évenként olyan betegségekben, amelyekkel közvetlenül, vagy közvetve a hamisított élelmi cikkek élvezete okoz. A borax például elsőrangú konzerváló szer, amelyet a tejárusok, a gyógyfű-kereskedők, a mézárusok, halárusok és huskonzerv-gyárosok derűre-borura használnak. Nos, a központi kémiai intézet igazgatója szerint a legerősebb szervezet is tönkre megy, ha naponta három grammnál több mennyiségű borax jut a gyomorba. Az amerikai pék zsiradék (magnézium-hidroszilikát) ammóniát és keményítőt minden lelkifurdalás nélkül kever a tésztaiba, ezért azután a még meleg, friss kenyérnek sajátságos, jellemző szaga van, amiről a kémikus nyomban felismeri a hamisítást. Valamennyi amerikai sörben kimutatható a szalicilsav jelenléte; a gyümölcsárusok, hogy a gyümölcsnek és a salátának friss külsőt kölcsönözzenek, a bolt mögötti kamrájukban ugyancsak bőségesen bannak a rézgálicszal. Nagyon használatos, legkivált italfélékben a két hatalmas mérge: az arzénikum és a szesz. Nagy kelendősege van az anilinnak a cukrász-mesterségben s így különösen a gyermekvilágnak kedves nyalánkságok lopják be a gyöngye szervezetbe. Igen sok munkásember pusztul bele az olyan ital élvezetébe, amely a petrolium és a szesz keverékéből készül, mely mérges ital mielőtt végképp megölné, előbb megvakítja az áldozatot. Még egy jellemző különlegesség: New-Yorkban nyílt titok, hogy az a kávé, amivel a szegény kikötői munkásokat traktálják, az utcán összeszedett, ócska eszmiák porrá őrölt bórnyagából készül.

— **Gyilkos ör.** A debreczeni ügyészséghez tegnap szükzavú távirat érkezett, hogy Hajdudorogon, a Kupferstein tanyán az éjjel Vincze Miklós dohánypajtár agyonlőtte Horváth Mihály 14 éves fiát, aki odajaváló tanyai szülői gyermeke. Az ügyészség a jelentés vétele után elrendelte a legszélesebb körű vizsgálatot, mely azonban még nem derítette ki, hogy miképp történt a gyilkosság, Vincze Miklós vallomása nagyon zavaros. Egyszer azt vallja, hogy véletlenségből lötte le a fiút, másszor pedig, hogy a fiu ügyéjtájtában gyanusan kerülgette a pajtát s mikor ő rászólt, az nem akart megállni. Kétszer is rákiáltott:

— Állj, ki vagy!

A fiu nem tágitott, az ör pedig a sötétben nem ismerte fel, hanem tolvajt sejtven benne, fegyvert

nyomban megölte. A rejtélyes ügyben most folynak a tanukihallgatások. A gyilkos őrt nem tartóztatták le, csak megfigyelés alatt tartják. Az ügyészség elrendelte a holttest felboncolását.

— **Betörők a gimnáziumban.** E hónap 16-ára virradó éjjel ismeretlen tettesek betörték a karczagi református gimnázium tanári szobájába és ott minden szekrényt és asztalfiókot feltörték, de csak egy tanár fiókjában leltek egy koronát. Azután feltörték az igazgató irodáját is, melynek asztalfiókjában 4 koronát találtak; a Wertheim-szekrényt azonban érintetlenül hagyták. A betörésnél a tettesek álkulcsokat és furókat használtak. A rendőrség nyomozza a tetteseket.

— **Meg fogsz halni.** Megrendítő szerencsétlenség játszódott le tegnap Hajdudorogon a Kupferstein-féle tanyán. Vincze Miklós harmincznyolcz éves dohányőr tegnap bement a Kupferstein-féle tanyán levő dohánysimitóba, ahol akkor csak Horváth Mihály tizenhét éves dohánygyári suhancz tartózkodott. A dohányőr revolvért vett elő s odaszólt a fiunak:

— Hadd szóljon a nóta, mert mindjárt lövök.

A fegyvert nekiszögezte a kis fiunak s tréfás hangon mondta:

-- Most meg fogsz halni!

Alig hogy kimondta a szót, a fegyver eldőrdült s Horváth Mihály holtan esett össze. Vincze Miklós erre elszaladt a fiu édesanyjához s bejelentette, hogy a gyermeket véletlenül megölte. A csendőrségnél is jelentést akart tenni, de akkorára fnár letartóztatták. A tragikus véget ért gyermeket ma dr. Horváth Zoltán törvényszéki orvos boncolta fel.

— **Árverés a zálogházban.** A m. kir. zálogházak igazgatósága közhírré teszi, hogy központi és belvárosi intézeteiben január hó folyamán árverés útján eladja mindazokat a tárgyakat, amelyek idejekorán ki nem váltattak, vagy meg nem hosszabbítottak. Az árverések sorrendje ez: A központi intézetben január hó 1-én és a következő napokon eladásra kerülnek a központi, a belvárosi és a terézvárosi intézetekben 1907 november hóban elzalogosított arany és ezüst zálogtárgyak. Az igazgatóság ismételten értesíti nagyközségeket, hogy a hivatalos vevők mellett külön helyet biztosított számára az árverési teremben.

— **Megkergetett betörők.** Lupényben ma éjjel egy több tagból álló betörőbanda betörést kísérelt Simon Balázs kereskedőnél, ki azonban felébredt és lármát csapott, mire a banda elmenekült. A betörők erre a község házában tettek kísérletet, hol a hó vége felé 20—30.000 korona van a pénztárban s már javában feszegették az iroda ajtaját, midőn a körjegyző felriadt és több lövést tett a betörőkre, kik e helyről is elmenekültek. Ugyanezen éjjel még több helyen tettek kísérletet, azonban eredmény nélkül. A csendőrség erélyes nyomozást indított.

— **Halálozások.** Kégl István ügyvéd nyolczvanhat éves korában meghalt.

A varffy Gyula nyugalmazott királyi ítélőtáblai bíró december 14-én hatvankilenc éves korában meghalt Győrön.

Faludy Lőrincz, született Szaplanczay Mária, Faludy Lőrincz nyugalmazott főszolgabíró felesége hatvannyolcz éves korában Kismartonban hosszszas szenvedés után meghalt. Az elhunytat előkelő és kiterjedt rokonság gyászolja, köztük Képesy Árpád dr. kereskedelemügyi miniszteri osztálytanácsos, akinek a megboldogult anyósa volt. Temetésén kedden ment végbe nagy részvét mellett.

x **Fodor-féle vivóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vivásra**

x **Czélszerűbb — maradandóbb karácsonyi vagy újévi ajándék el sem képzelhető egy hangszernél, vagy zongoránál. T. olvasóink becses figyelmét felhívjuk Reményi Mihály országos legelőnyösebb kiszolgálásról elismert nagy hangszer- és zongoratelepének karácsonyi vásárára, hol az összes hangszer legdusabb választéka alkalmas ad minden tekintetben kiváló jó, amellet olcsó árért hangszereket beszerezni. Lapunkra hivatkozva ingyen és bérmentve küldi minden hangszerről külön-külön képes árjegyzékét Budapestről, Király-utca 58. sz.**

x **A boszniai katonák javára az Apolló-Színház igazgatósága pénteken, i. hó 18-án délután 4 órakor jótékonycélú diszeloádást rendez. Ez alkalommal kerül először színe a „Forrongó Szerbia“ című kép, az Apolló saját fölvétele, mely péntektől kezdve naponta minden előadásban bemutatásra kerül. Az előadás tiszta bevétele a jótékonycélú javára fordítatik.**

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Hangverseny.** Rosenthal Mór, akit hallottunk már az idén egyik filharmóniai hangversenyen, ma önálló zongoraestét rendezett a Royal-teremben. Különbözik nem most járt ő nálunk legelőször. Régóta ismeri már őt közönségünk, valamint hogy ismeri az egész művelt világ, mint a jelenleg élő zongoraművészek egyik legkiválóbbikát, akit technikai virtuozitása, valamint az előadás szépsége és melege tekintetében alig fog ma valaki felülmúlni. A legtisztább, legzavartalanabb művelőzet volt az, amit Rosenthal ma nyújtott, akár Beethovent vagy Chopint, akár Bacht vagy Brahms, akár Couperint vagy Scarlattit játszotta. Az ember szinte beleszédült, amikor Brahms Paganini-változataival vagy Chopin Etudejeivel végigviharzott a billentyűkön. Viszont milyen édes hangokat tudott kicsalni száraz hangszeréből, amikor Chopin gyászindulójának trióját mintegy elénekelte! De nem részletezzük tovább, mert aki nem hallotta, az a leírás alapján úgy sem alkothat magának tiszta fogalmat arról, hogyan játszott Rosenthal. Csak azt kell még konstatálnunk, hogy a művész ma is valósággal elbűvölte hallgatóságát, amely őt viszont úgy ünnepelte, amint az egy ilyen nagy művészt méltán megillet.

a. k.

(*) **Gyermek-premier.** Komor Gyula, akinek meleg kedélyéből és friss mesélő kedvéből már sok pompás gyermek-darab telt, új darabot írt a gyermekeknek. Ez a „Jóka ördöge”, melyen ma délután annyi fiatal lélek ujjongott és kaczagott a Vígsházban, egyike a legsikerültebbeknek. Minden ötlete és szava a gyermek lelki világához talál, de van benne a humornak legfensőségesebb fajtájából is. Az Arany költői elbeszélésének ötletéből épült, de a legközvetlenebb szinpadai hatásra. Zeneszámokkal, kedves, naiv muzsikával Stefanidesz karmester tarkította a darabot és igazán tarkította. A főbb szerepekben ellenállhatatlanul ragadták meg a lelkes publikum fantáziáját Vendrey, Tanay és Molnár Aranka, akit ma, játékból, énekből igen talentumos színészek ismertünk fel. A többiek közül Varsányi Győzöt és Sarkadit és a darab ügyes rendezőjét, Bárdit, említjük meg.

(*) **Az Operaházban** holnap, pénteken, Svárdström Valborg svéd énekesnő fellépésével Faust kerül színpadra. A vendégművésznő Margit szerepét játsza. Mártát N. Valent V., Ziebertet Payer, Faustot Déry, Mefistót Erdős, Valentint Szemere, Vágnert Ney B. adja. Vezényel: Benkő Henrik karmester, rendező: Kiss Dezső. (Évi bérlet 143. sz., felemelt helyárak.) Svárdström Valborg a pénteki előadásán kívül még csak egyszer lép föl az Operaházban: vasárnap, a hó 20-án a „Mignon” című szerepében. Szombaton, a hó 19-én, Burrián szász királyi kamaranékes fellépésével „Tristan és Izolda” van műsoron. (Évi bérlet 144. sz., felemelt helyárak.)

(*) **Thália.** A hauptmanni elem: a lecsillapított bensőség s a vágy!... Az idő, hogy eljár — és bennem ma évekkel később is visszacsendül a Kerr determinációja. A vágy, mely remegő karral botlik azután, ami még nincs, ami lehetne, a vágy, mely öklöbe szorított kézzel lódul azután, amit elérni nem tud, a vágy: a mindig más, a mindig jobb, az élet után. Ebből a vágyból, mintha ma egy jókora adag a mi lelkünkbe plántálódott volna át, mely időnként és helyenként némi nyugtalansággal bugott fel a széksorokból a Thália szinpadára. Vágyaink azonban nem találtak ott fent kielégítésre, aminthogy a vágyak kielégíthetetlenek. Amit azonban ezen innen kaptunk: meglepetés volt. Minden bővebb kommentár nélkül: a Thália mai előadása egy biztos lépés, sok lépés volt — visszafelé. Vissza a régi Thália felé. Vagyis előre. Erős akarással, rokonszenves tudatossággal előre. Kétségtelen, ma már nem hempergődzünk úgy a naturalizmusban, mint annak idején, amikor a Henschel fuvaros íródott, ámbar ma sem idegen tőlünk. És különösen a Hauptmann naturalizmusa nem. Hauptmann a naturalizmusban is tudatosabb és művészebb, mint azok az apostolok, akik halvány érzéseikkel korai elmúlásra alapozták ezt az irodalmi irányt. A meleg, a forró vágy, mely végig ömlik az egész darabon: ez emberi, ez örök s ez az „Ewigkeitszug” belekap a mai naturalizmus

sörényébe, melyet, ha meg is fésültünk és frizurába stilizáltunk, ha frakkba öltöztettünk és szalonokba vezettünk is, mégis csak naturalizmus. Más, de mégis ez. A Thália néha aláhuzottan dokumentálta a Hauptmann naturalizmusát és — talán — jól tette. Lehet ezen vitatkozni. Az egyesek azonban jól tették volna, ha nem veszik le a szordinót, amelyet Hauptmann az alakjai idegére tett. Ez a szemrehányás természetesen nem illet mindenkit, első sorban Kürti Józsefet nem. Ő a helyén volt, mindig, a dráma minden fázisában. Sokszor úgy hatott, mint tökéletes perszofinikációja a Hauptmann elgondolásának, melyet művészi logikával vezet végig. Világos, meggyőző előadással adta értésünkre, hogy az ő vége nem lehet más, mint a halál, melyet a sorsa az utja közepére állít, a halál, melynek nem az aszsony az oka; csak az egyik oka. Ezt ma meg kellett érteni mindenkinek és ez a legnagyobb dicséret, amit a Kürti alakítására mondhatunk. Nem így Judik Etelről. Amit ma ő tőle kaptunk, az birkózás volt a szerepével. Nyugtalanító, idegesítő birkózás s ez nem hauptmanni cél. Dicséretként annyit, hogy a szerepe nem győzte le őt, ámbar viszont te történt döntés. A többiek közül Doktor Jánosné, Gellért Lajos, Doktor János és Bánóczy Dezső járultak hozzá a mai est stílus-egységéhez, amit örömmel konstatálunk s amiért a közönség is többször zajosan aklamált.

—lle.

(*) **A Király.** Flers, Caillavet és Aréne vigiátéka, a „Király”, amelyet a Vígsházban szombaton, a hó 19-én mutatnak be, a következő szereposztásban kerül színpadra: A király — Hegedüs Gyula, Chamarande mári — Fenyvesi Emil, Bourdier — Góth Sándor, Marthe — Varsányi Irén, Blond — Szerényi Zoltán, Sernin de Chamarande — Tanay Frigyes, Therése — Góthné-Kertész Ella, Lelorrain — Tihanyi Miklós, Corneau — Vendrei Ferenc, Cruchet — Ballasa Jenő, Gabriel — Győző Lajos, Rivelot — Sarkadi Aladár, a püspök — Kazaliczky Antal, a szenátus elnöke — Harsányi Rezső, Riporter — Bárdi Ödön, Suzette — Komlóssy Ilona, Francine — Varga Anna, Georgette — Dallos Irma, Angéle — Molnár Anna, komornyik — Dayka Balázs, inas — Kassay Győző. A „Király”-t vasárnap és hétfőn megismétlik, azután pedig minden második estén adják. Holnap, pénteken, Donnay Maurice „Visszatérés Jeruzsálemből” című színdarabját mutatják.

(*) **A művészet és művelődés magyar nők köre** Beethoven születésének 138-ik évfordulóján Beethoven-estét rendezett, amely úgy az előadott művek szépsége, mint a közreműködő művészek — Faragóné Szőrényi Bella (ének), Müller Eugénia (zongora), Richter István (gordonka), Léderer Imre (hegedű) — kiváló előadásával valóban magas színvonalon állt. A nagyszámú, díszes közönség lelkes érdeklődéssel kísérte az előadást és tapsban, kihívásban, elismerésben nem volt hiány. A nagyszerű hangverseny után teázás és tombolázás mellett, amelynél Krennerné-Bock Amália festőművésznő egy érdekes tanulmányfeje volt a főnyeremény, még sokáig együtt maradt a társaság. A jövő keddi, a hó 22-iki házi zsűrt Szemere Ilona rendezte és a karácsonyi népszokásokról fog előadást tartani.

(*) **Az Operaház bérlete.** A „Politikai Értesítő” jelenti: A m. kir. Operaház igazgatósága ma adta ki az 1909. évi folyamán bérletben tartandó előadásokra vonatkozó hirdetését. Eszerint a jövő naptári évben a tavalyi 150 előadás helyett 160 előadást rendeznek bérletben és pedig egyrészt a január—májusi, másrészt a nyári szünet után az október—decemberi időszakban, mindenkor havi husz előadás jut a bérlet közönség részére. Százhatvan bérletes előadáson kívül az év folyamán bérleten kívül rendszeres helyárakkal 20, olcsó helyárakkal 25, összesen tehát évi 205 előadást tartanak, vagyis a színházi idényben a hétfői napok kivételével minden nap fogják játszani az Operaházban. A bérletben tartandó előadások száma emelkedvén, természetesen a bérleti árak is növekedtek s ezekről részletes ismertetést a falragaszok nyújtanak. A bérlet helyeit az évi december hó 24-ig tartja fenn az igazgatóság és azontul újabb jelentkezők igényeit elégitik ki. Bérlet lehet folyó hó 30-ig bezárólag naponként délelőtt 9 órától délután 1 óráig az Operaházban, még pedig páholyokat az igazgatósági irodában (hajós-utcai bejárat, II. emelet), támlásszékeket, másodemeleti páholyüléseket és harmadik emeleti erkélyszékeket a hajós-utcai nappali pénztárnál.

(*) **A Hazai Művásárlók Egyesülete** vasárnap, a hó 20-án tartja meg idei vásárló ülést Hausmann Alajos műgyeméti tanár elnökletével, az egyesület igazgatójának: Bruck Lajos festőművésznak Munkácsy-utcai műtermében. Az ekkor megvásárlandó műveket a már meglévővel együtt az egyesület e

hó 23-án sorsolja ki tagjai között. A nemes intéző egyesületnek, amely a művészet pártolását és széles körben való terjesztését tűzte ki céljának, januártól kezdve az 1909. évre bárki is tagja lehet, aki egy évre 240, illetve 480 koronát fizet. Ez összeget havi részletekben is meg lehet fizetni az országos központi takarékpénztárba.

(*) **Munkácsy párisi barátjának halála.** Érdekes magyar embert temettek el múlt vasárnap Párisban, Kurz Mór — a párisi magyar egyesület volt házagnyának személyében. Az öreg ur résztvett a francziáknak a németek elleni ezernyolczszázhetvenedik háborúban és mindig büszkén emlegette a francziák sikereit. Csak Szedánról nem akart soha beszélni. Évtizedek óta Párisban lakott és évek sora óta viselte az egyesület házagnyi tisztét. Zichy Mihály, Munkácsy, kik az egyesület elnökei voltak, nagyrabecsülték pontosságát, becsületességét; Türr tábornok és dr. Gruby szerettek vele elbeszélgetni. Munkácsy egyszer kérdezte:

— Mi a mestersége?

— En nagyobb pemzivel festek, mint Munkácsy ur!

Kurz Micsi ugyanis szobafestő volt s Munkácsyt gyakran mulattatta tréfás válaszaival. Nagyszámú magyarság, a magyar egyesület testületileg kíséret utolsó útjára az érdemes öregot. A sírnál dr. Náray Aladár, az egyesület elnöke megható franczia beszédben — tekintettel a jelen volt nagyszámú francziákra — bucsúztatta el Kurz Mórt. Felesége és két gyermeke siratja.

(*) **Fedák Sári Amerikában.** Berlinből jön az a hír, hogy Fedák Sarit egy newyorki színház január 15-től kezdve hosszabb vendég szerepére szerződtette. A kitűnő operette-diva Verő György „Koldusgrófnő” című operettjében fog az amerikaiaknak bemutatkozni.

(*) **A Nemzeti Zenede közgyűlése.** A Nemzeti Zenede a hó 28-án, hétfőn este hat órakor tartja évi rendes közgyűlést az intézet helyiségében a következő napirenddel: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Titkári jelentés. 3. Számvizsgáló bizottság jelentése. 4. Az 1909/10. évre a költségvetés megállapítása. 5. A következő évre az ügyszabályoknak megerősítése. 6. A tisztviselők megválasztása és a választmány kiegészítése. 7. A számvizsgáló-bizottságnak megválasztása. 8. Esetleges indítványok.

(*) **Buttykay Ákos.** Komponistánk egyik legértelmesebb és legeredetibb egyénisége, Buttykay Ákos lesz a Kun László karnagy vezetésével tartandó első szimfónikus vasárnapi est magyar szerzője. Ezt a választást különösen igazolja az a pártját ritkító siker, amelyet Buttykay Ákos legutóbb Berlinben ért el, ahol szimfóniáját nem kisebb ember, mint Nikisch Artur vezényelte. A vasárnap, a hó 27-én, este fél nyolczkor a Zeneakadémia dísztermében tartandó hangversenyen előadásra kerülő Magyar szvit az „Alkony a Tisza partján” című hangulatos tétellel kezdődik, amelynek rendkívül dallamos folytatása a „Pászortüzt mellett”. A „Falu mulat” című zenekép, a maga fürgé ritmusaival, tréfás hangszerelésével vidám és hatásos befejezése az elmés kompozíciónak, Buttykay művén kívül Beethoven hatalmas V. szimfóniája, Weber Euryanthe-nyitánya és d'Indy izgatón érdekes Istar című szimfónikus költeménye szerepelnek a műsoron. Jegyek kaphatók és bérelni lehet a Bárd-féle jegyirodáknak.

(*) **Opera-pályázat.** Néhai dr. Mészáros Károly 1897-ben 4000 koronás pályadíjat tűzött ki egész estét betöltő magyar opera jutalmazására. A pályázat azóta háromszor is ki lett hirdetve, de mindannyiszor meddő maradt. A bíráló bizottság ennél fogva elhatározta, hogy feliratot intéz a kultuszminiszterhez, mint az adomány kezelőjéhez, változtatassa meg a pályázati feltételeket s adja meg a 4000 koronát, mint jutalomdíjat egy bizonyos évközben a budapesti magyar királyi Operaház szinpadán színpadra került, vagy az Operához benyújtott legjobb magyar lány dalműnek. A minisztérium az adományozó örököseivel együtt elfogadta ezt az indítványt s értesítette a bizottság elnökét, hogy a díjat jutalom alakjában kiadja a legjobb, magyar stílusban írott dalműnek, mely az 1908. január elsejétől 1910. december 31-éig terjedő időközben az Operaházban színpadra kerül. Pályázik egyszerre mind mindaz az opera is, amelyek az idő alatt „Pályamű a Mészáros Károly-jutalomra” jelzéssel az Operaház igazgatóságához beküldetnek, de a jelzett határidőre színháztechnikai, vagy egyéb okok miatt színpadra nem kerülhetnek. A pályázat nyílt. Magyar történelmi dalmű előnyben részesül. Kizárólag magyar honosságú szerzőket vesznek figyelembe. A jutalmat 1911. január havában adja ki a bizottság.

(*) **A veszprémi nemzeti színház felavatása.** A veszprémi új nemzeti színház, melyet már használatba vettek, január 10-én avatják föl országos ünnep keretében. Az ünnepséget rendező bizottság élén dr. Óvári Ferencz, Veszprém város orsz. képviselője buzdulkozik.

(*) **A katonai lovas-iskola az Urániában.** A budapesti katonai lovas-iskola felkérésére ma délután az Uránia-színházban mozgófénykép-előadás keretében bemutatták a különböző nemzetek lovasságát. Az érdekes előadás az iskola növendékein kívül megjelent a budapesti helyőrség egész lovas tisztikara Róhr lovassági felügyelő vezetésével. A színház bemutatta az olasz, porosz és francia lovastisztek bravúrait és közben „A kéz” című némajátékot is, amelyet eredetiben a híres Wiese Sarolta Bearly és Coucois párisi színészek játszottak. Az előadás után a megjelent tisztek köszönetet mondtak az Uránia-Színház igazgatóságának előzőkenységéért.

(*) **Nemzetközi grafikai kiállítás.** A Képzőművészeti Társulat vezetősége kettőzött buzgalommal folytatja a nemzetközi tárlat után megnyíló nemzetközi grafikai kiállítás szervezését. A kiállítás — amint az újabb és újabb bejelentésekből megítélhető — olyan nagyszabású lesz, amilyen nemcsak Magyarországon, de egész Európában még nem volt. Részt vesznek azon a kontinens összes művészetekkel foglalkozó nemzeti és ezeknek is mind a legjobb és legismertebb művészei, rajtok kívül pedig a japánok is, úgy, hogy a kiállítás hű tükrökre lesz az egész világ grafikai művészetének. A közoktatási kormány a magyar művészek számára egy ezer és egy hatszáz koronás díjat tűzött ki vízfestményekre; a társulat egy ezer koronásat nem akvarell kizárásával bármily más grafikai műre; a „Művészet” kiadói egy ezer koronásat toll-, czeruza-, kréta- vagy szénrajzra, amelyek még sokszorosítva nem voltak.

(*) **Japán gyűjtemény.** Gróf Vay Péter apostoli protonotárius a kormány megbízásából művészeti tárgyakat vásárolt Japánban és ennek a kollekciónak egy részét most kiállították a Szépművészeti Múzeum második emeletén. A kiállítást vasárnap fogják megnyitni a nagyközönség számára és vele együtt nyílik meg az állandó kiállítás helyiségéhez vezető uton a modern festők kiállítása, a Zichy-, a Lotz- és a Munkácsy-terem.

(*) **Művészi arciényképek.** Amatőröket és szakfényképezőket egyaránt érdeklő kérdéssel foglalkozik képből és ezekben az Amatőr most megjelent legújabb száma. De érdeklő a kérdés az intelligens és jóízű nagyközönséget is, mert egyúttal számos felvilágosítást és tanácsot ad arról, hogy miképpen is fényképeztesük le magunkat, hogy képünk hű és jellegzetes legyen. Ezenkívül a lap szerkesztője, dr. Kohlman Artur a szoborfelvételekről, dr. Tafner Vidor (Besztercebányán) az üveglencsék csiszolásáról, Sz tankovszky József (Erdőszentgyörgy) a sztereoszkopiáról, Szeghalmi Gyula (Szeghalom) az üvegre rögzített fényképek színezéséről, Sz. Kiss Lajos (Budapest) a dia pozitív készítésének módjairól és dr. Tafner Vidor a cychronotypiáról írtak érdekes és tanulságos szakcikkeket. Mutatványszámot és a 3000 koronás díjpályázattal kapcsolatos fényképkiallításának részvételi feltételeit Az Amatőr kiadóhivatala, Budapest, VII., Baross-tér 15. küldi szét.

(*) **Hangversenyek.** Gerhardt Elena ének-művésznő, jövő vasárnap, 1908. évi december hó 20-án, második dalestélyén a Royal-teremben a következő műsorról bucsuzik a budapesti közönségtől: Franz: Das Meer, Schubert: Schlaflied, Porelle, Schumann: Wer machte dich so krank, Alte Leute, In's Freie, Brahms: An die Nachtigall, der Jäger, Wiegenslied, Goldmark: Quelle, Tschalkoifszky: Das Vöglein, Das war im ersten Lenzstrahl, Im wogenden Tanze, Frühling, Strauss R.: Heimkehr, Ständchen, Morgen, Heimliche Aufforderung. — A felsorolt hangversenyeket Méry Béla rendez.

Behr Teréz kamaranékesnő vasárnap, december hó 20-án este fél nyolcz órakor a fővárosi Vigadóban tartja ezidei egyetlen dalestélyét, melyre jegyek már igen csekély számban Molitor Oszkár Euterpe zeneműkereskedésében (Kossuth Lajos-u. 15.) kaphatók.

Koenen Tilly, a kiváló dalénekesnő dalestélye iránt a közönség körében igen nagy az érdeklődés. December 19-én lesz ez a hangverseny a Royal-teremben.

Szántó Dezső zongoraművész, aki jelenleg Franciaországban arat művészi játékaival igen nagy sikereket, január 4-én tartja nálunk hangversenyét a Royal-teremben. Ezekre a hangversenyekre a jegyek a „Harmónia” zeneműkereskedésben kaphatók (Váci-utca 20.)

A december 21-iki V. filharmóniai hangversenyen, melyen Culp Julia fog közreműködni, Bartók I-ső szvitjének első előadásán kívül még Goldmark „Sappho” nyitányát és Beethoven IV-ik szimfóniáját fogják játszani.

Az Orsz. M. Kir. Zeneakadémia december 16-án, szerdán este fél nyolcz órakor az intézet nagytermében második nyilvános zenekari hangversenyét rendez. Friedmann Ignác, fiatal lengyel zongoraművész, aki a múlt szezonban mutatkozott be először Budapesten, azóta bejárta Európa legnagyobb városait és érdekes, hogy valamennyi kritikáiban lelkesen üdvözlék őt, mint Paderewsky legmértékesebb utódát. Friedmann január 7-én a Royal-teremben Chopin-estélyt rendez, amely kétségtelenül az évad legérdekesebb eseményei közé lesz sorolható.

Culp Julia január 10-én a Royal-teremben egyetlen dalestélyt rendez. Friedmann és Culp hangversenyét Méry Béla rendez.

A Lipótvárosi Kaszinó második délutáni hangversenyét december 20-án, vasárnap délután fél ötök tartja meg saját disztermében. A hangversenyre, melynek műsorát közelebb állítják össze, a kaszinói tagok családjai hivatalosak.

Állami szimfónikus hangversenyek. Külföldön is alig található a zenei életnek oly instruktív tényezője, mint aminő nálunk lép életbe azaz, hogy a közoktatásiügyi kormány intézkedéséből a szezon folyamán öt szimfónikus hangversenyt tartanak vasárnapi estéken, még pedig teljesen olcsó helyárrakkal. Az első hangverseny Kun László zeneakadémiai tanár, karnagy vezénylete alatt vasárnap, e hó 27-én lesz a Liszt Ferencz-téri zenepalota disztermében. A klasszikusokat Beethoven és Weber képviselik, a moderneket a francia Vincent d'Indy, a hazai szerzők közül pedig Buttykay Akos szerepét legújabb szvitjével.

FŐVÁROS.

(*) **A főváros mint virillista.** Szigetmonstor község értesítette a fővárost, hogy mint ingatlanulajdonost a legtöbb adót fizetők névjegyzékébe felvette. A tanács ezt ma tudomásul vette és a községi képviselőtestület a főváros részéről Kajlinger Mihály vízvezetékigazgatót küldte ki.

(*) **A mezőgazdasági muzeum környékének rendezése.** A földmívelésügyi miniszter elhatározta, hogy a M. Kir. Mezőgazdasági Múzeum környékét, az úgynevezett Széchenyi-szigetet rendezze és e célból a főváros kertészeti igazgatója által elkészített terveket elfogadta. A miniszter azt szeretné, ha ezeket a parkozási munkálatokat már a jövő év tavaszán elvégeznék. Minthogy azonban a rendelkezésre álló hitel a tervbe vett rendezési munkálatok teljesen fel fogják emészteni, a miniszter azal a kéréssel fordul a tanácshoz, hogy a parkozáshoz szükséges fákat, cserjéket és bokrokat, valamint a szükséges egyéb disznövényeket e célra díjlanul engedje át.

(*) **A király a főváros szegényeinek.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király tüzelőanyagának Budapest székesfőváros szegényei részére leendő beszerzése céljából tizenkétezer koronát magánpénztárából adományozott. A királynak ezt az adományát Fülepp Kálmán főpolgármester már a legutóbbi közgyűlésen bejelentette a törvényhatósági bizottságnak.

(*) **A Rezső-téri templom.** Gaál Mózes gimnáziumi igazgató sürgető előterjesztést adott be a főváros tanácsához a X. kerületi Rezső-téri róm. kat. templom felépítése iránt. A tanács ma arról értesítette az igazgatót, hogy a templom építése a felveendő nagy kölcsön programjára fel fog vétetni és az építés ennél fogva csak a kölcsön felvétele után lehetséges.

(*) **Az önálló bank mellett.** Szatmár, Bars és Háromszék vármegyék a képviselőházhoz intézett feliratokkal sürgetik az önálló bank felállítását. A feliratokat pártolós végett megküldték a fővárosnak is. A tanács mai üléséből javasolja, hogy a közgyűlés vegye tudomásul a feliratokat, új feliratot azonban ne intézzen, mert hasonló felterjesztése már van a fővárosnak is a törvényhozás előtt.

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 8-8 méteres legújabb divatu mintán gypajszövetekből mérték szerint készítik: finom öltönyt ————— 21 frtért nagyon finom prima öltönyt — 26

(*) **Horvátok ápolása a magyar kórházakban.** A belügyminiszter a hosszas kórházi ápolás tárgyában körrendeletet bocsátott ki, amelyben az 1902. évi szabályrendelet vonatkozó részét akként módosítja, hogy a Horvát-Szlavonországban községi illetőséggel bíró betegek a magyarországi kórházakban a Horvát-Szlavon-Dalmát országos kormány belügyi osztályának külön engedélye nélkül három hónapig ápolhatók. Ha azonban a betegek három hónapon túl tartó ápolásra lenne szüksége, továbbtartásra vonatkozó engedélyt ezen idő eltelté előtt közvetlenül a Horvát-Szlavon-Dalmát országos kormány belügyi osztályától kell kérni.

(*) **Vendéglősök a kávéházak ellen.** A Budapesti Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulata régóta panaszkodik, hogy a kávéházakban minden engedély nélkül vendéglői (meleg) ételeket árúsítanak. A panasz következtében a tanács ma felhívta a kerületi előljárókat és az államrendőrséget, hogy a legszigorúbban ellenőrizzék, hogy kávéházakban engedély nélkül vendéglői ételeket ne árúsítsanak. Azok ellen pedig, akik a rendeletet nem tartják be, szigorúan járjanak el. Egyben pedig felírta a kereskedelmi miniszterhez, akinél megsürgeti a régóta felküldött fogadó, vendéglő, kávéház és kávéház ipar gyakorlásáról alkotott új szabályzat jóváhagyását.

(*) **Iskolakerülő tanoncok.** A szabó-ipartestület az utóbbi időben testületileg látogatja a tanonciskolákat s ez alkalommal megállapította, hogy a tanoncok nagyon hanyagul látogatják az előadásokat, s mulasztásaikért a mestereik felelősek, akik pedig semmiképpen nem ellenőrizhetik, vajjon jár-e a tanonc iskolába, vagy sem. A mesterek minden egyes alkalommal elküldik a tanoncot az iskolába, ezek azonban a tanulási időt elcsavarogják, s a mester csak akkor értesül arról, hogy tanonca nem jár iskolába, mikor az előjáróságra idézik és szigorúan megbüntetik. A szabó-ipartestület, hogy ezt az anomáliát megszüntesse, legutóbbi ülésén elhatározta, hogy felterjesztést intéz a tanácshoz, melyben azt fogja kérni, hogy a tanács állítsa vissza a régi rendszert, amidőn a tanító bejegyzéssel igazolta, hogy a tanuló volt az iskolában s ha ez a bejegyzés nem volt, a mester tudta, hogy tanonca elkerülte az iskolát. Az ipartestület, hogy felterjesztésének nagyobb nyomatékot adjon, elhatározta, hogy a felterjesztést nagyobb küldöttség útján fogja átadni gróf Festetics Géza tanácsnoknak, a tanügyi osztály vezetőjének.

(*) **Karácsonyfavásár a fővárosban.** A közeledő karácsonyi ünnepek alkalmából megkezdődött a karácsonyfavásár a fővárosban. A fiatal fenyőtörzsek-ből egész kis ligeteket rögtönöztek az egyes vásárcsarnokok előtt és különösen a fővámtéren. Nehogy egyes árusok tilos helyekről szállítsanak karácsonyfát, a behozatalnál igazolni kell a fa eredetét, illetőleg, hogy a fa irtása az erdőtervény értelmében megengedett erdőterületen történt. Az alkalmi fenyőligetekben egész napon át igen élénk a forgalom.

A makacs meghülést és köhögést gyorsan enyhíti a SCOTT-féle Emulsio.

A Scott-féle Emulsio

Am Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelmeztetni.

annyira kellemes ízű, hogy azok a kik nem bírják el a közönséges csukamájolaj ízét, könnyen, sőt élvezettel táplálkoznak a

SCOTT-féle Emulsio-val.

Azonkívül a SCOTT-féle Emulsio sokkal jobb hatású az egészségre.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 Már.

Kapható minden gyógyszerárban.

Haglan ————— 21—26 frt
Főút —————
Telikabát —————
Budapest, IV., (Belváros)

Magyar-utca 3. sz. I. emelet.
Kossuth Lajos-utca mellett.

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
Készíthetők minden ember finoman és elegánsan
az ország- elsősorban
ismert **Zélinger Samu** utca-szélességénél

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Földrajzi Társaság ma este Bánó Jenő mexikói főkonzul elnöklésével felolvasó ülést tartott, amelyen dr. Massány Ernő érdekes felolvasást tartott a széről. Az előadó érdekes vetítő képekkel tarkította előadását, amelyet a nagy számban megjelent közönség tetszéssel kísért és fogadott.

(—) A Magyar Paedagógiai Társaság e hó 19-én (szombaton) délután öt órakor a M. T. Akadémia heti üléstermében rendes felolvasó ülést tart a következő programmal: 1. Kemény Ferenc: Modern iskolaügyi áramlatok. 2. Kelemen Ignác: Reformtörvények a természettudományi oktatás terén.

(—) A Dunántúli Közművelődési Egyesület ma délután tartotta évzáró ülését ögróf Pallavicini Ede és Széll Kálmán elnöklésével. Az elnök meg szavakkal parentálta el gróf Széchenyi Ferenc, Inász Lajos és Reinprecht választmányi tagokat. Majd az érdemi tárgyalás során a választmány Mária-Kéménden (Baranyamegye) új óvoda létesítését határozta el, ugyszintén a Soproni Irodalmi és Művészeti Körnek kétszáz koronát szavazott meg. Ezenkívül ezer korona segélyben részesítette a marczali katolikus iparegyületet, a komáromi városi ipariskolát és a dunaföldvári népiskolát, öt-öt száz koronában a Csokonyai Iparoskör, Rábacsanakai Iparoskör és a Pécsváradi Róm. Kat. Egylet vándorkönyvtárakat. Örvedetes tudomásul vette a választmány a Somogy vármegyei, Zala vármegyei és komáromi fiók-egyesületek működését, majd az új tagok és adományok beérkezettéről tett jelentést a főpénztáros. Az ülés ögróf Pallavicini Ede elnökével ért véget.

(—) A Szabolcsmegyei Bessenyei-Kör e hó 19-én, szombaton este félnyolcz órakor Nyiregyházán, a Korona-szálló dísztermében estét rendez.

(—) A Magyar Heraldikai és Genealogiai Társaság ma délután tartotta meg Fejérpataky László másodelnök vezetésével XXVI. évi nagygyűlését. Az elnök megnyitójában egész hosszú szöveget a megoldásra váró munkáknak sorolta fel. A tetszéssel fogadott elnöki beszéd után Szabó László jegyző felolvasta Csoma József másodelnöknek a gróf Forgách-család ezimeréről írt tanulmányát. A rendkívül érdekes szakelőadás után a nagygyűlés újabb Fejérpataky Lászlót választotta meg a társulat másodelnökévé. Ezután Áldásy Antal titkár terjesztette elő tartalmas titkári jelentését, amelyben beszámol a társaság múlt évi tudományos munkásságáról és szép szavakban parentálta el Schönherr Gyula néhai társulati titkárt és Doby Antal levelező tagot. Végül Tóth Árpád pénztáros terjesztette elő pénztári kimutatását, amely szerint a társaság vagyona 32.987 koronára rug, tagjainak száma pedig ez idő szerint 517.

(—) Felolvasó-ülés. A pesti izr. hitközségi polgári fiúiskola volt növendékeinek egyesülete e hó 20-án, vasárnap délután öt órakor a pesti izr. hitközség dísztermében (Sip-utca 12. sz., I. em.) felolvasó-ülést rendez.

(—) A Szabad Liceum budai osztálya. Konkoly Theze Miklós, min. tan. elnök, dr. Lendl Adolf tanár és Hajpál Benő ref. lelkész, alelnökök, valamint dr. Schlachter Jakab titkár buzdító beszédével megalkult és megkezdte előadásait. Tegnap este dr. Lendl tartott előadást vetített képek kíséretében a Medve-utcai iskola termében a Ganz-gyári munkások részére, akik igen nagy számban jelentek meg és beiratkoztak a liceum tagjainak.

(—) Az Úpesti Szegény Gyermekekórház Egylet december hó 23-án délután öt órakor karácsonyi ünnepélyt rendez a Lőrincz-utca 105. szám alatti helyiségében. A karácsonyi ünnepély műsorán magánzámok, karácsonyi énekesjátékok és előképek szerepelnek s a végén ajándékokat osztanak szét a szegény, beteg gyermekek között. Ebből az alkalomból az egylet elnöksége felkéri a jószívű embereket, hogy adományaikkal és ajándékaikkal járuljanak hozzá, hogy a szegény, beteg gyermekeknek örömet szerzhessenek a Megváltó születésének ünnepén.

(—) Felolvasás a modern kert-művészetről. A Magyar Építőművészek szövetségében ma este Rerrich Béla építész igen érdekes felolvasást tartott „A modern kert művészete” czimen. Az előadó röviden ismertette azokat az okokat, amelyek a haldan, főleg a renaissance-korban virágzó kert-művészetnek napjainkban való ellaposodását előidézték, majd azokat az elveket és szempontokat fejtegette, amelyek a modern és művészi kert alakításánál irányadók. Különösen érdekesek voltak az előadónak a vetített képek bemutatása kapcsán tett fejtegetései; e képek anyagot az előadónak részint saját tapasztalásai, részint más művészi példák szolgáltattak. Az előadást nagyszámu előkelő közönség hallgatta végig.

(—) A Magyar Zsidó Ifjak Egyesülete e hó 19-én, szombaton este fél nyolcz órakor saját helyiségeiben, a Chanuka-ünnep alkalmából diszlokómát rendez. Ezen lakoma keretében dr. Alexander Bernát egyetemi tanár az egyesület mensájának „Makkabi” serlegével köszönti a nagy idők emlékét.

Mulatságok.

** Széchenyi-bál. Rendkívül nagy arányu s a farsang legelőkelőbb ünnepsége lesz az 1909. február 6-án a fővárosi Vigadó öszes termeiben rendezendő Széchenyi-bál, melynek kiváló érdekességet fog kölcsönözni a lányok báli ruháinál kötelezőnek kimondott lilaszín és ibolyadisz. Emiatt a bált máris általánosan ibolyabálnak nevezik. Gróf Andrássy Tivadarné, gróf Apponyi Albertné és gróf Batthyány Lajosné vezetése alatt száz háziasszony fogja a bálban az ünnepség védnökeiként szereplő királyi fenségeket fogadni s a bál sikerét előkészíteni s társadalmi uton előmozdítani. A bál díszelnöke a Széchenyi-család døyenje, Széchenyi Béla koronaőr s tiszteletbeli elnökei: Dessewffy Emil, Esterházy Móricz, Károlyi Mihály, Pallavicini György, Sigray Antal, Széchenyi László és Wenckheim László grókok lesznek. A kétszázötven tagu rendezőbizottság tisztikara a következőképp alakult meg:

Dobay István elnök, báró Baich Péter, gróf Batthyány Gyula, báró Gerliczy Félix, Hindy Zoltán, Pálóczi-Horváth Zoltán, Szabó Nándor, ifj. gróf Teleki Sándor, báró Waldbott Kelemen, gróf Wolkenstein Oswald és Zsembery István társelnökök, Schandl Károly vezető alelnök, gróf Andrássy Károly, báró Baich Mihály, Bárcey István, Benke Miklós, Bobory György, Both Dezső, ifj. gróf Edelsheim-Gyulay Lipót, Gallé Tivadar, Farkas Imre, Hadadi-Kovácsy János, ifj. gróf Khuen-Héderváry Károly, Lázár Ernő, ifj. Magyar László, Marschall Ferencz, Patay György, Rubinek István, ifj. Szitányi Géza, ifj. Thaly Zsigmond és gróf Zichy Róbert alelnökök, Györgyi Dénes főtitkár, Hirsch Zoltán és Barcen Gábor pénztárosok, Baross Endre főjegyző, Betegh István, ifj. Bujanovics Sándor, Dekker Oszkár, Friedl István, Frecot István, Eckhardt Tibor, Gajári István, herceg Odescalchy Béla, Palotai-Kovács Károly, báró Piret Jenő, Szinnyey-Merse Jenő, Tarajosy Béla és ifj. Ugron Ákos titkárok, Löherer Béla és Krausz Pál háznagyok, Hertelendy Dénes és Bernhard Károly ellenőrök, Baár József, Foris József, Karenovics Tibor, Kirchknopf Gyula, Klimó Jenő, Környey Gábor, Kriegner Kálmán, Tamássy László, Telbisz Imre, Vajna György, Várday István és Zsiga János jegyzők. E napokban szölitják fel s állítják össze végleg a háziasszonyok díszes névsorát, melyben nemcsak a főváros, hanem a vidék előkelő asszonyai s főleg a főispánok nejei nagy számmal lesznek képviselve, úgy, hogy a Széchenyi-bál, melyet az Izabella főhercegné asszony védnöksége alatt álló Országos Háziipari Szövetség és az egyetemi fiatalok Országos Széchenyi-Szövetsége javára rendeznek, nemcsak a főváros, hanem az egész ország báija, valószínű magyar bál lesz.

** Építész-bál. A farsang egyik legsikerültebb mulatsága, az Építész-bál január 23-án lesz a Vigadó öszes termeiben. A rendezőség a meghívókat még karácsony előtt szét fogja küldeni. A fényes bálban a taur-táncokhoz Bachó honvédzenekara fog muzsikálni.

Nyílt - tér.

rovatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Vita a központi járásbírósról. A Budapesti Ügyvédi Körben ma este hét órakor folytatták a budapesti központi járásbírósrág tárgyában megindított vitát. A mai felszólaló dr. Bieber Gyula kir. járásbíró volt. A felszólaló a központi járásbírósrág elhelyezése tárgyában két kérdést tart fontosnak. Először azt, hogy a státuszkvó fentartassék. Másodszor azt, hogy a központosítás mi módon vitessék keresztül. A direktiva mindenesetre a közérdek és kétségtelen, hogy a járásbírósrág központosítása első sorban ügyvédi kari érdeket képez. Nagy ügyvédi kari érdek az, hogy az öszes járásbírósrágok egy helyre centralizáltassanak, de tekintettel az olcsó utazásra a nagyközönségre is csak előnyös lesz, ha a bíróságot egy helyen találja. Gyakorlati szempontból a bírósági szervezés kérdése és a centralizáció kérdése nem áll ellentétben egymással. Előadó helyesli Nagy Dezső felfogását, melyet e tárgyban vallott. A központi járásbírósrág épületének berendezését és elhelyezését jogászai és technikai kérdésnek tartja. Helyesli a kamarai rendszert, melynek előnyeit részletesen ismerteti. Az érdekes előadást nagy tetszéssel fogadták.

§ Széllhámos káplán. Angyal Béla volt miskolci káplán egy szép napon, mikor már sok rossz fát tett a tüzre, ott hagyta a plébániát s feljött a fővárosba „szerencsét” próbálni. Itt különböző álneveken azzal kezdte meg bünyös üzelmét, hogy Zsigmond Mihály és Papp József ipolyiszéki lakosok nevét ráhamisította két darab ötszáz koronás váltóra s azokat egy fővárosi banknál értékesítette. Később rávette a két gazdát, akiknek a váltóhamisításról nem volt tudomásuk, hogy száz korona erejéig vállaljanak érte jótállást. Aláíratott velük egy kitöltetlen váltót s azt kilencszáz koronára töltve ki, a balassagyarmati takarékpénztárnál leszámítottatta. Miskén pedig megszerezte Serfőző András gazdaember telek-könyvi kivonatát s nagyobb kölcsönt akart szökése után az ingatlanra felvenni a pestmegyei népbanktól, Varga Antal és Markó András kezessége mellett. A terv azonban nem sikerült, mert Varga, akit arra kért fel, hogy a banknál mint Serfőző András szerepelt, leleplezte. A károsultakhoz Reichert Dávid budai kávé s csatlakozott, akitől hamis betéti könyvvél 600 koronát csal ki. A budapesti büntető-törvényszék kétféle magánokirat és egyrendbeli közokirathamisítás, valamint egyrendbeli csalás büntetése miatt másfél évi börtönrre ítélte a vádlottat. A királyi tábla Frenreisz István elnöklésével Balogh György főügyész helyettes indítványára Angyal Béla büntetését két esztendőre emelte fel.

§ Megelevenedett novellahősök. Furcsa rágalma-zási sajtópört tárgyalta ma a büntető-törvényszéknek dr. Tholdt bíró elnöklete alatt ítélkező tanácsa. Krudy Gyula, a jeles író ült a vádlottak padján, a panaszosok pedig egyik novellájának megelevenedett hősei. Az elbeszélés „Bucsak Jancsi tragédiája” czimű a múlt év áprilisában a „Tolnai Világlapja” czimű hetilapban jelent meg. A „föhös, Bucsak Jancsi szegény és korhely asztalos volt, gyermekei pedig kiskoldusok voltak, természetesen csak a novellában. Erre feltűnt a látóhatáron az élő Bucsak János, aki magára és családjára nézve sértőnek találta az elbeszélést és sajtó útján elkövetett rágalmazásért feljelentette Krudy Gyulát. A feljelentésben elmondta, hogy az író nyiregyházai és ő, Bucsak Já-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknek és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

25 elrontott gyomrot 3-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér. Nagy üveg 60 fillér.

nos is nyiregyházai s mivel az elbeszélés cselekménye is Nyiregyházán történik, világos, hogy az élő Bucszakokról írta meg Krudy a novellát. Az író természetesen valótlannak mondta a vádlott állításait s azzal védekezett, hogy novellája semmiféle vonatkozásban nem volt az élő Bucsak Jánossal. A vádlottnak ezt a nyilatkozatát a panaszosok elégtételül elfogadták és panaszukat visszavonták. A bíróság szután Krudy Gyula ellen megszüntette a további eljárást.

§ A „Korbács“ régebbi dolgai. Csak a minap foglalkozott a büntető-törvényszék Garai Manóval, a Korbács című zuglap volt szerkesztőjének újabb keletű zsarolásával, ma pedig a királyi Kuria ítélte el jogérvényesen egy régebbi zsarolása miatt. Több, mint két esztendővel ezelőtt ugyanis a Magyar Jelzálog-Hitelbank megzsarolását kísérelte meg abból az alkalomból, hogy a Jelzálog-Hitelbank sorsjegyeit konvertálta. A büntető-törvényszék zsarolás vétsége miatt három hónapi fogházra ítélte a vádlottat s ehhez az ítélethez egy a királyi tábla, mint a Kuria is hozzájárult.

§ Megostromolt hentesüzlet. A hentes- és hús-vágóeszközök sztrájkja alkalmával, május 23-án este 9 óra után egy revolverekkel és kövekkel felfegyverzett tömeg valóságos ostromot vezetett Koszalik Mártonnak a Luiza-utca 24. szám alatt levő hentes-üzlete ellen. Az üzletben Koszalik Márton és feleségén kívül Matuska István segéd és Sánta Fülöp villamos kocsivezető tartózkodtak. A várt tömeg a revolvergolyók és kövek egész záporát zúdította be a hentes-üzlet ablakán s Matuska István egy golyótól találva, holtan rogyott össze, Sánta Fülöp villamosvezető pedig súlyosan megsebesült. A rendőrség nagy apparátussal indította meg a nyomozást. Megállapították az ügyészség vádirata szerint, hogy az ostrom értelmi szerzője Fröhlich Rezső szabósegéd, a VIII. kerületi szociáldemokrata párt elnöke volt. Kivülről tartóztatták Vámosy Mihály gyári munkást, Döményi Albert kőművest, Kleiser József kőművest, Nagy Károly napszámost, Weszeli István légszeszgyári munkást, Tóth Károly gyári munkást, Gergely Gábor napszámost, Csomor Pál asztalosot, Csernik István kocsifényező, Tasi István asztalossegédet és Tasi Sándor asztalosot. Ezeket kívül Kőműves János kőművesegéd ellen is megindították az eljárást magánosok ellen elkövetett erőszak címén, mint testtársak ellen, Kőműves János azonban szabadlábon maradt. Ma tárgyalta Janniczky bíró elnöklése alatt a budapesti büntető-törvényszék a zavargók büntetését. A vádat dr. Biró ügyész képviselte. A vádirat felolvasása után elnök a vádlottakat hallgatta ki. Fröhlich Rezső elsőrendű vádlott tagadta, hogy ő vezette volna a tervszerűen kísérelt ostromot Koszalik Márton hentes-üzlete ellen. De tagadtak a többi vádlottak is s csak egy-néhány akadt közülük, aki annyit ismert be, hogy a kíváncsiság odavitte a csoportosuláshoz, de mikor a revolverlövéseket hallották, félve a következményektől, gyorsan elmenekültek. Hogy ki lölte meg Matuska István hentesegédet, azt senki sem tudta. A mai napon a bíróság csakis a vádlottakat hallgatta ki s az egyik szavazó bíró rosszullete miatt Janniczky elnök a tárgyalás folytatását szombaton délelőttre halasztotta el, amikor a beidézett közel 80 tanu kihallgatását kezdik meg.

§ Inkriminált szakvélemény. Kisfaludi Liptay Pál dúsgazdag kecskeméti földbirtokos évekként ezelőtt elhalálozván, vagyona tekintélyes részét a tudományegyetemre hagyta. Ezen végrendeletet gyermekei megtámadták és a végrendelet érvénytelenítési perében orvosi bizonyítványokkal azt igazolták, hogy atyjuk, midőn ezen végrendeletet csinálta, elmebeteg volt. A végrendelet érvénytelenítési pere folyamán az elhunyt gyermekei egyezségi ajánlatot tettek a tudományegyetem tanácsának és abban azt terjesztették elő, hogy ők a végrendeletileg nagymányozott összeget nem akarják az egyetem tulajdonából elvonni, csakis azt akarják, hogy a végrendelet rendelkező részében az ő hazafias intenczióik is kifejezést nyerjenek. Az egyetemi tanács az örökösöknek ezen egyezségi ajánlatát szakvéleményadás végett kiadta Ajtay K. Sándor egyetemi tanárnak, aki azután azt a szakvéleményt adta, hogy a gyermekeknek ezen eljárása nem egyéb, minthogy apjukat erkölcsileg és lelkiileg a halála után meg akarják ölni. Ezen szakvélemény miatt az elhunyt kisfaludi Liptay Pál leánya, Domokos Gáspárné, szül. kisfaludi Liptay Mária budapesti lakos ügyvédje, dr. Dobos László útján rágalmozási pert indított Ajtay K. Sándor ellen. Ma tárgyalta ezt a rá-

galmozási pert a büntető járásbírósnál Baló járásbíró. Ajtay K. Sándor a tárgyaláson kijelentette, hogy ő az egyetemi tanácsnak tagja lévén, zárt körben, csupán tanácstag társai részére adta a kérdéses nyilatkozatot azon tudatban, hogy az úgy sem kerül sohasem a nyilvánosság elé, mert a tanácsstagok titoktartásra vannak kötelezve. Sérteni nem akart senkit. A bíró ezután elnapolta a tárgyalást.

SPORT.

() A Testgyakorlók díszturnája. A Magyar Testgyakorlók Köre december 20-án tartandó díszturnájának programja a következő: 1. Felvonulás. 2. Szabadgyakorlatok fabotokkal zenekísérettel. 3. Csapatturnázás hat csapatban. 4. Iskolavívás törrel és karddal. 5. Mintacsapat lovon. 6. Assaut-vívás. 7. Tornászati főverseny magas korláton. 8. Buzogánygyakorlatok. 9. Mintacsapat fiatalokkal. 10. Iskolabirkózás. 11. Díjak kiosztása. 12. Elvonulás. Ezen gazdag és változatos programból, mint újdonságot emeljük ki a fiatal-mintacsapatot. Ezen új kéziszer még nálunk jó formán ismeretlen. Először az olaszok mutatták be a velenzei nagy nemzetközi tornaversenyen, ahol a szakkörök általános és osztatlan bámulatát vívták ki, úgy hogy az olaszok a mostani Olympiára is ezzel a különben nehéz kézi szerrel vonultak fel. A lómintacsapat és a korlát főverseny előirt gyakorlatai a tavaszra kiirt bajnoki gyakorlatokkal megegyezik. Már ez maga is biztosítja a díszturna magas színvonalát. Rendkívül érdekesnek ígérkezik Weisz Richárd világbajnok iskolabirkózása az immár csaknem oly erős tanítványával, Payr Hugóval. Az assaut-vívásban dr. Fuchs világbajnok Borsody, Bach és Gellér mesterek vesznek részt. Jegyek Plöcklnél, Olbrichnél, a torna- és a vívóhelyiségekben kaphatók.

() Közgyűlés. A „33“ Football Klubja december hó 19-én, szombaton este 7 órakor tartja IX. évi rendes közgyűlését Budán, a Kovacsics-féle vendéglő külön termében (II. Margit-körut 2., a hid mellett). Napirend: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztárosi jelentés. 4. Számvizsgálók jelentés. 5. Jövő évi költségvetés megállapítása. 6. 1. alelnök, 12. rendes, 4. pótválasztmányi tag és 2. számvizsgáló választása. 7. Indítványok. A közgyűlés után este 9 órakor ugyanott vacsora.

A megfelelő karácsonyi ajándék beszerése bizony nagy gondtal és fáradsággal jár. Ezen könnyen tuleshetünk, ha a Pannónia-gyár karácsonyi vásárlást felkeressük. Ott találhatunk

nagyon olcsó karácsonyi ajándékokat

és pedig: művészies kivitelben domborművű faldíszeket, híres mesterek reproduktói,

házi kápolnákat 2 koronától feljebb.

domborművű szentképeket egy koronától feljebb.

Ne mulassza el senki ezt a ritka alkalmat, a hol olcsó pénzzel szép ajándékokat vásárolhat

Pannónia

záslőgyár és díszítő vállalat V. Honvéd-utca 14. szám, Alkotmány-utca sarok.

KÖZGAZDASÁG.

Magyar bank Boszniában.

Budapest, december 17.

Az annektált tartományok közjogi helyzetét még nincs tisztázva. Csak az bizonyos, hogy a történelmi jog alapján Magyarországot illeti meg a visszaszerzett Ráma. A politikai helyzet azonban olyan, hogy egyhamar alig remélhető az annektált tartományok hovatartozásának tisztázása. Mindazonáltal az annexió által teremtett új helyzet immár olyan, hogy a hazai közgazdasági köröknek semmi okuk sincs arra, hogy továbbra is fenntartsák azt a túlzottan óvatos politikát, mit eddig az okkupált tartományokkal szemben folytattak s aminek eredménye az lett, hogy Bosznia-Hercegovina külkereskedelmének kb. 65%-a Ausztria javára terelődött. Az okkupáció véglegesítése minden bizonynyal emelni fogja a magyarországi gazdasági körök bizalmát is a balkáni forgalom iránt, amelynek eddig igen sok akadálya volt.

Régi kívánsága volt az érdekelt magyar ipari és kereskedelmi köröknek az, hogy a magyar érdekek védelmére létesítsék Boszniában egy magyar bankalapítást. Azonban éveken keresztül eredménytelenül hangzottak el az óhajok. Most végre a hazai érdekelttség igaz öröme valóra válik ez a terv is. Már a legutóbbi delegációk tárgyalásánál nyilvánvalóvá lett, hogy a boszniai bankalapítás nincs messze; hogy mégis ily gyorsan létrejött, az általános és örvendetes meglepetést keltett. Láncozy Leó, — kinek érdeme az, hogy lehetővé vált a magyar közgazdasági élet ez újabb térhódítása, — és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ezzel ismét beirták nevüket Magyarországi közgazdasági történetébe, mert a Balkánra irányuló külkereskedelmünk ezzel a bankalapítással szilárd támpontot nyert.

Az új bank, amelyhez a Kereskedelmi Bank már megkapta a szükséges előmunkálati engedélyt, Szabadalmazott Bosnyák-Hercegovinai Agrár- és Kereskedelmi Bank címmel alakul meg.

Az intézet létesítésénél főleg két szempont volt irányadó. Első sorban a közös pénzügyminiszter ama elhatározása, hogy a bosnyák kmet-birtokok tehermentesítését, amely ugyan már eddig is figyelemre méltó mérvben folyt, tovább fejlessze és elősegítse, mire legalkalmasabbnak oly hitelintézet közreműködése látszik, amely főleg e művelet keresztülvitelének szentelje működését. Tudvalevő, hogy Bosznia-Hercegovinában egész különleges birtokviszony áll fenn; a föld maga, — mely a földesur (az ugynevezett aga) tulajdona és kisebb-nagyobb számú parasztagazdaságra oszlik, — egyes parasztszék (kmetek) birtokában van és úgy a tulajdon, mint a birtok öröklés útján az utódra száll át. A kmet tehát örökös bérlő, aki köteles a birtokot és a földet, amely a földesuré, megfelelően megművelni és a termésnek egy részét, rendszerint egy harmadát, a földesurnak beszállítani. A földesur és a kmet között fennálló eme viszony csak a birtok tulajdonjogi megszerzése folytán szűnik meg és ezen ügylet képezi a tárgyat az ugynevezett kmet-megváltásnak. Utóbbi úgy van kontemplálva, hogy a parasztság és a jelenlegi földesur között megváltási szerződés létesül, amelynek keresztülvitelére céljából az alapítandó Szabadalmazott Bosnyák-Hercegovinai Agrár- és Kereskedelmi Bank hosszú lejáratú törlesztéses kölcsönöket fog nyújtani.

Ezek a bosnyák országos kormány részéről minden egyes esetben jóváhagyandó kölcsönök teljes állami garanciában részesülnek és az új hitelintézetnek jogában áll e kölcsönök alapján bosnyák földtehermentesítési kötvényeket kibocsátani. A tehermentesítés nem bírván kényszermegváltás jellegével, terjedelme sem határozható meg egyelőre, bizonyos azonban, hogy az évek folyamán ez jelentékeny mérvet fog ölteni. A bosnyák minisztérium helyes előrelátással felismerte a megváltás társadalmi és közgazdasági horderejét és a maga részéről gondoskodott arról, hogy a bosnyák parasztságnak ilyen megváltása le-

hetőleg biztos és szolid pénzügyi alapon történhessenek. És kétségtelen az, hogy erre a célra alkalmasabb intézetet, mint a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, alig kaphatott volna, melynek irányítása mellett az új boszniai pénzügyi intézet csakhamar vezetőszerephez fog jutni az annektált tartományok közgazdasági érdekeinek előmozdításában. Annál inkább, mert a bosnyák országos kormány arról is gondoskodott, hogy az új hitelintézet Bosznia agrárviszonyainak más ágazataiban is hathatósan közreműködjen, különösen mezőgazdasági hitelek, beruházási- (talajjavítási) és községi kölcsönök engedélyezése útján. Az új intézet a tulajdonképpeni jelzálogüzletet is üzleti programjába vette. Ezzel az üzletággal azonban csak későbbi időpontban kíván foglalkozni az új bank, amely azonban az előbb említett kmetmegváltási és egyéb agrár-műveleteken kívül a banküzlet összes ágait kiváló gondnal fogja ápolni; különösen pedig a Boszniaiban létező takarékpénztárakat és szövetkezeteket fogja pénzügyileg támogatni, nemkülönben az ipar és bányászat, valamint a bosnyák helyi érdekű vasutak ügyének fog kiváló figyelmet szentelni.

A Szabadalmazott Bosnyák-Hercegovinai Agrár- és Kereskedelmi Bank egyelőre 8 millió korona névértékű részvénytőkével, a folyamatban lévő szervezési munkálatoknak befejezése után még a tél folyamán fog megalkulni.

Bosznia és Hercegovina, — hála Kállay kitűnő gondoskodásának és széles látókörű politikájának, — már túl van a fejlődés legelső szakán és most már csak erősebb kezdeményezésre, élénkebb vállalkozási szellemre és nagyobb tőkére van szüksége, hogy az ország gyorsabb tempóban nagyobb fejlődésnek induljon és erejét kifejleszthesse. Ebben a munkában pedig a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankban igen erős támaszt lelt nemcsak az annektált tartományok közgazdasága, hanem a magyar ipar és kereskedelem is.

Gróf Andrassy Géza az Angol-Osztrák Bank főtanácsosa. Az Angol-Osztrák Bank főtanácsa gróf Andrassy Gézát mai ülésén — mint értesülünk — főtanácsossá választotta. Gróf Andrassy Géza, valóságos belső titkos tanácsos, kiváló tagja a magyar közéletnek és már eddig is több jelentékeny gazdasági vállalat vezetésében tevékeny részt vett.

Állandó tenyészállatvásár. A földmivélségi miniszter az állandó tenyész- és haszonállat-vásártelep mielőbbi felállításához fűződő nagy közgazdasági érdekekre való hivatkozással megkereste a székesfővárost, hogy amennyiben e célra alkalmas területtel rendelkeznek, azt ajánlja fel. Leiratában jelzi a miniszter, hogy amennyiben a székesfőváros nem lenne abban a helyzetben, hogy ilyen területet átengedhessen, akként fog intézkedni, hogy a szükséges terület megszerzése a főváros határán kívül is biztosítva legyen.

Az aranyjárdékok kibocsátása. Wekerle Sándor pénzügyminiszter idejében az aranyjárdék kibocsátását is. Időközben azonban a kormány is belátta, hogy az aranyjárdék mostani eladása nem válna a piacz javára, miért is Wekerle pénzügyminiszter egyelőre lemondott arról, hogy az aranyjárdékok eladja s a rövid lejáratú kincstári utalványok kibocsátása által fogja megszerezni azt az összeget, amelyre a kormánynak szüksége van. A kincstári utalványok kibocsátása ügyében azonban a tárgyalások megakadtak.

Városaink csatornázása. Hogy vidéki városaink a haladás vágyától áthatva teljesítik kulturális, társadalmi és a közegészségügy javítása érdekében azokat a követeléseket, melyeket az új kor igénye kifejlesztett — arról egy érdekes kimutatás beszédes adatai tájékoztatnak. A földmivélségi minisztériumban lévő közegészségügyi mérnöki osztály legközelebb következő városoknak teljesített vízvezetési és csatornázási ügyekben felvételeket: Nagybánya, Léva, Vizakna, Hajmáskér, Segesvár, Alsókismartonhegy, Székesfehérvár, Csongrád, Tokaj, Szigetvár, Kecskemét, Kibér, Szamosújvár, Tarcal, Hejce, Szilács-fürdő, Keresztényfalva, Marosújvár, Csernátfalva, Medgyes, Vilmány, Bácsfalu, Leibicz, Feketehalom, Alsókubin, Turócszentmárton, Szászrégen, Körömczabánya, Marosvásárhely, Resiczabánya, Bártfa-fürdő, Jankafalva városokban, illetve községekben. Ugyancsak a földmivélségi minisztérium közegészségügyi mérnöksége Da-

rányi földmivélségi miniszter rendeletére a következő községek, illetve városok munkakivitelénél gyakorolt ellenőrzést: Feketehalom, Türkös, Leibicz, Eperjes, Volkány, Sátoraljaújhegy, Vizakna, Bábolna, Debreczen, Breznóbánya, Zsolna, Hosszúfalva, Hejce, székelyudvarhelyi közpórház, Görgényzentimre, Marosvásárhely, Isaszeg szeszgyár és Herkulesfürdő vízvezetékénél, a Pozsony, Római fürdő, Zsolna és Isaszeg szeszgyár csatornázásánál, valamint a Deliblat, Törökszentmiklós, Gödöllő (Fiu-tó) és Szilágyi-telep kulfurásánál. A közegészségügy javítása érdekében városaink és községeink kilencz millió koronát fordítottak csatornázásra és négy millió koronát kurtak fúrására.

A bankszabadalom megújítása iránt. Az Osztrák-Magyar Banknak főtanácsát e hónap 21-ére ülésre hívták össze, amelyben az 1908. évre szóló üzleteredményt fogják megállapítani. Valószínűnek tartják, hogy ezen az ülésen fogják elhatározni, hogy a bankszabadalom megújítására vonatkozó kérvény mindkét kormányhoz felterjesztessék, amely esetben a tárgyalások folytatására hivatott bizalmi embereket is egyidejűleg kijelölik.

Közös takarmánycsarnok Erdélyben. A siménfalvi (Udvarhelymegye) gazdakör közös takarmánycsarnokot állít fel. Ilyen takarmánycsarnok Erdélyben még sehol sincs s valóban fontos dolgot létesít ezzel a gazdakör tagjai érdekének szolgálatára. A takarmánycsarnok céljaira egy tágas nagy kőházat építettek, ebben benzinmotor hajtja a szecskavágó, daráló, tengeriszárítópó, fűvágó gépeket. A gazdakör tagjai pár fillérért végeztetik el itt mindama munkákat, melyeket eddig kézierővel nehezen tudtak végezni.

A tarifa-bizottság ülése. A tarifa-bizottság ma délután öt órakor a kereskedelemügyi minisztériumban Sztérényi József államtitkár elnöklésével értekezletet tartott. Az értekezleten résztvettek Popovics Sándor pénzügyminiszteri államtitkár, Ludvig Gyula, a máv. elnökgazdátja, gróf Batthyány Tivadár, gróf Benyovszky Sándor és Zboray Miklós orsz. képviselők, Szabó Jenő főrendiházi tag, Weisz Manfréd, Mándy Lajos, Domony Mór, Fekete Ignác, Szekula Gyula, Rubinek Gyula, Thaly Zsigmond, továbbá Szűry János, Lers Vilmos, Pulszky Garibald és Hegyeshalmy Lajos miniszteri tanácsosok, Hajnal Vilmos, Edvi Illés Aladár és Söpkéz Sándor miniszteri osztálytanácsosok, Sztérényi Sándor miniszteri titkár, Szájbély Kálmán udvari tanácsos, máv. igazgató, Gerster Miklós ipari főfelügyelő, Mátray Elemér államvasuti felügyelő, Kapus Béla főellenőr, Trozonyi Ferencz ellenőr, Horváthi Zsigmond lovag és Copaitich Zsigmond, a Magyar-Horvát Tengerhajózási R.-T. igazgatója. Az értekezlet napirendjén az első pont a petroleumfinomító-ipar díjszabási támogatására vonatkozó előterjesztés volt. Hajnal Vilmos előadó ismerteti az előterjesztést. A petroleumfinomító-gyárak kérésük, hogy nagyobb díjszabási kedvezményben részesítsék őket. Zboray Miklós, Rubinek Gyula és Szabó Jenő hozzászólásai után a bizottság egyhangulag javasolja, hogy a petroleumfinomító-ipart elutasítsák a díjszabási kedvezményekre vonatkozó kérésével. A második tárgy a Fiumén át behozatalra kerülő nyersvas díjkezdvevényezése volt. A kérdés felett kifejlődött vitában résztvettek Szájbély Gyula, Rubinek Gyula, Thaly Zsigmond, Zboray Miklós, Weisz Manfréd, Thék Endre és Mándy Lajos. Sztérényi József államtitkár abban összegezte a vita eredményét, hogy a bizottság hajlandó a speciális nyersvas-nemek részére megadni a kedvezményt. Az értekezlet utolsó tárgya a Gácsországból tüzelési célokra behozandó nyers petroleum díjkezdvevényezése volt. A kérdés felett kifejlődött beható vita során négy különböző álláspont jutott kifejezésre a kedvezmények fentartása vagy megszorítása tekintetében. Sztérényi József elnöklő államtitkár azzal zárta le a vitát, hogy a kérdést a miniszter döntése alá terjeszti, aki az értekezleten hallottak gondos és alapos mérlegelésével fog dönteni.

Felszámoló könyvkereskedő-vállalatok. Vasárnapi számunkban megírtuk, hogy a Kölcsey könyvkereskedő r.-t. és a Kazinczy könyvkereskedő r.-t. elhatározták a felszámolást. Ezekhez csatlakozik most a Magyar Könyvkereskedő Részvénytársaság is, amely e hó 30-án tartja rendkívüli közgyűlését a felszámolás kimondása ügyében. A társaság 1907-ben alakult 70.000 korona alaptőkével s múlt évi mérlegében 1434 korona tiszta nyereséget mutatott ki.

Új távbeszélő-hivatalok. Heves vármegyében: Mezőtárkányon és Temes vármegyében: Unip községben törvényhatósági távbeszélő-központ, Hont vármegyében: Mária-Nosztrán és Pest vármegyében Örkény községben, Budapesthez csatlakozó környékbeli központ, Szerém vármegyében: Samacon, Vinokocchoz csatlakozó környékbeli távbeszélő-központ létesült és Mária-Nosztra egyidejűleg a belföldi helyközl. Samac pedig a boszniai helyközi forgalomba is bevonatott.

Az új bortörvény életbeléptetése. A borhamisításnak és hamisított bor forgalombahozatalának tiltalmazásáról szóló folyó évi XLVII. t.-cz. 6. felsége által szentesített, az Országos Törvénytárnak a mai napon megjelent folyó évi 16. számában közzétett és 1909. január hó 1-én fog életbelépni. A törvénycikk szövegét a Budapesti Közlöny holnapi száma is közölni fogja.

Új távirdahivatalok. Szerém vármegyében: Babinagreda községben távirdahivatal nyílt, mely korlátozott nappali szolgálatot tart. Az eger—putnoki helyi érdekű vasut Tihamér, Felnémet, Szarvaskő, Monosbél, Bélaapátfalva, Szilvásvár, Nagyvisnyó, Nekézseny-Sáta, Királd és Kiskapud állomása, továbbá a losoncvidéki h. é. vasut Csehberék, Zlatnó és Rimakokova állomása, végül a sopron—kőszegi h. é. vasut Harkakópháza, Sopronkeresztúr, Nyék-Harácsony, Doborján, Lakompak, Sopronszentmárton, Csáva, Felsőpulya, Felsőlászó, Rőtrendek állomása felhatalmazást kapott állami és magántáviratok kezelésére.

Nagyobb árlejtési eredmények. A Máv. zágrábi üzletvezetősege a dombóvár—bátaszéki vonalon létesítendő magasépitmények építésére hírdetett árlejtésen a legkedvezőbb ajánlat folytán a munkái 559.456 korona árban Wellisch Hugo budapesti építőmester nyerte el. — Zenta állomáson létesítendő összes magasépitményeket Bánhídi Arnold budapesti építőmester építi. — A Máv. ruggyanta-czikkek szállítására hírdetett árlejtést. Szállítást kaptak a Magyar ruggyanta-gyár r.-t. 137.386 korona, a „Matador“ ruggyanta- és balata-művek r.-t. Ligetfalva 65.188 és a Kábelgyár r.-t. Pozsony 4991 korona értékben. — A földmivélségi minisztérium a báltoni kotráshoz szükséges kotróhajó építésére, illetve szállítására hírdetett árlejtést. A legkedvezőbb ajánlatot Könyves-Tóth Zaccaria kotrógyár úpesti czég tette, amely 167.772 koronáért építi meg a hajót.

A kolozsvári kamara és a Moderne Kunst. A Kolozsvári kereskedelmi és iparkamara legutóbbi teljes ülésén foglalkozott a Moderne Kunst ismert ügyével és a következő határozatot hozta: „A berlini Moderne Kunst képes hetilap a m. kir. kereskedelmi miniszter közbenjárására hajlandó az 1909. év folyamán egy husvéti külön számot kiadni, amely a művelt nagyvilág előtt kizárólag Magyarországi közgazdasági állapotát tárja fel és ismerteti hazánk ipari és kereskedelmi viszonyait. A kamara legnagyobb készséggel gyűjti össze és dolgozza fel a kerületére vonatkozó adatokat, csupán arra kéri a minisztert, hogy a rendkívül magas közzétételi díjakat rendezze a lap kiadóhivatalával és vállalja el saját tárczája terhére.“

Vásárváltozások. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a Sopron vármegye területéhez tartozó Szil községben a december 24-ikére eső országos vásár ez évben kivételesen december 21-én tartassék meg, — megengedte továbbá, hogy Budapest székesfővárosában a december 24-ikére eső heti állatvásár ez évben kivételesen december 23-án, — megengedte, hogy a Pozsony vármegye területéhez tartozó Pozsony sz. kir. r. t. városban a december 25-ikére eső heti marhavásár ez évben december 24-én, a jövő évi január 1-jére eső heti marhavásár pedig december 31-én, — hogy a Zemplén vármegye területéhez tartozó Szerencs községben a jövő évi január 16-ára eső országos vásár kivételesen január 18-án és az 1909. április 24-ére eső országos vásár kivételesen április 1-én és végül hogy Gömör-Kishont vármegye területéhez tartozó Putnok nagyközségben az 1909. február 1-ére és 2-ára eső országos vásár február 3-án és 4-én, az április 5-én és 6-ára eső országos vásár március 29-én és 30-án, a március 25-ikére eső hetivásár március 24-én, a május 20-ikára eső hetivásár május 19-én, a június 10-ikére eső hetivásár június 9-én, a szeptember 16-ára eső hetivásár szeptember 15-én, a szeptember 30-ára eső hetivásár szeptember 29-én és végül az október 7-ére eső hetivásár október 6-án tartassék kivételesen meg.

A Szápáry-köszénbánya r.-t. tőkeemelése. Ez év elején alakult meg egy millió korona alaptőkével a Szápáry-köszénbánya részvénytársaság. Ez a tőke

— úgy látszik — kevésnek bizonyult a befektetésre, erre vall legalább az, hogy a társaság 1909. január 10-re rendkívüli közgyűlést hívott egybe az alaptőke felemelése tárgyában. Az alaptőkét — hír szerint — 500.000 koronával emelik fel 1.500.000 koronára.

Állami kedvezmény. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök hozzájárulásával az 1907. évi III. t.-cz. 1. §-ában meghatározott állami kedvezményeket a „Magyar Papír-Részvénytársaság” részsahegyi cseégnék Rózsahegyen létesített papírneműket és papírosanyagot előállító ipartelepe részére az 1908. év július 15-től számítandó 15 évre engedélyezte.

Csöd. A budapesti kereskedelmi és váltóörvényesszék a mai napon Blum és Társa budapesti bef. czög (IV., Kossuth Lajos-ut. 14. sz.), egyedüli tulajdonosa Blum Lipót Lajos egyenruhakészítési és egyenruházati felszerelési cikkek elárúsítási üzlet tulajdonosa ellen a csödöt megnyitotta. Csödbiztossá kinevezte Kelemen Imre törvényszéki bírót, tőmeggondnok-helyettesé dr. Gyöngyösi Tivadár ügyvédet. A követelések bejelentésének határideje 1909. január 23. napja, felszámolási tárgyalás 1909. február 16-án. A csöd választmány megválasztása pedig 1909. február 17-én lesz.

Levelezői megbízatás visszavonása. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter N. Savidis és társa burgasi czégtől a m. kir. kereskedelmi muzeum tiszteletbeli levelezői megbízatást visszavonta.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. deczember 17-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban fagypont körüli hőmérséklet mellett, jobbra borult és csekély kivétellel száraz volt az idő. A hőmérséklet maximuma Fiumében 10 C°, minimuma Aknaszlatinán —8 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Nyugaton elvélve csapadék és fagypont körüli hőmérséklet, keleten pedig erős éjjeli fagy várható.

Állomás	Levegőmagasság 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmérséklet	
					max.	min.	max.	min.
A-Szalatina	703	6.4	NE	2	0	0	8	0
Ungvár	67.9	4.3	SE	1	0	0	0	0
Késmárk	66.2	0.5	S	1	0	0	0	0
Lesonca	57.9	0.6	—	1	0	0	0	0
Ogyalla	55.2	0.0	SW	1	0	0	0	0
Budapest	64.0	0.5	SE	1	0	0	0	0
Hódmező	64.0	0.5	SW	1	0	0	0	0
Köszvény	64.7	0.4	SE	1	0	0	0	0
Pécs	65.2	0.4	N	1	0	0	0	0
Zágráb	64.2	0.5	—	1	0	0	0	0
Fiume	59.8	8.3	—	1	0	0	0	0
Szeged	66.7	1.8	NE	1	0	0	0	0
Temesvár	66.9	0.8	E	1	0	0	0	0
Nagyvárad	0	—	—	—	—	—	—	—
Kolozsvár	69.5	5.2	—	—	—	—	—	—
Nagyszombat	68.3	2.2	SE	1	0	0	0	0
Szalimár	—	4.6	NW	1	0	0	0	0
Eger	—	0.2	NW	1	0	0	0	0
Arvavárja	—	0.8	SE	1	0	0	0	0
Selmeczbánya	—	1.4	SE	1	0	0	0	0
Komárom	—	0.0	SE	1	0	0	0	0
Magyar-Ovár	—	0.4	SE	1	0	0	0	0
Sopron	—	0.6	S	1	0	0	0	0
Eszék	—	0.6	NE	1	0	0	0	0
Cirkvenica	—	0.4	—	—	—	—	—	—
Doboz	—	7.8	SE	1	0	0	0	0
Köcskmető	—	1.4	E	1	0	0	0	0
Óroszlány	—	2.0	W	1	0	0	0	0
Árad	—	0.1	SE	1	0	0	0	0
Zombolya	—	1.2	SE	1	0	0	0	0
Verecz	—	0.6	SE	1	0	0	0	0
Orsova	—	0.4	NE	1	0	0	0	0

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, deczember 17.

A készáru piaccon szilárd volt ma az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok jobb vételkedvet mutattak, mint az utóbbi napokban, jobb árak fizetésére is mutattak némi hajlandóságot, élénkebb üzlet azonban mégsem fejlődhetett ki, de csak azért, mivel az árubirtokosok kissé rátartósak voltak. Mindössze mintegy 8000 mm. buza kelt el a tegnapiaknál 15 fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 26.20 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 24.80 korona 74.5 kilós felsőmagyarországi buzáért. Egyéb gabonane-műek közül rozs 10 fillérrel drágább, árpa, zab és tengeri változatlan. Forgalomba csak 400 mm. rozs került 20.30 koronás áron. — A határidő-piaccon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor szilárdan és a tegnapi zárlatnál jóval magasabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán eleinte igen élénk vételkedv mutatkozott, mire még tovább javultak az árfolyamok, később azonban meglehetősen üzlettelenség állott be, mire aztán esendes irányzat mellett egy kis visszafejlődés volt észlelhető. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza és az októberi buza tíz-tíz fillérrel, a májusi tengeri hat fillérrel javította az árfolyamát, ellenben az áprilisi rozs tíz fillérrel, az októberi rozs hat fillérrel gyengült, míg az áprilisi zab változatlan maradt.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ár 100 kg.	kilós	Ár 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	25.65—26.80
"	76	25.15—25.55	80	25.80—26.20
"	77	25.35—25.75	81	25.95—26.35
"	78	25.60—26.95	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	25.45—25.80
"	78	24.95—25.25	80	25.60—25.95
"	77	25.15—25.50	81	—
"	78	25.30—25.60	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	25.40—25.80
"	75	—	79	25.55—25.90
"	76	24.05—25.45	80	25.60—26.05
"	77	25.25—25.55	81	—
Bánsági uj	74	—	78	25.45—25.85
"	75	—	79	25.60—25.95
"	76	25.10—25.40	80	25.85—26.10
"	77	25.30—25.65	81	26.00—26.40
Bácskai uj	74	—	78	25.50—25.95
"	75	—	79	25.65—26.10
"	76	25.15—25.55	80	25.80—26.20
"	77	25.25—25.75	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	20.50—20.70
középmínőségű uj	—	—	—	20.20—20.40
Arpa takarmány I.-rendű	—	—	—	16.25—16.45
II.-rendű	—	—	—	15.85—16.15
Köles	—	—	—	18.75—14.—
Zab I.-rendű	—	—	—	17.45—17.75
II.-rendű	—	—	—	17.05—17.40
Tengeri belföldi uj	—	—	—	14.00—14.30
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piaccon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 600 mm. 80 kg. 26.20 korona, 500 mm. 79 kg. 25.90 korona, 200 mm. 78.5 kg. 25.90 korona.
Pestvidéki: 100 mm. 77 kg. 25.40 korona, 100 mm. 76 kg. 25.50 korona.
Felsőmagyarországi: 100 mm. 75.5 kg. 24.80 korona, 200 mm. 74.5 kg. 24.80 korona.
Dunai: 200 mm. 79 kg. 26 korona.
Erdélyi: 150 mm. 79.5 kg. 25.80 korona, 100 mm. 77.5 kg. 25.30 korona, 350 mm. 77 kg. 25.30 korona.
Bácskai: 1300 mm. 78 kg. 26.20 korona.
Beeskerei: 1200 mm. 78 kg. 26.0 korona, 2100 mm. 78.3 kg. 25.80 korona, úszkös.
Rozs: 400 mm. 20.30 korona, kpi. par.
 Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

A határidőpiaccon kötöttet:

Délfelött:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
 Buza 1909 áprilisra 12.66, 12.65, 12.71, 12.66.
 Buza 1909 októberre 11.16, 11.17, 11.14, 11.17.

Rozs 1909 áprilisra 10.45, 10.42, 10.44, 10.37.
 Rozs 1909 októberre 9.58, 9.46.
 Zab 1909 áprilisra 8.70, 8.71.
 Tengeri 1909 májusra 7.40, 7.41, 7.39, 7.44.

1 óra 30 percetkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.65—12.66
1909. októberi buza	11.13—11.14
1909. áprilisi rozs	10.33—10.34
1909. októberi rozs	9.45—9.46
1909. áprilisi zab	8.72—8.73
1909. májusi tengeri	7.41—7.42

Budapesti gabonaforgalom.

1908. deczember 15-ől deczember 16-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	10040	368
Rozs	2045	596
Arpa	1625	91
Zab	1010	235
Tengeri	2562	—
Liszt	—	7330
Korpa	—	5407

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde ma nagyon nyugodt volt. A külföldi tőzsdékről beérkezett tudósítások kielégítőek voltak, ennek folytán nyugodtan, de a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel nyit meg az értéktőzsde. Kezdetben elég jó vételkedv mutatkozott és csekélységgel még tovább javultak az árfolyamok később azonban bécsi árbitrázs-eladásokra egy kis visszafejlődés állott be. A déli tőzsdén nagyon nyugodt, de mégis barátságos volt a hangulat, csak igei gyöngye forgalom fejlődött ki, az árfolyamok azonban jól tartották magukat, sőt csekélységgel még javultak is. A Közuti iránt megint élénkebb érdeklődés mutatkozott, minek folytán tegnap óta 2.50 koronával javította az árfolyamát. A mai üzlet folyamát forgalomba került: Osztrák hitel 619.—620.50—618.75—620.25 koronán, Magyar hitel 718.—719.50—717.50—718.50 koronán, Államvasut 668.50 koronán Leszámitolóbank 477 koronán, Jelzálog 411.—410.—411.50 koronán, Rima 517.—517.50 koronán Városi villamos vasut 262.50 koronán, Közuti 581.50—584.— koronán, Magyar koronajáradék 91.35—91.25 koronán, Hazai bank 275.50 koronán, Salgó 571.50 koronán, Adria 376.— koronán.

Előtőzsde.

Előtőzsde gyengült.
 Kötöttet: Osztrák hitelrészvény 620.—618.75 Magyar hitelrészvény 719.50—717.50, Rimamurányi vasmű 517.25—517.—, Magyar leszámitolóbank 477.—475.25, Jelzálogbank 411.—412.—, Közuti vaspálya 581.50—582.—, Magyar koronajáradék 91.25—91.35.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde kedvező.
 Kötöttet: Osztrák hitelrészvény 619.50—620.75 Magyar hitelrészvény 718.75—719.50, Osztrák-magyar államvasut 668.75—660.25, Rimamurányi vasmű 517.—517.50, Magyar leszámitolóbank 476.—476.50, Jelzálogbank 410.—411.—, Közuti vaspálya 582.—584.50, Városi villamos vasut 262.—262.75 Magyar koronajáradék 91.25—91.35, Hazai bank 277.—, Kereskedelmi bank 3315.—.

A prémiumüzletben díjbitosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— K, nyolcz napra 8.—10.— K, 1908. deczember hó végére 18.—20.— K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsdén csekély forgalom mellett barátságos volt a hangulat. Az értékek árfolyamai 1—2 koronával javultak.

Kötöttet: Osztrák hitelrészvény 620.50—621.50, Déli vasut 101.50—102.50. Végül Osztrák hitelrészvény 621.—, Déli vasut 102.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, deczember 17. (Saját tudósítónktól.) A forgalom ma csaknem egészen megakadt, az eladók mégis 5 fillérrel emelték a buza, rozs és takarmány-árak árát s mivel csekély volt a kínálat, szükség ese-

SZÉN, koks, briket,
antracit
 összes gazdasági,
 ipari és házi célokra
 Telefon: Detail 26-27. 78-24, Engros 184.

Radnay Károly
 BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.
 ANTRACIT BUDAPEST

tén az áremelést meg kellett volna adni. Árpa folytonos üzletlenség mellett tartott áron maradt.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 13.35 - 13.90 korona, marosi és bánáti 13.10 - 13.40 kor., mosoni 12.50 - 12.90, korona, tótfelvidéki 12.40 - 12.95 korona, déli vasuti 12.55 - 13. - korona, marchfeldi 12.20 - 12.60 korona.

Rozs: tótfelvidéki 10.40 - 10.65 korona, csepeli 10.35 - 10.50 korona, pestmegyei 10.50 - 10.65 korona, déli vasuti 10.35 - 10.60 korona, különféle magyar 10.35 - 10.60 kor., osztrák 10.20 - 10.45 korona.

Árpa: morvaországi 9.20 - 10.35 kor., marchfeldi 8.50 - 9.10 korona, bécsvidéki 9. - 9.30 korona, tótfelvidéki 8.10 - 9.80 korona, csepeli 7.80 - 8.40 korona, közepdunai állomások 8.20 - 8.80 korona, déli vasuti 8.40 - 9.40 korona, északmagyarországi 7.60 - 9.10 korona, tiszavidéki 7.60 - 8.50 korona, sörárpa - - - - - korona, takarmányárpa - - - - - korona.

Magyar tengeri: régi 8.90 9.15, új 7.55 - 7.80 korona, cinquantin 10.10 - 10.30, új 9. - 9.50 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.80 - 9.35 kor., közepes - - - - - kor., elsőrendű - - - - - kor., válogatott 9.35 - 9.75 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.80 - 8.95 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, december 17. A mai előtőzsdén ismét nagy üzleti csend uralkodott. Számottevő tranzakciókat egyáltalában csak alpesi bányarészesvényekben eszközöltek, melyek a helyi spekuláció eladásai folytán három koronával visszaestek. A forgalom fejlődését a többi értékekben a magyar politikai helyzet tisztázatlan volta és a törökországi bojkottmozgalom további fennállása akadályozta. Az irányzat azonban csak kismértékben lanyhult és az árfolyamok később ismét javultak. A déli tőzsde nyugodtan, tartott árfolyamokkal indult. Később az osztrák miniszterelnöknek a külügyi helyzetre vonatkozó megnyugtató jelentései következtében az irányzat szilárdult. Hitel- és alpesi bányarészesvényeket

élenkben kerestek. Berlinből a bányarészesvények irányzatát jelentik.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitelr. 619. - Magyar hitelr. 716.50. Länderbank - - - - - Allamvasut 667.50 - - - - - Elbavölgyi vasut - - - - - Déli vasut 100.50 - - - - - Alpési bányarészesv. 626.25. Rimamurányi 515.50. Májusi járadék 94.40. Magyar koronájár. 91.25. Orosz érték 97.35. Török sorsjegy 176. - Német márka 117.32.

1 órákor jegyeztek:

Osztrák hitel 619. - Magyar hitel 716.50. Länderbank 421. - Unio-bank 519. - Allamvasut 668. - Anglo-bank 291. - Bankverein 503.50. Déli vasut 100.50. Gőzhajó - - - - - Alpési bányarészesv. 626.50. Májusi járadék 94.40. Magyar koronájár. 91.25. Török sorsjegy 176. - Német márka 117.32. Elbavölgyi vasut - - - - - Rimamurányi 517. - Orosz járadék - - - - - Keleti vasutak - - - - - Skoda - - - - - Magyar jelz. - - - - - Kárpáti petróleum - - - - -

Bécs, december 17. (Osztrák értékek zárlata) 4.2 százalékos papír-járadék 94.40, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.70, 1860-as sorsjegy 150.50, Osztrák hitelsorsjegy 457.50, Angol osztrák bankrészesvény 290. - Bécsi Bankverein 503. - Osztrák-magyar bank 1733. Déli vasut 100.25 Dunagőzhajózási társ. 902. - Dohány rész. 347. - Cs. k. arany (vert) 11.33 Német bankv. 117.25 Osztr. Lloyd 409. - 4.2 sz. ezüst. jár 94.35 - 97.40, Osztr. koronájár. 94.55, 1864-es sorsjegy 266. - Osztrák hitelintézeti részesvény 620.75, Union-Bank 519.50, Osztrák Länderbank 420.50, Osztrák-magyar államvasut 667.75, Elbavölgyi vasut 440. - Alpési részesvény 627.25, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 239.70, Lipótkohó 413. - Töröksorsjegy 177.25. Szilárdult.

Bécs, december 17. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 109.75. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 137.50, Magyar hitelbank részesvény 721. - Magyar lezárt és váltó részesvény - - - - - Rimamurányi 517.50, Magyar czukoripar - - - - - Adria hajózási részesvényszerződés - - - - - Magyar koronájár. 91.20, 4 százalékos magyar földieherm. kötv. 92.40, Magyar nyér.-k. sorsjegy 182.50, Kassa-Oderbergi vasutrészesvény - - - - - Magyar jelzálogbank 408. - Magyar keresk. bank 33.25.

KÜLFÖLDI ERTEKTŐZSDE

Berlin, december 17. (Tőzsdei jelentés.) Bár az üzleti helyzet változatlan volt, mindazonáltal szilárdabb alaphelyzetre változtatásokat, ami egyrészt a politikai helyzet kedvező birálatának és a tegnapi newyorki tőzsdének szilárdabb zárata nyújtott támaszpontot. Ugyyszólván, valamennyi értékpapírban árfolyamjavulás volt észlelhető anélkül azonban, hogy nagyobb forgalom fejlődhetett volna ki, kivétel képeztek az amerikai értékek és hajózási részesvények, amelyekben meglehetősen üzleti tevékenység fejlődött ki. Baltimore részesvények 1 1/2 Paquetfahrt 0.85 és Lloyd-részesvények 0.60%-al indultak magasabban. Járadékok közül, amelyek általában jól tartották magukat, japániai lényegtelenül gyengültek, ellenben 1902-ös oroszok későbbben árfolyamaikat megjavíthatták. Az üzlet későbbi menetében Deutsch-Luxemburgiak iránt a spekuláció nagyobb keresletet fejtett ki, ami e részesvénynek mintegy 2%-nyi emelkedését vonta maga után. Egyébként az üzlet tartott árfolyam mellett annál is inkább csendes volt, mert a tőzsdén kívül állók részéről semmiféle ösztönzés nem mutatkozott. A zárlat szilárd. Magánlezárt kamatláb 3 1/2%. Napipénz 2 1/2%. Az ultimópenzt 4 1/2%-ra taksálják.

Zárlatok jegyzetelték: 4.2 százalékos papírjáradék - - - - - 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98. - osztrák hitelrészesvény 195.70, Déli vasut 18.20, orosz bankjegyek 214.20, 4 százalékos új orosz kölcsön 76.30, Disconto Commandit 179.20, Dinamit-truszt - - - - - Harpeni 193.10, Unifikált török járadék 93.25, 4.2 százalékos ezüst-járadék 94.50, 4 százalékos magyar aranyjáradék - - - - - Magyar koronájár. 91.60, Osztrák-magyar államvasut 143.90, Bécsi váltóár 85.25, Olasz járadék - - - - - Alt. villamosági Edison 218.50, Gelsenkircheni 188.90, Laurakohó 193.90. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) december 17. 4.2 százalékos papírjáradék 97.50, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.90, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.30, Osztrák hitelintézeti részesvény 195.20, Osztrák-magyar államvasut 143.50, Északnyugati vasut - - - - - Bustiehradi vasut - - - - - Londoni váltóár

Table with columns for Buza, Egyéb gabonaneműek, Burgonya, and Különféle termények. It lists various agricultural products and their prices in different units.

Table with columns for Allamadosság közkölcsönök, Záloglevelek elsőbbségek, Biztosító társaságok, Gőzmalom, and Különféle vállalatok. It lists financial instruments, insurance companies, and other enterprises.

Table with columns for Bankok részesvényei, Takarékpénztárak, and Sorsjegyek. It lists bank shares, savings banks, and lottery tickets.

204.45, Bécsi Bankverein —, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölcsön —, 4.2 százalékos ezüstjárdék —, Osztrák koronajárdék 94.50, Magyar koronajárdék 91.65, Osztrák-magyar bank 124.50, Déli vasút részvény 18.10, Elbevölgyi vasút —, Bécsi váltóár 842.25, Párisi váltóár 813.66, Union bankrészvény —, Alpisi oányarészvény —, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) december 17. 4.2 százalékos ezüstjárdék 97.20, 1860. sorsjegy 153.50, Déli vasút 18.30, 4 százalékos aranyjárdék 97.30, Osztrák nitelrészvény 195.65, Osztrák-magyar államvasút 143.25, Olasz járdék 103.68, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 92.80, Nyugodt.

London, december 17. Angol consol —.

Páris, decz. 17. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járdék 96.67, Osztr. aranyjárdék 97.10, Magyar aranyjárdék 91.10, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 493.50, 3 százalékos Olasz járdék 104.45, Déli vasút elsőbbségi kötv. 284.—, 5 százalékos marokkói járdék 520.—, 4 százalékos Kons. amort. román járdék 89.50, 4 százalékos Amort. román járdék 1905.—, 5 százalékos Orosz járdék 1906. 100.07, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 514.—, 4 száz. Szerb járdék 1907.—, 4 százalékos spanyol járdék 97.—, 4 százalékos unifikált török jár. 93.25, Török sorsjegy 174.—, Török dohányrészvény 375.—, Osztrák földhitelezet 1105.—, Osztr. Länderbank —, Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 1547, Banque Ottomane 709.—, Osztr. magyar államvasút —, Déli vasút 107.—, Meridional vasút 674, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 542.—, Rio Tinto 18.44, Sucrerie d'Egypte 34.—, Tula 268.—, Thomson Houston —, Uríkányl köszén 154, Chartered 21.—, De Beers 271.50, East Rand 109.—, Jagersfontein 95.50, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 57.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.31, Váltó német piacokra (rövid) 122.87, Váltó Bécsre (rövid) 104.81, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4, Váltó Svájcra (rövid) 1/8, Csek Londonra 25.14, Magánkamattab 2 1/8, Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Vágómarhavásár.

Budapest, december 17. (Braun József és fia elentése az „Egyetértés” részére.) Felhajtott: 2436 darab vágómarha és pedig 1519 darab magyar és tarka ökör, 595 darab magyar és tarka éhen, 13 darab bosnyák ökör, — darab bosnyák éhen, 126 darab magyar és tarka bika, — darab oosnyák bika, 37 darab magyar bivaly és 20 növendékmarha, — darab bosnyák bivaly.

Következő árak jegyeztettek métermázsánként élősulyban levonás nélkül:

Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 70.— 76.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, középminőségű 58.— 68.— koronáig, silány minőségű 48.— 56.— K.-ig, Tarka hizott ökör legjobb minőségű 74—90 koronáig, kivételesen — K. középminőségű 64—72 koronáig, silány 52.— 62.— koronáig, Magyar paraszt ökör legjobb minőségű 56.— 64.— kor.-ig, középminőségű — kor.-ig, silány 46.— 54.— koronáig, Magyar tehén legjobb minőségű 40.— 64.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőségű — koronáig, Tarkatehén legjobb minőségű 42.— 72.— koronáig, kivételesen 74.— koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőségű — koronáig, Bika legjobb minőségű 52.— 64.— koronáig, kivételesen 70.— koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőségű 40.— 50.— koronáig, Bivaly legjobb minőségű 32.— 44.— koronáig, kivételesen 48.— koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőségű — koronáig, Kicsontozni való marha 32.— 44.— koronáig, Boszniai ökör legjobb minőségű — koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőségű 46.— 52.— koronáig, Növendékmarha 40.— 56.— koronáig, Mind 100 kilónként élősulyban. A felhajtás mintegy 100 darabbal kisebb volt a múlt hetinél, a kereslet is valamivel javult, ennélfogva az árak, — különösen gyengébb minőségűknél — 2 K mmázsánként emelkedtek.

A karácsonyi ünnepek miatt a jövő héten a vásár s z e r d á n tartatik meg.

Budapesti szurómarhavásár.

Budapest, december 17. Felhajtott: 145 drb élő borju (közte 43 rugott), 12 drb leölt borju, — drb növendékmarha, — drb élő bárány, — drb leölt bárány.

Arjegyések: Elsőrendű élő borjukért 84—92 fillér, kivételesen 94—96 fillér; középminőségű élő borjukért 50—64 fillér; leölt borjukért 88— fill.; silány és rugott borjukért 82— fillér, növendék-

marháért — fillér, kilogrammonként, levonás nélkül. Elő bárányokért — korona, leölt bárányokért — korona páronként. Az irányzat lanyha volt, az árak 2—4 fillérrel gkéknt csökkentek.

Bécsi szurómarhavásár.

St.-Marx, december 17-én. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra fölhoztak: 5415 darab borjut, 4032 darab fiatal sertést, 2711 levágot sertést, 346 darab levágot juhot, — darab élő juhot, 511 darab bárányt.

Eladási árak kilogrammonként: Levágot borju 70—98 fillér; elsőrendű 100—120 fillér; legeleje 122—132 fillér; élő borju — fillér; legelsőrendű — fillér; élő huszterés 88—114 fillér; élő hizott sertés 80—106 fillér; levágot nehéz sertés 108—116 fillér; levágot hizott sertés 100—116 fillér; könnyű sertés 128—132 fillér; elsőrendű stüldő 108—124 fillér; levágot juh 60—92 fillér; bárány 18—36 korona páronként.

Heti lóvásár.

Budapest, december 17-én. (Hiv. tud.) A Tattersallban ma tartott heti lóvásárra felhajtottak 172 darab I., 299 darab II. oszt. lovat. Összesen 472 darabot. Elkelt 292 darab ló. A székesfőváros 46 darab vágólovat vásárolt 40—92 korona között váltakozó árban.

Sertéskereskedelmi csanakok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, december 17-én. (Hivatalos tudósítás Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban) 120—122 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 122—123 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr.-ig) 122—123 fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammon fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—280 kilogramm sulyban) 121—123 fillérig, Könnyű (páronként 240 kgr.) 121—123 fillérig.

Sertéslétszám: 1908. évi december 15. napján volt készlet 23245 drb., 1908. december hó 16-án felhajtott 760 darab, 1908. december 16-án elszállított 146 darab, 1908. december 17. napjára maradt készletben 23859 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, decz. 17. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 1593 darab sertés, 331 darab stüldő, 14 darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb stüldő — malacz. Mai napi felhajtás 774 darab sertés, 200 darab stüldő, — darab malacz, összesen 1367 darab sertés, 531 darab stüldő — darab malacz. Eladatott 1469 darab sertés, 78 darab stüldő, — darab malacz. Eladatlannul visszamaradt 988 drb sertés, 453 darab stüldő, 14 drb malacz. Mai árak: Zsirterés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül éltsulyban 88—94 fillér, éltsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 503 kgr.-ig, 88—94 fillér, éltsulylevonással — fillér. fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, éltsulylevonással 107—114 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, éltsulylevonással 107—114 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, éltsulylevonással — fillér. Huszterés, nehéz 300 kilogrammon felül — fil.-ig, könnyű 140—300 kgr.-ig, — fillérig, éltsulylevonással — fillér. Belföldi stüldő 64—96 fillérig, külföldi stüldő 88—96 fillérig. Malacz — fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősulyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Deczember 17. —

Kinevezések. A külügyminiszter murai és köröstarcsai Török Béla államtudományi doktor, II. oszt. udvari és miniszteri fogalmazót I. osztályu udvari és miniszteri fogalmazóvá a külügyminisztériumba; a vallás- és közoktatásügyi miniszter a tudományegyetemi nyomdához dr. Tóth Gyula könyvtárusi másodsegédet könyvtárusi első segéddé végleges minőségben, Niertit Dániel könyvtárusi harmadsegédet könyvtárusi másodsegéddé, Bauer Gyula ottani díjnot pedig könyvtárusi harmadsegéddé, a két utóbbit ideiglenes minőségben, Klepeisz Aladár okleveles tanítót a tuzsinaí állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Bucska Imre okleveles tanítót a magurkai állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Palotai József okleveles tanítót a kiskundorozsmai külterületi állami elemi népiskolához rendes tanítóvá; az igazságügyminiszter Adamis Győző nyitrai törvényszéki díjnot az aranyosmaróti törvényszékhez irnokká nevezte ki.

Pályázatok. A sátoraljuhelyi pénzügyigazgatósághoz két szemlési állásra 14 nap alatt, ugyanott több vigyázói állásra 4 hét alatt; a kaposvári pénzügyigazgatóságnál díjas adóhivatali gyakornoki állásra 14 nap alatt; az állami számvéviszknél hivataliszolgai állásra január 31-ig adandók be a pályázatok.

VIZÁLLAS.

m é t e r		m é t e	
decz. 18. decz. 17.		decz. 18. decz. 17.	
Inn	Bárding 0,12 0,11	M.-Szeged	0,05 0,02
Dana	Passau 0,89 0,80	Tekoháza	0,45 0,28
	Linz 1,71 1,71	V.-Námény	1,05 1,80
	Bécs 1,75 1,76	Tokaj	0,50 1,40
	Pozsony 0,02 0,05	Tiszafüred	0,78 0,30
	Komárom 0,78 0,78	Szolnok	1,25 0,92
	Budapest 0,14 0,18	Csongrád	1,58 1,86
	Paks 0,85 0,67	Szeged	1,54 1,30
	Mohács 0,59 0,12	T.-Bocsa	1,03 1,43
	Gombos 0,59 0,12	Titel	0,90 0,70
	Iljvidék 0,38 0,17	Óndavn	0,50 0,30
	Panceova 0,38 0,17	Tapoly	0,50 0,30
	Orsova 0,38 0,17	Bredoz	1,22 2,40
	Novafalu 0,19 0,18	Sali	1,80 0,—
Morva	Zselica 0,19 0,18	Hernád	0,25 0,28
Vág	Zselica 0,19 0,18	Hernád	0,25 0,28
	Trencsén 0,74 0,75	Bereettyó	0,01 0,18
Kába	Szerecs 0,60 0,60	B.-Tifalu	0,02 0,06
	Sz.-Gothárd 0,16 0,—	Körös	0,30 0,30
	Sárvár 0,— 0,91	Csicsa	0,18 0,—
	Győr 0,86 0,86	N.-Várad	0,89 0,38
Dráva	Zákány 0,11 1,13	Rényes	0,04 0,02
	Bárcs 0,78 0,78	Tenke	0,43 0,—
	Rszék 0,07 0,09	Gurahone	0,10 0,16
Mura	M.-Szerdah. 0,06 0,04	Rorosjón	1,88 1,92
Száva	Záráb 0,16 1,16	Rákás	1,12 1,60
	Sziszák 0,40 0,44	Gyoma	0,08 0,06
	Mitrovicza 2,66 2,70	Gy.-Fehérvár	0,— 0,—
	Dócs 0,12 0,24	Branyicska	0,— 0,—
	Szatmár 1,28 0,84	Sohorsik	0,86 1,10
	N.-Mallény 0,82 0,88	Arad	0,51 0,18
Kraszna	Munkács 0,28 0,15	K.-Kestély	0,14 0,02
Latoros	Homonna 0,28 0,15	Kisvátó	0,62 0,54
Ung	Pereszény 0,25 0,10	Temesvár	0,48 0,60
		Bécskelek	0,05 0,01

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

„AZ ANKER“

élet- és járadékbiztosító társaság.

Magyarországi Igazgatósága:

== BUDAPEST. ==

Az „Anker-palota“ építkezésének befejeztéig

V., ERZSÉBET-TÉR 13. SZ.

Vagyon 174 millió korona. Biztosítási állomány 538 millió korona. Kifizetések 338 millió korona. A társaság eszközei: Mindennemű tőkebiztosításokat halál- esetre, kihazasítási és akkori el- látási biztosításokat, továbbá gyer- mekbiztosításokat nevelési járadékkal és a nélkül, melyeknél a díjfelvétel a szerződő korábbi elhalálásával megszűnik, életjáradék-biztosításo- kat, meghatározott és olcsó díjak mellett. A társaság vagyonából Magyar- országon 1907. év végén 27 millió korona van elhelyezve. Mindennemű felvilágosítást készségesen nyújtanak az „Anker“ képviselői.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

kik bármily

nemi betegségben szenvednek,

mini huycsó és hólyagbajok, huycsószékületek, vizeletti zav- rok, éjjeli magömlések, sebek és bujkoros bántalmak (ephi- lis, az ünfertőzés utóhatásként fellépő idegbajok, korai férf- erő elgyengülés, bármily békültekek stb. nőknél fehérletyás, méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyításra szigo- ruan tudományos és lelkiismeretes gyókyvmódiánál fogva legjobb ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. or. és kir. osztály főorvos országos hírl. és a legregibb, 82 éve leonálló rendelt. intézetős

Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10—4-ig és 7—8-ig este. Időt huycsó és hó- lyag bajok vizsgálatá villamos huycsóútkör segélyével.

Vidékiek levelekre kimorló választ és szakaszeri tanácsot nyu- nak, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

KÜLÖNFÉLÉK.

Boldog vagyok ...

Van egy dalom, titkos, szerelmes.
Vágyam, mely dőre, ostoba.
Van egy vidék — valahol messze —
Szivem úgy vágy, úgy vonz oda.

Mikor sötét, sejtelmes árnyval
Reám borul az alkonyat,
Elfog a vágy, ragad magával
S nyugtalan szivem hangot ad

Lelkem ott jár — valahol messze —
Hol a homályos éjszakán,
Álmodozva, édesen alszik
Egy kedves, kéruhás leány.

És ajakamon megcsendülnek
Eltitkolt, szerelmes dalok,
Sivár életem minden gondját
Elfeledek — s boldog vagyok.

Novák Pál.

(Kincsek a tenger fenekén.) Londonból írják: Egy angol társaság azzal a tervvel foglalkozik, hogy a naravinói híres tengeri ütközetben elsüllyedt hajókat kiemelje és anyagukat értékesítse. 1827 október 20-án volt az a híres tengeri csata, amelyben Anglia, Franciaország és Oroszország egyesült hajórajja Navarino mellett összeütközött a török-egyiptomi flottával, melynek 62 hajója süllyedt el akkor a tengerbe, közte két sorhajó, tíz háromboczos és huszonkét elsőosztályú naszád. A görög kormány már bele is egyezett a hajók kiemelésébe és csak igen csekély nyereségi részesedést kötött ki magának. Az előmunkálatokat már megkezdték és egyelőre megállapították az elsüllyedt hajók pontos fekvését, azután költségvetést csináltak. Felteszik, hogy az elsüllyedt hajókban rendkívül sok készpénz is volt felhalmozva, mert kevés az ütközet előtt kirabolták a moreai parti városokat. Ezt a készpénzt 736.000 fontra becsülik. Az ágyukból, fegyverekből és a hajótest részes vas alkotórészeiből szintén körülbelül 750.000 font jövedelmet remélnek. Összesen 1700 ágyu volt az elsüllyedt hajókon, egy-egy ágyu értéke 100—300 font sterling (2400—2700 korona). A zászlós hajón pedig állítólag értékes kincseket vittek, amelyek a szultánnak és Ibrahim basának voltak szánva.

(Japán Rothschildok.) Japánország szinte kifogyhatatlan a csodákban. Az Oroszországgal szemben kivívott csodálatos győzelme óta, mely egyszerre a nagyhatalmak sorába emelte ezt a kis országot, napnap után újabb tanujelét adja ez a nép erejének és haladásának. Ujdonság erejével hat kétségtelenül az a hír is, hogy Japánországnak óriás kereskedelme és ipara van és a vállalkozási szellem is nagyon föllendült. Az orosz-japán háboru befejezése után több mint ezerháromszáz millió jen tőkével új vállalatok indultak meg (1 jen = 2.09 korona). E vállalatok egyrésze természetesen megbukott, de a gazdasági élet nagyon föllendült, mert Japánországnak sok biztos alapon nyugvó vállalata van. Ilyen vállalat például a Micsui, a legnagyobb japán kereskedőház. A Micsui név nem kevésbé ismeretes a Keleten, mint Európában a Rothschildoké és Japánországban szállóigévé lett ez a mondás: „gazdag, mint egy Micsui”. E vállalat alapját több mint háromszáz évvel ezelőtt rakták le. A Micsui-ház ötszáz millió korona forgalmat csinál évente. A Micsui-ház főbb üzletágai: a Micsui-bank, a Micsui kereskedelmi társaság, a Micsui-bányavállalat. A Micsui-társaság befizetett tőkéje nyolczmillió jen és a pénztárkészlet 1908 január elsején harmincz millió jen volt.

(Uj fajta megélhetési mód.) A párisi „Tribunal Correctionnel” elé a napokban egy embert hoztak, akinek rendkívüli soványtsága nagy feltűnést keltett. Koldulással vádolva került a bíró elé. A tárgyalás megkezdésekor a bíró a szokásos kérdésekkel fordult a vádlotthoz:

- Mi a foglalkozása?
- Modell vagyok a soványító kurára, — volt a válasz.

A bíró elképedve tekintett a sovány vádlottra és bővebb felvilágosítást kért.

— Egy gyáros szolgálatában állok, — magyarázta ekkor a vádlott. Ez a gyáros soványító szerek gyártásával foglalkozik. Az én teendőm az, hogy élő tanúbizonyság legyek arra nézve, hogy a soványító pirulák használata után hogy néz ki az ember. Erre a célra legelőször is egy kaucukból készült és a megpukkadásig felfújt ruhát adnak rám. Ilyen helyzetben aztán lefényképeznek és képet szerkeszték azzal az aláírással, hogy a pirulák használata előtt ilyen kővér voltam. Ezután a kaucuk-öltönyből a fele levegőt eltávolítják és ismét lefényképeznek. Képet ezzel a felirással küldik a vendégeknek: „Egy hónappal a pirulák használata után”. Végre tisztán csak egy trikóban fényképeznek le és most már ezt írják a kép alá: „Két hónapi használata után”. Ez az én foglalkozásom. Csakhogy, sajnos, ebből még sem lehet megélni, mert az egyszerű elkészített klisék hosszú ideig tartanak s addig

nincs szükség újabb fényképekre. Ilyen módon bizony a rendes foglalkozás mellett éhen lehet halni!

(Guerin ur emlékirata.) Guerin Eduárd nevezetes ember. Régebben az idegenek kalauzolásából áll Párisban, 1901-ben betörés miatt a francia törvény-szék élethossziglan tartó száműzetésre ítélte és talvalyig az Ördögsgigetnek volt lakója. 1906 őszén elmenekült és jelenleg Angolországban tartózkodik. A napokban Leedsben esküdtsték elé állították, hogy eldöntsék, vajon kiszolgáltassák-e a szökevényt a francia igazságszolgáltatásnak. Mivel Londonban született, angol alattvalónak ismerték el és így nem fogják kiadni. Guerint azonnal szabadon bocsátották. Most azzal foglalkozik, hogy a rabságról szóló emlékezéseit teszi közzé több angol lapban. Az egyik ilyen cikkében ezeket írja: „Körülbelül nyolczvanan voltunk egy elkerített keskeny helyen. A hőség, a komisz és hiányos táplálkozás miatt csaknem minden héten elpusztult egy rabtársam. A holttesteket minden szertartás nélkül egyszerűen beeregették a tengerbe. Uszással lehetetlen a menekülés, mert a tengerben sok a czápa. Olykor-olykor nem is nagyon vigyáztak ránk. Talán azt akarták az örök, hogy a vizen át menekülni akarók fejedelmi látványt nyújtsanak, amint a biztos halálba indulnak”. Guerin kötetbe gyűjti az emlékezéseit.

(Mégis csak „összeg” az egy fillér.) A bürokratizmus egy ékes virágát mutatjuk be e sorokban. A Nassauer Bote mutat egy szép históriára. A wiesbadeni kerületi főnökség évenként eloszt három járadékpapirból folyó jövedelmet három kórház részére. A három együttvéve 1400 forintot, azaz 2400 márkát hoz, melyből az egyik járadékpapirból folyó összeg a limburgi Vincze-kórházat illeti és pedig 400 frt erejéig, ami pontosan 685 márkát és 2 pfenniget tesz ki. Azonban nagy baj történt. Egy fillért lehuztak ez évben a kiutalt összegből. A szörnyű hibát siettek orvosolni a limburgiak, mint ez a községtanács tárgyalásaiból kitünik. Ő a jogukat nem hagyják. Polyt a perpatvar az egy pfennig miatt, öles jegyzőkönyveket írtak, az átiratok és megkeresések egész légióját bocsátották ki, ahelyett, hogy egyszerűen viselték volna e példátlanul nagy veszteséget, vagy pedig megállapodásra igyekeztek volna jutni az iránt, hogy egyszer ez, másszor meg az az intézet viselje a fillérnyi veszteséget.

A KITAGADOTT

— REGÉNY. —

Írta: RICHARD DALLAS.

22

Hosszas gondolkodás után elhatároztam, hogy beavatom a detektívét a szándékaimba és a beszédet azzal kezdtem el, hogy figyelmesen tettem arra a tényre, ha Withe a köpenyt akkor viselte és hazafött benne, akkor valaki más vihette el és tette le Belle Stanton lakásán.

Azonnal észrevettem, hogy Miles megértette teljes jelentőségét ennek a feltevésnek. Tehát felesleges tovább időzni ennél a tárgynál s így folytattam:

— Éső idő volt akkor éjjel, ha tehát Withe felsőkabát nélkül ment haza, ruháin is okvetlen meglátszott volna. Ugyebár?

Megfigyeltem a detektívét s észrevettem, hogy teljes figyelemmel hallgatja szavaimat.

Rövid gondolkodás után aztán így felelt:

— Minderre, amit ön most mondott, Dallas ur, már én is gondoltam. Megvizsgáltam a halott ruháit, amint ezt mindig meg szoktam tenni, de semmi piszkot nem láttam rajtuk, ami arra engedne következtetni, hogy rossz időben viselte volna. És én tényleg nem is hiszem, hogy Withe ur azon az éjszakán minden felsőruha nélkül ment volna el hazulról.

Minden valószínűség szerint a köpenyben ment el hazulról, de alkalmasint vissza már nem abban jött. Megvizsgáltam tehát az esernyőjét is, amely az aitonál állott. Az ernyő nem volt becsavarva, tehát nem régen volt használatban, de teljesen száraz volt; ezt azonban időközben is megszárihatták s ezért ebből nem lehet semmit sem következtetni.

Elbeszakitottam azzal a kérdéssel, vajon

Withe hordott-e magánál ernyőt, mikor a rendőr őt látta.

Miles azt felelte, hogy a rendőr úgy jelentette, hogy mialatt elment előtte, az ernyőt nyitva tartotta.

Egy kis idő múlva a detektív folytatta:

— Nem elégedtem meg azzal, hogy a ruhákat megvizsgáltam, hanem megnéztem sárga lakkezipőit is. Ezek teljesen újak voltak, a talpuk be sem piszkivta. Tehát lehetetlen, hogy abban a rossz időben kint járt volna bennük.

Azután a sárczipőit kerestem; az ernyő mellett voltak. Látszott, hogy rossz időben viselte a tulajdonosuk és azóta még nem tisztogatták meg, de ezek is teljesen szárazak voltak, tehát mitsem bizonyítanak.

— De hát mi jelentősége van ennek az egész dologban? Withe minden valószínűség szerint azon az éjszakán elment hazulról; a rendőr látta.

— Igen, a rendőr látni vélte — felelte Miles — de a rendőrbiztosok gyakran tévednek.

— Attól tartok, hogy ezzel a következtetéssel egy kissé tulmegy, ha azt gondolja, hogy Withe azon az éjjelen el sem ment hazulról és a rendőr tévedett. Mindketten egy pontot elfelejtettünk tekintetbe venni, ami éppen az ellenkezőjét bizonyítja. Feltéve, hogy a rendőr tévedett a férfi személyazonosságában, aki kijött a házból, de a köpenyt illetőleg nem tévedett, mert valaki ezt elvitte Belle Stanton lakásába. Aki azonban a köpenyt viselte, az egyúttal a hozzávaló sapkát is hordta, mert a rendőr azt is látta. Mivel pedig a sapkát reggel ott találták a szobában, annak viselője tehát visszatért oda.

Miles helybenhagyólag bólintott.

— Ilyen körülmények között — fejeztem én be — okvetlen Withe volt az, aki e holmikát használta, mert senki oda vissza nem tért volna, legkevésbé pedig a gyilkos. Eppen tettének színhelyére.

— Ez igaz — szölt Miles — nem gondoltam a sapkára.

— Én tehát azt állítom, hogy visszatértek a sapkát és a köpenyt is viselte és ezt csak később valaki más csempészte be Belle Stanton házába.

A detektív megcsóválta a fejét.

— Nem hiszem, hogy legutóbbi állítását kellőleg bebizonyítani tudná — szölt nyugodtan — Withe hazajöhetett a sapkában, de nem feltétlen bizonyos, hogy a köpönyeget is hazahozta.

— Nos, majd meglátjuk, kinek van igaza — feleltem én — mert feltevésemet nem voltam hajlandó minden megokolás nélkül félretenni.

Nem beszélünk többet a tárgyról s szótlanul tettük meg az utat a büntető törvényszék börtönéhez. Itt azonnal bebocsátottak bennünket és alig beszéltem az igazgatóval, az utasítást adott, hogy Winterst hozzák fel zárkájából az ő magánaszobájába.

Kis ideig kellett csak várakoznunk és egy börtönőr kíséretében megjelent Winters.

Meglátszott rajta, hogy ez a kis fogság már mennyire megtörte. Teljesen józan és eszének birtokában. Amit szemének élénk felvillanása is bizonyított, amint engem felismert.

Kezet nyugítottam neki és bemutatam neki Miles detektívét. Azután vártam, míg ő nehezen beleroskadt egy székre, hogy összeszedje kissé magát, s én kérdést intézhetek hozzá.

Azonban ő megelőzött, mert hirtelen azt kérdezte tőlem, vajon én azt hiszem-e, hogy ő gyilkolta meg Arturt.

Nem adtam neki egyenes választ, hanem kitérően azt feleltem, hogy azért jöttem ide hozzá, hogy megtudjam, mi a mondanivalója ezen esemény felől.

Néhány perczig a kezembe temette a fejét, mintegy gondolkozva, azután így felelt:

— Én nem értem a helyzetemet, sem az ellenem felhozott bizonyító anyagot nem értettem meg mindaddig, amíg nem olvastam el a lapokat.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK

Pénteken, 1908 december 18-án.

Nemzeti Színház

Előszór:
Szerelmeskedés.
Színmű három felvonásban. Írta: Schnitzler Arthur, fordította Révész F.
Személyek:
Weiring Hans Ujházy
Krisztina Medgyaszay
Schlager Mici Vízvári M.
Fiksz Meszáros
Theodor Dezso
Kátrín Koczéri I.
A férj Gyenes
Lina Kiss A.
Kezdeté 1/28 óraker.

M. Kir. Operaház

Faust.
Nagy opera 5 felvonásban. Zenejét szerzette Gounod, szövegét írta: Barbier és Carré, fordította Ormay.
Személyek:
Faust Déri
Mefistofeles Frdós
Valentin Szomere
Wagner Ney
Margit Svárdström
Siebet Payer M.
Mártha Valeri V.
Kezdeté 7 óraker.

Urania színház

Hogyan mulatunk
Kezdeté fél 8 óraker.

Magyar Színház

A HOLNAP.
Vígjáték 3 felvonásban. Írta: Ha Jos Sándor.
Az új baró Z. Molnár
Az új baronesse Meszáros G.
Dr. Diehrich Sarolta T. Halmi M.
Egyedi Akos Lőrincz
Kezdeté fél 8 óraker.

Vígyszínház

Visszatérés Jeruzsálemből.
Színmű 4 felvonásban. Írta: Maurice Donnay, fordította Adorján A.
Michel Gellé
André M. Hármat
Henriette Judit Góthsz
Susanne P. Gazsi M.
Handelsohn László Fenyevesi
Smil Vendral
Dr. Lurdau Tihanyi
Vozzaberg Tanay
Georges Tapolcsay
Kezdeté fél 8 óraker.

Királyszínház

Mary Ann.
3 peretes 3 felvonásban. Írta: Ha Jos Sándor, zenéjét szerzette Kacsóh Pongrácz.
Lancelot Király
Péter, barátja Palásthy
Mary Ann Patrass
Mr. Leadbetter Marosi A.
Kitti Lóránt I.
Ladi Stewben Orley F.
Alice Kosári E.
Lord Leafles Császár
Parrot hadnagy Papir
Kezdeté fél 8 óraker.

Várszínház

Zárva
Apolló-Projectográf
TELEFON 68-39.
Alarezobál. Értékes ékszeriáda a tengerben.
— Talchimia del amore. —
(Olasz dráma.) Grofó és a Juhászleány. A vasutas álma, A kis gipszszobor árusító.
Gálans gárdista.
Kellemetlen találmány.
Mulatságok a vidéken.
KEZDETE: 5 óraker, vasár- és ünnepnap 3 óraker.

A nagy karácsonyi occasió

egyes cikkeinek árai:

Tiszta selyem liberty	65 kr.
Mintázott nehéz blousselymek	85 "
Sima színes nehéz lousienne	95 "
Kínai nehéz nyerselyem	98 "
Suhogó chang, taffota fleur	1.10 "
Amerikai nehéz duchesse	1.10 "
Lyoni 60 széles nehéz duchesse	1.50 "
Suhogó nehéz fekete taffota	75 " feljebb
120 széles, csikos és kockás selyemruha, mai ára	1.90 "
110 széles, fekete lyoni ruha-taffota mai ára	1.90 "
Váll és színházi echarpeok dus választékban	1.—tól kezdve

A londoni kiállításon kiállítva volt színes duplaszéles chantung 1.65

Lyoni blous és jupon-selymek mesés árai: 1.10, 1.25, 1.45

130 eméter széles valódi angol kabát sealskin 3 forint

Leszabott csipke és voile chine ruhák **most félértékben** kaphatók.

Szénásy, Hoffmann és Társa

csakis: **Bécsi-utca 4.**

Minték vidékre frankó.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17

Nemzetközi Artista-szemle.

18 különlegesség

Az előadás kezdete 8 óraker.
Jegyelővétel 10—1 és 8—6 óráig a nappali pénztárnál
PÉNTÉSI TELEFON: 98-36.
A téli kertben reggeli 5 óráig **VÖRÖS ELEK** színgáncsok-kora hangversenyek.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17

Vasárnap, december 20-án délután 3 óraker

NAGY MATINÉE

Ujságkiadó Tisztviselők Egyesületének
üzvegy- és árvaalapja javára.

KÖZREMŰKÖDNEK:
Medgyaszay Vilma Nagy Endre
Mlle Bahel Virág Jenő
(Cleopatra) Baumann
Miss Darwin Martine Brothers
Telsedo Sisters Aalbach
Rafael Colombell Lorch-család

Családi jellegű műsor.
Jegyek előre válthatók elővételi díj nélkül a Fővárosi Orfeum pénztáránál.

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTT SÁNDOR
Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 óraker

„SZABADSÁGON“

(Caberet). Betanította: Trebitsch Sándor. Előadja az egész személyzet.

Továbbá:

**„Corpus Delicti“
és
„Scheiden thut weh.“**

Nappali pénztár d. e. 9—1-jé és d. u. 3—6-jé. Az első emeleti Casinó de Parisban elsőrangú tánc attrakciók.
— Kezdeté fél 12 óraker. —

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Ma

Fru vagy leány neveltető enek bohózat.

„A primadonna“ „Egy percz késés“
Továbbá 10 elsőrangú attrakció.

A téli kert tüköriertében Royal Cabaret és tánc attrakciók reggeli 5 óráig.

Jegyek elővételi díj nélkül a nappali pénztárban, Bárd és Molnos jegyirodában a Kontinó dohánygyárudájában válthatók.

Surányi szalonczukorkák

legfinomabb minőségben
1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K.,
átvételtel mellett bérmenve.
Finom friss **teasütemény** is kapható.

Surányi cukorkagyár
Nagy-Surány Nyitra megye.

STEINHARDT MULATÓ

Telefon 54-28. Rákóczi-ut 53. Telefon 54-23.

Ma és mindennap: Kezdeté 1/29 óraker.

Ujdonság! **Zsiga nem akar!** Ujdonság!
Bohózat. Írták: Gllinger és Taussig. Fordította Steinhardt G.
Ezt követi

A nőtlen férj

Bohózat. Írták: Gllinger és Taussig. Fordította: Szóke. Steinhardt Gyártás, Solti és Pápay teljesen új macsanzámaikkal, valamint Vanderó's tornászok, Les Angeliotti's turbillion táncosok és Boston and Philadelphiaentriusok fellépte.
A remek téli kertben zene és tánc reggeli, elsőrendű attrakciók, Boléplidli nimes. — Jegyek: 12—12-ig és 3—6-ig Rákóczi-ut 53. és Öry. Kontinó Józsefné dohánygyárudájában árudájában Andrássy-ut 29. — Vasárnap délután fél 4 óráig kezdettel mérsékelt helyre előadás Szinte kerli; A Boston Férj. Steinhardt fellépte macsanzámaiban

BUDAPESTI CABARET

BONBONNIERE
VI., Teréz-körút 28. Telefon 52-88.

Minden este 9/4 óráig az óriási sikerű műsor:

BÖRZE ANKÉT.

Társadalmi szatíra.
Az első hó (Nagy revue.) Bördő pongyolában (Bohózat). A bizonyítvány gyár (Tréfa). Luchányi Olga, Vörös Ill. Kókényi Ion, Virág Kabók, Tarján, Nagy. Conferencier: Dr. Szalay József. Jegyek: 6, 5, 4 és 3 korért minden jegyelárusító helyen. Bővübbet a plakátok.

A PARADICSOM KABARET

ÖLLŐI-UT 48. szám. — Telefonszám: 115-34.

Igazgató Widisohy Rozsó József. Karmester Nádor Mihály. Bévész Ilonka, Kondor Ernő, Mogyrády G. G. Csabai Eszti. Lugosi Jenő, Ellen Milford, Nagy Tilla, Dainoky Imre. Ballint Béla, Tarján Vilmos, Báltassékay Lajos conferencier

„RABLOK A BANKBAN“

Aktuális tréfa, előadja az egész személyzet.

Ingyen

szépen egy gramofont legfinomabb kivitelben, a ki sálmak lemezekre előfizet Prospektus ingyen.

Grammofon - társaság

Budapest, VII., Vörösmarty-u. 17.

Legcélszerűbb karácsonyi ajándék
a serdült ifjuság számára.

Most jelent meg!

UNIVERSUM.

Találmányok, felfedezések, utazások, vadászkalendok, természetosodák, hasznos tudnivalók; a természettudományok, a földrajz és az egészségügy köréből való olvasmányok.

Évkönyv a család és ifjuság számára.

Szerkeszti Dr. HANKÓ VILMOS.

Számos képpel. * * IV. kötet.

Ára vászonkötésben 8 K 50 f.

Az I., II. és III. kötet már korábban jelent meg.

Ára egy-egy kötetnek vászonkötésben 8 kor. 50 f.

Kapható:

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE

(Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál

Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Alaptőke:
3.000,000
korona.

ÁLTALÁNOS BANK R.-T.

Deczember 28-án

egy millió korona

fő. és számos melléknyereményre játszik, aki
1 drb Konvertált Jelzalog sorsjegyet

Havi befizetés darabonként:

24 havi törlesztésre 6.30 korona
30 > > 5.30 >
36 > > 4.60 >

Már az első részlet beküldése után kiadjuk a sorozat és számmal ellátott részletet, azonnali játékjoggal.

A Konvertált Jelzalog-sorsjegyek évente 6 huzása van s minden köz- és állampénztárnál óvadékkul elfogadjatik.

Tartalékalap
200.000
korona.

Belépési felhívás

Az általunk alakított 21 drb évi 6 huzásban játszó

Konvertált Jelzalog sorsjegycsoportba.

Ezen sorsjegycsoport 25 tagból áll és 36 havi időtartamra alakult. Minden tag havonta 4-50 koronát fizet be. A sorsjegycsoport tartama alatt a 25 drb sorsjegyre

teljesen ingyen játszik, a kihúzott nyeremények egy huszonötödének részese és a 39 hónap lejártá után minden tag 1 drb Konv. Jelzalog-sorsjegyet kap, melyre még 50 évig játszik. Az első részlet beküldése ellenében megküldjük a 2 drb Konvertált Jelzalog-sorsjegyről szóló sorozat és számmal ellátott részletet, azonnali játékjoggal.

Letétre

eladjuk ezen sorsjegyeket

10 korona

foglaló előzetes beküldése ellenében, pontosan a hiv. napi árfolyam szerint, a hátralékos összeg után pedig jutányos kamatot számítunk. A foglaló vétele után azonnal megküldjük a sorozat és számmal ellátott részletet.

letétivet,

melynek birtokában a játékjog egyedül a vevőt illeti meg.

Általános Bank R.-T., Budapest, Erzsébet-körút 39.

MAGYARONN ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAZSZELE.

Alapítva 1847.

Rausweller János

szab. óramester és műorák. Műtárolója a remontőr ingabőröknek stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközbitetnek.

MESES AJÁNDEKOT AD A BAZÁR

A DIVATLAPOK KIRÁLYA KÉRJEN EGY MUTATVÁNYT A KIADÓBÓL

BUDAPEST, DOHÁNY-ÚT 16

Karácsonyra, újévre a legszebb, legkedvesebb meglepetés gyermekek számára

AZ ÉN UJSÁGOM.

Nincs az a játék, nincs az a drága ajándék, amivel nagyobb örömet szerezhethünk, mint ezzel a gyönyörű gyermekujssággal. A gyermekvilágnak színes vidám mese kell, Az Én Ujságom pedig valóságos kincseshányója a szebbnél-szebb meséknek. Egész éven át hétről-hétre beköszönt az ő kis olvasóihoz és a hányszor bekopogtat, elevenség, vidámság, tréfa kél nyomában.

Az Én Ujságom kiadóhivatala szívesen küld mutatványszámot s az Új Idők előfizetőinek kérésre díjtalanul elküldi a karácsonyi és az újévi számot.

AZ ELŐFIZETÉSI DIJ:

Negyedévre Félévre Egész évre
2.50 KORONA 5.— KORONA 10.— KORONA

Januárban minden előfizető ingyen megkapja Az Én Ujságom képes naptárát, amely szórakoztat, tanít, lelkesít. A naptárnak különösen népszerű része a rejtvenypályázat, amelynek megfejtői között 25 értékes pályadíjat sorsolnak ki.

NAGY
karácsonyi és újévi kiállítás. Czélszerű és alkalmas házcikkekben, mint: náss, újévi és karácsonyi ajándékokra. Ugyanis: szalon, uri, játszó és jour asztalok, virágállványok, hintaszékek, fali díszek és még sok egyéb tárgyak. Különösen dus minta raktár modern asztalos és kárpitos butorokban szigorú szolid árak mellett

SÁRKANY J.
műbutoriparos.
VII., Erzsébet-körút 26. sz.
- Műhely és raktár. -

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS
v. es. és kir. onredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesztélyást, hólyagbajt, székelt, hújakört (syphilis), borbajokat, olgyongóli fertőzést, idősebbeknél is, szírelőzet és annak utóhatásait, ideg- és hárgorinobajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 3-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.
Levelekre válaszul, gyógyszerrekről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyszer.

HETI MŰSOR.

Deczember		Nemzeti Színház	El. Kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Jagvar Színház	Tránia	Varszinház
19	Szombat	Szerelmeskedés	Tristán és Izolda	A király	Mary Ann	Ferradalmi ház	Mozgólénykép-előadás Vízszelöladás	Elnémult harang.
20	Vasárnap	d. u. este	Az aranyember	Mignon	A király	Mary Ann	-	-

E hirdetés rovattal minden szövegszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovattal minden szövegszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V. Balvány-utca 6/C. 28

Kitűnő rum
Ez likőrök készíthetők háziilag kivonataimmal. Árjegyzéket küld Rétly Béla gyógyszerész Békéscsabán.

Eladó
egy teljesen új „Hungaria” tézi kötőgép 50 frt; 2 írási csirkeltető gép, amerikai gyártmány 106 írásra 40 frt., 50 írásra 30 frt. Dr. Bodnár Sándorné, Lisztorfi.

Mézédes
Csemegésziót, fagymenteseket postakosaraként 3:50, csemege fajalmák és nemes birsalmák postakosaraként 2:80, 50 kilónként 18 koronáért, papírnéjú csemegéket postakosaraként 3:50. Fajborokat hektoliterenként lefejtve 28 koronáért kölcsönhordóban szállítja Gyümölcs-vitel Csongrádrol.

Hordós
savanyú kaposztát hasábal és zöld babot a legkitűnőbb ízleket postakosárúvegekben 3 kor., ananász kajszinbarack-lekvárnak kilóját 2:20, mézédés szilvalekvárnak 1 kor., különleges birsalmalekvárnak vagy sajtnak 1:80. Fajborokat hektoliterenként lefejtve kölcsönhordóban 28 koronáért szállítja Gyümölcs-vitel Csongrádrol.

Vesszőkosarakat
minden nagyságban a legolcsóbb ár mellett szállítja Gyümölcs-vitel Csongrádrol

Meghülésből
származó hurutos bajknál használjon Rétly-féle cukorkát, Ara gyógyszerárakban 60 fillér.

Mme. Valter
angol- és francia női szabónő Budapest, VIII., Fecske utca 8. I. em. 6. Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legutolsó divat szerint legújabb kivitelen, szolid árak mellett. Atalakítások elfogadhatók. Gyászruhák 24 óra alatt készülnek

Légszész és villamos csillárok
legelőnyösebben szerzeket be Kulesár Sandor bronzárú- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

Vadászfegyver
Bika kezező alkalmi vétel egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcs Lan-caster 20 forint, Előrefekvő lakatszerkezeti, modern Hammerles 35 forint, Grener-záru, Bücksflinte 40 forint, Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejectoros (tölténykivető) Hammerles, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélsővekkkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodogghamerles, ugyanitt karácsonyi ajándék tárgyak szebbnél szebb dísz és használati tárgyak és gramofon beszélőgépek valamint Görtz Zeiss, Voigtlander és más finom fényképezőgép, perzsa szőnyegek és egy motorke-rekár nagyon olcsón azonnal eladó, IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónál. (Nem Egyetem-utca. 4982

Pénzszekrények
és amerikai irodabutorok használtak és újak, rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegényház-tér 5.

12 drb. Makart-fénykép, matt vagy fényes 5 frt. 12 Kabinet, matt vagy fényes 4 frt. 12 Visit 1.50 a legszebb kivitelen **HERZ fényképezőnél**, Budapest, Rákóczi-ut 16. Vidéki megrendeléseket bármilyen fénykép után.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, állandó vagy rakár

Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Parlament
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1893-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája irógépezekektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át 28944

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. Magyar, német gyorsírási oktatás ingyenes gépirás tanítás az összes rendszerű irógépeken. A »Stenográfia« Országos Gabelberger gyorsíró és gépiró iskolában havonta új magyar, német gyorsírási, gépirási, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Okleveles gyorsíró és kereskedelmi iskolai rendszer tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és díszmunkák elkészítését és sokszorosítását. A »Kalligrafia« szepírás osztályában fényesen bevált gyakorlati módszert követve minden esetben sikeres szepírásoktatás. Mérsékelt tandíj. Beírások naponta kizárólag Rákóczy-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatót.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100,000 kor, költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizelem.

SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Síp-utca 8. sz.

Jogi-
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámvevőtanai államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne tévesztse össze más hirdetéssel

Magán építőiparos-iskola előkészít építő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Váglóssol műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Azonnali pénz-előleggel beraktározunk butort, kocsikat, varrógépeket, automobilt és kereskedelmi árut, száraz rak-tárainkban utólagos díj-fizetéssel és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97-66.

Gimnáziumi,
polgári iskolai magánvizsgákra lelkismeretesen előkészít »Magán-tanulók Előkészítő« Rottenbiller-utca 1. 9239

A legelőnyösebb részletfizetésre **zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt**
készpénzből áron a legújabb rendszerű **bankhitel**
utján kizárólag csak Reményi nagy magyar bank-szerkeletben. Prospektus és árjegyzék ingyen.

Budapest, Király-utca 58. szám.

THE ROYAL
beszélőgépeket
a legújabb modellokat szigorúan az eredeti gyári áron 30% árle-szállítással szállítunk havi 8-10 k. részletfizetésre is, vidékre is bárhol.

Láng Jakab és fia gramofon-nagykereskedő Budapest, József-körút 41. Fiókhelyeink: VII., Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Jogtudomány!
és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos
jogi szemináriuma.
Budapest,
Weisselényi-utca 18. szám.

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bűnelhárítást, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások, üzletek feltűnés nélküli megfigyelését a el-tűnt egyének és névtelen levelek íróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barba Lóbor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 109-52. 28587

30 forint. Varrógépek
egy új valódi osztrák Singer varrógép zárszerény-nyel 5 évi jótállással csak a **SINGER A.**
műgépésznel Budapest, Rákóczi-utca 66. Mindennemű varrógépek javítását legutóbbi árban elvállalunk. Árjegyzék ingyen.

Soványosság.
Az egyedüli eredménytől kisért házasság a dr. William Hartley tanár amerikai erőfő-pora. Soványak tartós, szép test-domokat nyernek. — Hölgyek remek köböt. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Versenydíjazás, gyengeség, idegesség ellen és gyomor-bajok ellen külön-külön hatólan tápszer. Kifűntetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. — Dobozonként 1 frt 10 kor. Használati utasítással. Forrástár: Balass Mór E. Budapest, VII. István-ut 11. II. emelet 1.

Modern urasági butorok
alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalonnurizsoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és réz-butorokban.

GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 3. sz. ezelőtt Gyár-utca Telefon 14-03.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100,000 kor, költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Izabella-utcasarkán

Saját gyártmányú vas-és rézbutorok
Rézárny — 45.- frt
Vasárny matracszezel 8.50 •
Gyermekágy — 11.50 •
Sodronyágy-betét 8.50 •
Vas- és rézbutorok gyári árban. 28048

WEISZ LIPOT
Király-utca 99. szám.
TELEFON 87.

KARÁCSONYI AJÁNDÉK

Ha Ön családját, gyermekeit, barátját, ismerősét egy pompás és értékes ajándékkal akarja meglepni, rendelje meg a legszebb díszművet, az

Erzsébet király-asszony emlékére

kiadásunkban megjelent könyvet, amely a királyi család tagjainak, főpapoknak, főembereknek, íróknak és műszeknek eredeti kéziratain kívül 59 nagy fejezetben megdicsőült Erzsébet királynének élettörténetét születésétől haláláig érdekes elbeszélés alakjában ismerteti legjelesebb íróink tollából. A mű számos rajzzal és műmelléklettel 200 oldal jóval meghaladó terjedelemben, pompás aranyozott dombornyomású angol vázson díszkötésben, a királyné sikerült relief arcképével **ára 20 korona.**

Nem kevésbé értékes és ajándéknak kiválóan alkalmas a legnagyobb magyar költőnk emlékére a »Petőfi társaság« megbízásából szerkesztett és kiadott vaszkos kötet, a

Petőfi Album

is, mely remek angol vázson díszkötésben, dombornyomással, több mint 300 oldal terjedelemben, számos rajzzal, eredeti okmányok sikerült másolataival, képekkel, műmellékletekkel, Petőfi Sándor életére vonatkozó minden nevezetesebb eseményt legjelesebb íróink tollából érdekes elbeszélés alakjában adja elő. Ennek a pompás és értékes díszműnek megrendelési ára 16 korona.

Mind a két díszmű egyszerre megrendelve csak 30 kor.

Megrendelhető az

Erzsébet Királyné Album kiadóhivatalában Budapest. Erzsébet-körút 50

Megrendelések utánvétel, vagy a pénz előzetes beküldése ellenében pontosan eszközöltetnek. Könyvgyűnők helyben és vidéken felvételnek.

Zalogcédulát
Ingotról is, briliántot, aranyat, ezüstöt, ékszert és régiéket veszek. Kötőház ékezőész, Budapest, VII. ker., Király-utca 85. sz. Telefonszám 95-48.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonnurizsoba, továbbá urizsoba, iroda berendezéshez és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol búrgermátrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám. I. emelet 268

Kastély-utca sarkán.

Villamos világítás
saját dynamóval, lakóházak, gazdaságok részére. Telefon és villamos csatlakozás árjegyzék ingyen. Aranját és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gartner, elektromérnökök, Budapest, VI., Gyár-utca 1. sz. 27835

Elsőrendű vadonatúj Singer női varrógép
27 forintért karikahajtást 40 forintért, centráló-bínt 45 forintért, iparosgépeket gen olcsón 5 évi jótállással szállított, vidékre árjegyzék ingyen. **KRAUSZ HENRIK** varrógépgyári raktára, Budapest IV., Veress Pálné-u. 40. I. sz. 8. Vízonteladoknál áruvend.

Butor
készletre is mélyen lezállított árban kapható a **Butor-Údvarban** Budapest, VI., Eötvös-u. 17. (Andrássy-ut sarkán) Árjegyzék ingyen.

INGYEN DRÁGÁBB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP

NAGYTÁRSASÁG
MINDEN EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DÍSZES PASZPARTYVAL 55-68 CMA. NAGYSÁGBAN CSORÁGOLVA SZINES

OLAJKEP
ÁRA 10 KORONA. KÉPVISELŐM MINDENNYIT FELVÉTELENK.

SZAVATÁSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN RÁFAEL FÉNYKÉP-ÉRTÉKELŐ ÉS BUDAPEST, VII. ROTTENBILLER-ÚT 46. KÜNTETVE AZ 1908. ÉVI PÁRTI NEHAZETÉZI KIÁLLITÁSON DÍSZKÖNYVÉL; KERESZT TEL. 6. ARANY-ÉREMMÉL.